

Täysistunto

Torstai 5.3.2026 klo 16.00—19.52

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.52.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.00—19.52).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ennen kuin menemme eteenpäin, niin totean lehterillä istuntoa seuraaville, että suosionosoituksia tai muita mielenilmauksia ei suvaita salissa.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

2.1. Suullinen kysymys hallituksen talouspolitiikasta (Lauri Lyly sd)

Suullinen kysymys SKT 32/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Orpon hallituksella on ollut monia kunnianhimoisia tavoitteita. Säätytalolla lupasitte, että julkisen talouden alijäämä olisi hallituskautenne jälkeen korkeintaan yksi prosentti. Valtiovarainministeriön mukaan se on tällä hetkellä neljä ja puoli prosenttia. Lupasitte myös 100 000 uutta työllistä, mutta saimmekin ennätystyöttömyyden. Viimeinen tavoite, mistä hallitus on pitänyt kiinni, on velkasuhteen vakauttaminen. Nyt näyttää siltä, ettei edes pikavippi Valtion Eläkerahastosta vakauta velkasuhdetta.

Arvoisa pääministeri Orpo: Teillä on ollut kolme suurta lupausta ja nyt kolme suurta epäonnistumista. Median edessä kiertelette, mutta nyt eduskunnan edessä teidän on vastattava. Myönnätkö vihdoin, että olette epäonnistuneet myös velkatavoitteessanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole kierrellyt median edessä, enkä kiertele tässäkään. Kun me aloitettiin, niin jo silloin, ja varsinkin silloin, Suomen taloustilanne oli erittäin huolestuttava. Me tehtiin juuri silloin sellainen kuuden miljardin sopeutusohjelma, jota muun muassa valtiovarainministeriön parhaat asiantuntijat suosittivat. Se ei riittänyt, koska maailma ei mennyt niin kuin oli ennustettu: kriisit maailmalla syvenivät, pahenivat; iskut Suomeen syvenivät, pahenivat. Me tehtiin seuraavana vuonna kolmen miljardin lisäsopeutukset, ja sitten vielä seuraavana vuonna, vuosi sitten, me tehtiin melkein historiallinen kasvupaketti ja vielä miljardin sopeutukset. Me ollaan todella tehty.

Valitettavasti tämä maailma ei ole ideaali eikä aina sellainen, mitä ennustetaan, vaan nämä toimintaympäristön muutokset ovat vaikuttaneet merkittäväällä tavalla Suomeen, meidän vientiin, meidän markkinoihin. Ne ovat vaikuttaneet ihmisten mieliin, ja siksi tavoitteet ovat kaukana, mutta me emme anna periksi. Me teemme joka päivä töitä, jotta Suomen huominen on parempi. Me emme anna periksi. Katsotaan sitten vuoden ja kahden kuukauden päästä, missä ollaan. [Puhemies koputtaa] Siihen asti me teemme töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.04 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen keskeinen lupaus oli kääntää velkaantuminen laskuun. Siitä huolimatta tässä velkatilanteessa rahoitatte ison veroalen suuryrityksille velaksi. Samaan aikaan, kun valtion verotulot ovat dramaattisesti laskemassa, te olette laskemassa yhteisöveroa

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

kasvattaen velkavuorta yli 800 miljoonaa euroa. Ja nyt, kun olemme saaneet aikaan yhteisen parlamentaarisen velkajarrusovun, silti te toimitte täysin sen tavoitteen vastaisesti. Vai aiotteko kehysriihessä kantaa vastuunne yhdessä sovitusta?

Arvoisa pääministeri Orpo, koetteko, että tämä tehoton ja kallis yhteisöveron alennus on linjassa sen kanssa, mitä yhdessä sovimme velkajarrusta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni yhteisöveron alentaminen kahdella prosenttiyksiköllä ei ole tehoton. Se on tehty sitä varten, että Suomen kilpailukyky maailmalla paranee, jotta Suomeen saadaan investointeja ja kasvua ja sitä kautta ihmisille niitä työpaikkoja. Aikaisemmin — silloin, kun sosiaalidemokraatitkin olivat hallituksessa — yhteisöveroa laskettiin peräti viisi prosenttia, jos oikein muistan, ja silloinkin lopputulema oli se, että veroa kertyi enemmän kuin se alennus oli. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Silloin oli varaa!]

Edelleenkin me uskomme vakaasti siihen, että alempi verotus yrittämiselle tuo enemmän veroa valtion kassaan. Se tuo enemmän työpaikkoja, se tuo vientituloja Suomelle, ja niitä me juuri tällä hetkellä tarvitaan. Vienti on itse asiassa alkanut vetämään. Toivotaan, että Iranissa käytävä sota ei vaikuta tähän nyt orastavaan talouden kasvuun vaan että se vienti jatkaa vetämistään. Se antaa meille todellakin toivoa ja uskoa, ja toivottavasti se starttaa myöskin kotimarkkinan käyntiin, jotta se talouden kasvu saadaan kunnolla liikkeelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

16.06 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoisin, että kaikkein synkimpänä perintönä tältä hallitukselta jää tämä massiivinen työttömyys. Erityisesti nuorten työttömyys varmasti huolestuttaa meitä kaikkia, ja jos tämä nuorisotyöttömyys pääsee kroonistumaan, niin sen jäljet ovat todella vakavat ja kestävät pitkään. Tänä päivänä aivan liian moni ihminen joutuu pois työmarkkinoilta ja perheet ovat pulassa. He eivät pääse rakentamaan elämäänsä eivätkä investoimaan tulevaisuuteen, ja mikä pahinta, syrjäytymisriski kasvaa koko ajan.

Julkisen talouden tasapainotus vaatii nimenomaan työllisyyden vahvistamista, mutta tämän hallituksen työkalupakissa ei näytä olevan mitään kunnollisia toimia, että saisimme tämän käännettyä inhimillisellä tavalla. Siellä on vain keppiä kepin perään, sosiaaliturvan leikkauksia ja työelämän heikennyksiä, ja nämä tulokset, mitä näemme, puhuvat surullista totuutta.

Arvoisa pääministeri, teillä on kaikki mahdollisuudet vielä kääntää, tehdä toimia, [Puhemies koputtaa] jotka aidosti parantaisivat työllisyystilannetta. Aiotteko tarttua niihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitusohjelma rakennettiin, sinne kirjattiin kymmenittäin työllisyyttä ja kasvua tukevia toimia. Niitä kuuluisia laskennallisia työpaikkoja on valtiovarainministeriön arvion

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

mukaan näillä hallituksen päätöksillä 104 000, joka on historiallisen suuri määrä. Entisenä työministerinä tiedätte, mitä se tarkoittaa, eli tehdään työllisyyttä lisääviä toimia. Ne vaikuttavat nyt jo, mutta ne tulevat erityisesti vaikuttamaan, kun mennään eteenpäin, kun talous alkaa kasvamaan. Se laskee työllistämisen kynnystä, ja se laskee työn vastaanottamisen kynnystä. Minä uskon aivan vakaasti, että nämä alkavat tuottamaan tulosta.

Kun me mennään kehysriihen, joka pidetään reilun kuukauden päästä, me valmistelemme koko ajan lisää uusia työllisyystoimia, mutta meidän täytyy kiinnittää myöskin työttömien asemaan huomiota. Siitä olen kanssanne täysin samaa mieltä. Vaikka kaikki työttömyys on pahasta ja vakavaa, niin nuorten työttömyys on varmasti yhteiskunnallisesti se kaikkein suurin ongelma, ja erityisesti siihen meidän täytyy pyrkiä löytämään vielä lisää keinoja. Vaikka maailma ei vetoomuksilla aina muutu, niin silti toivoisin, [Puhemies koputtaa] että suomalaiset yritykset palkkaisivat nuoria kesätöihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

16.08 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, tosiasia on, että te olette epäonnistuneet kaikissa talouspoliittisissa tavoitteissanne, ja se osoittaa, että teidän politiikkanne on ollut epäviisasta. Sanon myös, että politiikkanne on ollut sen lisäksi epäreilua. Olen nimittäin ihmetellyt joitakin teidän arvovalintojanne. Te olette sanoneet, että rahaa ei ole, ja olette leikanneet pienituloisilta, olette leikanneet hoitoonpääsystä, olette leikanneet vanhustenhoivasta. Parhailaan käsittelemme esitystänne, jossa vanhustenhoivasta leikataan 50 miljoonaa euroa. Tämä on järkyttävää, mutta samaan aikaan, pääministeri, te olette löytäneet miljardi euroa siihen, että yhteisöveroa kevennetään, ja vaikka sitä äsken puolustelittekin, niin tosiasia on, että tämä on keinona varsin tehoton ja varsin kallis ja auttaa kaikkein eniten suurimpia yrityksiä ja niiden omistajia. Eli hallituksella ei ole rahaa vanhustenhoivaan, mutta hallituksella on rahaa yhteisöveron kevennykseen. Tekisi mieli sanoa: oi aikoja, oi tapoja. Pääministeri, kysyn teiltä vielä kerran: Miten katsotte, että teillä on varaa tehdä miljardin aukko talouteen velaksi keventämällä yhteisöveroa? [Puhemies koputtaa] Mikä on teidän vastuunne tässä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan se selitys on aivan sama kuin se oli sosiaalidemokraattisella valtiovarainministerillä silloin kun sitä edellisen kerran on laskettu. [Aki Lindén: Silloin ei ollut 200:aa miljardia velkaa!]

Jos puhutaan valinnoista, niin se meidän valintamme on se, että me tehdään ratkaisuja, jotta huomenna on parempi. Ne lukemattomat rakenteelliset uudistukset Suomen kilpailukyvyyn parantamiseksi, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi, byrokratian purkamiseksi — lukemattomia uudistuksia, jotta Suomessa olisi varaa huolehtia niin vanhuksista kuin peruskoulusta. Se ei tule mistään muualta kuin suomalaisesta työstä, ja siksi me teemme suomalaiseen työhön ja yrittämiseen liittyviä uudistuksia, jotka parantavat sitä toimintaympäristöä.

Mutta edelleenkin: Voi aikoja, voi tapoja. 4 000 miljoonaa euroa lisää rahaa hyvinvointialueille tämän hallituskauden aikana — se ei ole leikkaus. [Välihuutoja]

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

sosiaalidemokraattien ryhmästä] Se on 4 000 miljoonaa euroa enemmän. Siis pitäisi olla joku suhteellisuudentaju. [Puhemies koputtaa] Sitten samaan aikaan myöskin haluan sanoa taas sen, että te olette osanneet arvostella kaksi ja puoli vuotta, mutta niitä omia vaihtoehtoja ei ole nähty, ei kuultu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.11 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisia ei kiinnosta erityisesti, onnistuuko hallitus työssään vai ei. Heitä kiinnostaa erityisesti, miten asiat menevät Suomessa, menevätkö ne oikeaan suuntaan vai väärään suuntaan. Valitettavasti tällä hetkellä monessa perheessä työttömyys on läsnä ja koetaan, että asiat menevät huonoon suuntaan. Nyt on syntymässä myös lisää työttömiä. Nimittäin eilen kaivosyhtiö, joka Kevitsassa toimii, ilmoitti muutosneuvotteluista, yli 300 henkeä on niiden piirissä. Voi olla, että tulee toistasataa, jopa satoja työttömiä lisää, ja syyksi he ilmoittivat kaivosveroratkaisun, jonka eduskunta teki viime syksynä. Samalla he ilmoittivat, että noin miljardin investointi pannaan tämän takia jäihin.

Kun eduskunta hyväksyi kaivosveron, se hyväksyi samalla ponnin, että hallituksen pitää valmistella hyvissä ajoin tänä vuonna kaivosverolain muutos, niin sanottu hybridimalli, ja tuoda se eduskuntaan niin, että se voisi olla ensi vuoden alusta voimassa. Nyt kysyn arvoisalta valtiovarainministeriltä: [Puhemies koputtaa] milloin olette tuomassa eduskunnan päätöksen mukaisesti [Puhemies koputtaa] sen uuden kaivosveromallin tänne eduskuntaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.12 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin hallitus on joutunut kiristämään kaivosveroa. Se tässä salissa sai yli hallitusrajojen myös kannatusta. Toisaalta aina, kun me joudumme tekemään veronkiristysia, kohdistuvat ne mille toimialalle tahansa, yleensä niitä myös vastustetaan. Meidän kaivosalamme on erittäin vireä ja nouseva. Tietenkin mineraaleihin liittyvä keskustelu myös kansainvälisellä ja globaalilla tasolla on erittäin kovassa nousussa. Hallitus haluaa tarkastella tähän koko toimialaan liittyviä ongelmakohtia esimerkiksi ympäristölainsäädäntöön, ympäristövakuuksiin, luvitukseen ja niin edelleen liittyen. Tämä kaivosvero tai kaivosmineraalivero, jota me olemme korottaneet, on vain yksi tekijä tässä. Se ei ole minulle tässä tehtävässä yllätys, että kaikkia veronkiristysia vastustetaan.

Mitä tulee sitten tähän hybridimallin kehittämiseen, niin sitä erityisesti tehdään tulevaisuutta silmällä pitäen, koska sen valmistelu ja selvitystyö on hyvin vaativaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.13 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Te, pääministeri Orpo, kuvasitte niitä hallituksen päätöksiä, joilla olette yrittäneet hillitä velkaantumista, mutta te jätitte kuvaamatta kaikki ne hallituksen päätökset, joilla te kiihdyttätte velkaantumista. Valtiovarainministeri Purra, luen teille muutaman lainauksen. Ensinnäkin: ”Tiukassa taloustilanteessa veronalennukset pitää punnita erityisen tarkasti.” Toiseksi: ”Veronalennus hyödyttää eniten suuria, jo valmiiksi kannattavia yrityksiä ilman mitään

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

takeita Suomeen tulevista uusista investoinneista tai työpaikoista.” Ja kolmantena: ”Yhteisöveroale on typerä, kallis ja tehoton”. Tiedätkö, kuka on sanonut näin? Perussuomalainen Nuoriso -järjestö. Haluaisin kysyä nyt teiltä, valtiovarainministeri Purra: voisitteko tulla tässä oman puolueenne nuorisjärjestön linjoille ja perua tämän yhteisöveroaalen, joka on todella typerä, kallis ja tehoton? [Vasemmalta: Nuorissa on tulevaisuus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.15 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylipäättensä se, että oppositiosta kritisoidaan meidän tekemiä päätöksiä, ei ole lainkaan yllätyksellistä, mutta sanoisin, että olisi äärimmäisen huonoa politiikkaa soutaa ja huovata erilaisten veroratkaisuiden kanssa. Mutta tietenkin silloin, kun hallitus on menossa julkisen talouden JTS-riiheen ja pohtii toimia vielä talouden ja työllisyyden edistämisen hyväksi ja miten voisimme tukea kasvua tähän maahan, on aivan selvää, että eri puolilla, olivat ne sitten puolueita tai poliittisia nuoriso- tai muita järjestöjä tai eturyhmiä tai muuta, kerrotaan mielipiteitä. Talouspolitiikan arviointineuvosto ei suhtaudu yhteisöveron alennukseen lainkaan niin kielteisesti kuin oppositio tällä kertaa. Kuten pääministeri edellä totesi, sen on todettu olevan toimiva myös aiemmissa tilanteissa. Vastaavasti ei pidä paikkaansa, että se rahoitetaan yksinomaan velkaa lisäämällä, vaan me olemme tehneet vastaavia menosäästöjä ja toisaalta Valtion Eläkerahastosta tehtävän [Puhemies koputtaa] yksittäisen tuloutuksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.16 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen, mutta nyt on ehkä hieman pakko muistella niitä menneitä. Kun edellisellä kerralla Suomessa yhteisöveroa on todella alennettu tähän nykyiseen 20:een prosenttiin, niin julkisyhteisöjen velkaa oli 100 miljardia vähemmän. Tässä välissä julkisyhteisöt ovat ottaneet uutta velkaa 100 miljardia, ja tämän tässä vaan pahenee nyt tämän alennuksen myötä. Te kun sanoitte, että te olette keksineet tälle rahoituksen, niin sehän oli tämä kuuluisa pikavippi sieltä Valtion Eläkerahastosta, mutta kun sekin lämmittää vain yhtenä vuotena, niin kyllä on ihan rehellistä silloin sanoa, että te teette tämän alennuksen velkaa lisäämällä. Tästä ei pääse yli eikä ympäri.

Arvoisa puhemies! Tässä kun olen ollut huolissani tämän hallituksen jättämästä velkapommista ja kohta varmaan muistakin pommeista, niin nyt kysyn, [Puhemies koputtaa] arvoisa pääministeri: Onko tämä hallituksen tavoite velkasuhteen vakauttamisesta edelleen voimassa? Jos se on voimassa, niin minkälaisia toimenpiteitä te teette kehysriihessä, [Puhemies koputtaa] että siihen tavoitteeseen pääsette?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.17 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Räsänen: erinomainen, retorinen puheenvuoro jälleen. Oletteko huomannut, että myös sosiaalidemokraattien esittämiä säästöjen perumisia, uusia menotarpeita, meidän rakenne- ja työllisyystoimien vastustamista, te teette velaksi — sillä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

erotuksella, että te olette oppositiossa ja teillä ei ole valtaa tehdä näitä päätöksiä. Tämä olisi erinomainen puheenvuoro, mikäli sen takana olisi hyvä vaihtoehtobudjetti, [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] jossa aidosti peruutettaisiin ne toimet, joita te kritisoitte, jossa olisi aitoja kasvutoimia, jossa päästäisiin velkasuhteen vakauttamiseen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Paremmin kuin hallitus!] Mikäli olisitte edellisellä hallituskaudella osoittaneet, että sosiaalidemokraateista on kantamaan huolta julkisen talouden tilasta, mutta ei, edes nousukaudella te ette kyenneet yhtä ainutta säästötoimea tekemään.

Edustaja Räsänen: Mielestäni tämä on sinänsä vähän epäreilu lähestymistapa. [Vasemmalta: Epistä!] Me huolehdimme näinä vaikeina aikoina meidän talouspolitiikasta, meidän veropolitiikasta, siitä, että me olemme korjanneet julkista taloutta, tehneet toimia, joista lähes jokaista [Puhemies koputtaa] te olette vastustaneet. Nyt te olette sitoutuneet velkajarruun. [Puhemies koputtaa] Olen siitä erittäin tyytyväinen, mutta ehkä sen pitäisi näkyä näissä puheenvuoroissannekin. [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

16.19 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerta toisensa jälkeen hallitus perustelee rikkaille annettuja veroaleja dynaamisilla vaikutuksilla, mutta koskaan te ette pysty katsomaan niitä dynaamisia vaikutuksia, joita toteutuu silloin, kun te leikkaatte köyhiltä suomalaisilta. Tehän olette siis leikkauspäissänne aliarvioineet politiikkanne negatiiviset vaikutukset talouteen. Lopputuloksena verotulot ovat romahtaneet, alijäämät syventyneet ja ihmisten kuluttaminen vähentynyt.

Arvio Suomen verotuloista on romahtanut alle vuodessa. Suuri syy tälle on lähes kolmen miljardin pudotus verokertymissä. Jopa arvonlisäveroista kertyy ennakoitua vähemmän verotuloja, vaikka te olette korottaneet alveja. Nyt on aika sanoa ääneen se, mikä on kaikille tässä vaiheessa selvää: oikeiston talouspolitiikka on epäonnistunut, ja se on epäonnistunut rankasti.

Kysyisin pääministeriltä: Olisiko nyt oikea aika arvioida veropolitiikkanne suunta uudestaan? Ja ymmärrätekö, että jos haluatte saada talouden rattaat pyörimään, niin ihmisille täytyy tarjota tyhjän puheen sijaan konkreettisia parannuksia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.20 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On siis ennusteita tulojen kehityksestä, ja niiden ennusteiden laskemisen suurin syy on se, että talouden suhdanne on niin huono. Sen syy ei ole hallituksen veropäätökset. [Vasemmalta: Vaan?] Se ei ole hallituksen veropäätökset, ja meidän — tämän oikeamman laidan ja vasemman laidan — välilläme ero politiikassa on se, että teidän mielestänne asiat korjataan, kasvu saadaan aikaan ja kaikki ratkeaa korkeammalla verotuksella. Meidän politiikkamme lähtee siitä, että alhaisempi työn verotus, alhaisempi progressio, [Suna Kymäläinen: Mutta korkeampi arvonlisävero!] alhaisempi yrittämisen verotus tuovat enemmän työpaikkoja, enemmän verotuloja, enemmän hyvinvointia. [Välihuutoja vasemmalta]

Meidän ongelmat julkisten menojen ja tulojen välillä ovat niin suuria tällä hetkellä, että nämä teidän veropuheenne eivät sitä mihinkään muuta. Sen sijaan meidän täytyy saada

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

aikaan se muutos, että Suomessa kannattaa tehdä töitä ja yrittää, ja siksi näitä ei peruta. [Aino-Kaisa Pekonen: Mikä se syy oli?]

2.2. Suullinen kysymys yhteisöveron laskemisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 33/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.21 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Taloudesta puhutaan koko ajan. Te selitätte, että me joudutaan näistä syistä, eli ulkomaalaisista syistä meidän talous ei kasva. Mutta miten on mahdollista, että se kasvaa esimerkiksi Ruotsissa? Ruotsissa oli viime vuonna 1,7 prosenttia bruttokansantuotteen nousua, ja ensi vuonna, sanotaan, se on 2—3 prosenttia.

Nyt te puhutte tästä yhteisöverosta ja kerrotte meille ihan kirkkain silmin, että se kannattaa ja se on semmoinen, joka lisää investointeja. Olen puhunut kymmenen toimitusjohtajan kanssa isoista yrityksistä ja kysynyt heiltä, vaikuttaako kahden prosentin lasku yhteisöveron investointeihin. Se on nolla, ei vaikuta. Mutta tiedätkö te, mihin se vaikuttaa? Se vaikuttaa siihen, että 53 prosenttia osakeyhtiöistä, pörssiyhtiöistä, omistaa ulkomaalaiset ja se kaksi prosenttia valuu suoraan ulkomaille siitä, mitä te annatte. [Keskeltä: Voitonjakoa!] Eli siinä ei ole mitään järkeä. Se ei lisää talouskasvua millään tavalla. [Puhemies koputtaa] Kysyisin nyt: [Puhemies koputtaa] miten on mahdollista, että te voitte päivästä toiseen selittää, [Puhemies koputtaa] että se lisää talouskasvua, kun se ei... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Nyt minuutti on käytetty. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.22 **Valtiovaraministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yhteisöveroa maksetaan siis voitosta osakeyhtiöissä ja muissa tämän piiriin kuuluvissa yhteisöissä. [Eduskunnasta: Katsos vaan!] Se koskee ihan kaikenkokoisia yrityksiä, jotka sen piiriin kuuluvat. Ja kun valtion viemä osuus vähenee, niin sinne yritykseen jää enemmän rahaa, eikö näin? [Miapetra Kumpula-Natri: Epäilettkö, ettei Hjallis tiedä tätä?] Olen sikäli hieman hämmästynyt tästä puheenvuorosta, että muistan kyllä, että ainakin takavuosina edustaja Harkimo on kannattanut sitä, että työn ja yrittämisen verotusta kevennetään. Te olette käyttänyt lukuisia puheenvuoroja siitä, että yrittämisen verotusta kannattaa keventää.

Me olemme tehneet yhteisöveron osalta tämän päätöksen kahdella prosenttiyksiköllä sitä laskea. Me olemme laskeneet työn verotusta merkittävästi, ylimpiä marginaaleja, joita kaikki asiantuntijat pitävät oivallisena kasvutoimena, paitsi vasemmistopuolueet, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ole näkynyt sitä kasvua!] ja niin edelleen. Tällä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

tavoitellaan sitä, että Suomessa työn kannustimet ovat paremmat, ostovoima kasvaa, yrityksillä on paremmat toimintaedellytykset ja mahdollisuus investoida ja niin edelleen. Tämä on meidän yhteinen tavoitetilamme hallituksessa. [Eduskunnasta: Mutta missä ovat tulokset?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.24 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terve talous on hyvinvoinnin perusta, ja on tärkeää, että täällä aiheesta keskustellaan. Kerrataanpa tosiasiat: Suomi on velkaantunut yhtäjaksoisesti vuodesta 2008 lähtien. Sinä aikana kaikki puolueet tässä salissa ovat olleet hallitusvastuussa [Välihuutoja] — paitsi Liike Nyt — ja tämä osoittaa sen, että meidän ongelmat ovat pitkäaikaisia ja rakenteellisia. Tällä hetkellä taloustilanteen heikkouden selittää julkisen talouden osalta se, että korkomenot ovat voimakkaasti kasvaneet, sotemenot kasvavat, puolustusmenot kasvavat ja suhdannetilanne on heikko — kaikki ulkoisia tekijöitä.

Nämä vappupuheet, mitä vasemmalta kuulee ennenaikaisesti, tai synkistely, joka on jatkuvaa viikosta toiseen, eivät tuo yhtään työpaikkaa Suomeen. [Välihuutoja] On selvää, että hallitus on tehnyt valtavasti, loppuun asti pitää tehdä lisää ja seuraavilla hallituksilla on valtava urakka edessään.

Kysyn omistajaohjausministeri Strandilta, kun teillä on hyvä näkymä valtionyhtiöihin: [Puhemies koputtaa] miten te näette talouden kehityksen juuri tällä hetkellä? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, olkaa hyvä.

16.25 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies, ärade talman! Valtion salkussa on noin 70 yhtiötä, hyvin erilaisia sellaisia. Jos katsotaan vaikka näitä Solidiumin salkussa olevia finanssi-intressin yhtiöitä, ne ovat kehittyneet erittäin hyvin. Sieltä tulee investointeja Suomeen. Nokiankin sisällä on uutta tekemistä. Jos katsoo erityistehtäväyhtiöitä, vaikka FMG:tä, niin Soklin kaivoksella on panostettu, ja Kotkan akkumateriaalitehtaaseen. Paljon hyviä asioita on meneillään. Posti pörssilistattiin, [Eduskunnasta: Eläköön valtionomistus!] ja siitä saatiin 12 000 uutta yksityisomistajaa. Se on osa tätä kansankapitalismin edistämistä. Elikkä paljon on hyviä asioita meneillään, ja töitä riittää varmasti myös tuleville hallituskausille. Esimerkiksi Solidiumin salkussa yhtiöt ovat kehittyneet jopa keskimääräistä paremmin kuin moni vertailukohta pörssissä. Elikkä positiivisin mielin katsotaan.

Ehkä kaikkein tärkeintä on se, että silloin kun yritykset investoivat Suomeen, niin ennen kaikkea tuodaan myös tki-toimintaa jopa maailmalta takaisin Suomeen. Se palvelee koko ekosysteemiä, tutkimuslaitoksia, korkeakouluja, alihankintaverkoston. Paljon hyvää meneillään. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kiitos! Tuo oli ihan sosiaalidemokraattinen puheenvuoro! Eläköön valtionomistus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.26 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te peritte ennätystyöllisyyden, ja Marinin hallituksen vuoden 22 alijäämä oli itse asiassa

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

velkajarrutavoitteiden mukainen. No, sen jälkeen velkaantuminen on vain paisunut. Suomen talouskasvu on ollut heikointa OECD-maissa viime vuosina. Elinkeinoelämän keskusliiton toimitusjohtaja Jyri Häkämies myönsi Helsingin Sanomien haastattelussa, että hallituksen työllisyystoimet ovat itse asiassa todennäköisesti heikentäneet työllisyystilannetta ja sen myötä tietysti myös julkista taloutta. Myös tämä yhteisöveron alennus on Elinkeinoelämän keskusliiton tilauksesta päätetty.

Arvoisa pääministeri, me tiedämme, että yhteisöveron alennus tulee heikentämään julkista taloutta jopa miljardilla, se tulee lisäämään velkaantumista ja ei vahvista kasvua. Jos teillä on varaa miljardilla tukea kasvua, miksi ette käytä sitä sellaisiin toimiin, joita taloustutkijat aidosti tukevat, kuten koulutukseen, nuorten työllistämiseen tai vaikka pienten ja kasvavien yritysten rahoittamiseen? On olemassa paljon keinoja, [Puhemies koputtaa] ja tämän miljardin, joka teillä näyttää ylimääräistä olevan, voisi käyttää paljon tehokkaammin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.27 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy sanoa ihan rauhallisesti se, että kun te, hyvät sosiaalidemokraatit, olette vastustaneet jokaista säästöä, niin on täysin epäuskottavaa, että te nyt olette niin kauhean huolissanne velkaantumisesta. [Joona Räsänen: Hyvä, että joku on!] Te muistatte varmaan hyvin itse, millaisia puheenvuoroja te olette käyttäneet näiden kohta kolmen vuoden ajan. Se ristiriita on valtava. Toivon, että ihmiset näkevät tämän läpi.

Mutta sitten näitä asioita: Siis ensinnäkin yhteisöveron hintaa on kompensoitu tekemällä veronkiristyksiä ja rahoitusratkaisuja, ja se tulee rahoittamaan itse itseään keskipitkällä aikavälillä jo. Ja ennen kaikkea se tuo kilpailukykyä ja työpaikkoja. Sitten mitä muuta, mitä asiantuntijat ovat arvioineet hyväksi, niin esimerkiksi marginaaliverojen laskeminen tuottaa veromenetykset takaisin. Se on nettopositiivinen. Nostitte yritysrahoituksen: me ollaan lisätty Tesin rahoitusta, me ollaan luvattu, että me rahoitetaan Tesiä lisää, [Puhemies koputtaa] ja sillä on pystytty vivuttamaan valtava määrä investointeja liikkeelle. [Eduskunnasta: Kuinka paljon?] Me tehdään koko ajan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

16.29 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on käsillä mittaushistorian pitkäaikaisin talouskasvun pysähtyneisyyden aika. Tuo historia ulottuu aina vuoteen 1860 saakka. Työttömyys on Euroopan korkeinta, konkurssien määrä ennätyslukemissa, 90-luvun alun lukemissa, asuntokauppa romahtanut ja rakentaminen pysähtynyt, ja velka sen kuin lisääntyy. Sitä ei ole saatu taitettua. Talouskasvu syntyy innovaatioista, uusien tuotteiden keksimisestä, ja investointeja pitäisi saada liikkeelle, mutta keinot, millä te tähän pyritte, ovat väärät. Tämä yhteisöveron alennus on kuin tuuleen heitettyä rahaa, joka ei tule nostamaan Suomea talouden suosta. Kello käy, mutta Hakulista ei näy. Missä viipyvät, pääministeri Orpo, täsmätoimet talouskasvun aikaansaamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

16.30 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun hallitusohjelma aikanaan julkaistiin, sitä keuhuttiin erityisesti siitä, että se oli rohkea kasvun ohjelma. Me ollaan viety se sellaisenaan läpi, [Välihuutoja] ja ne tulevat kaikki hyödyttämään Suomea. Mutta toistan taas senkin moneen kertaan täällä sanomani, että kun valitettavasti me emme paljon kokoamme enempää voi tehdä niille kriiseille, joita maailmassa on. Ukrainassa käytävän Venäjän hyökkäyssodan, joka jatkuu, syvenee ja pahenee, vaikutukset Suomeen ovat mittavat, tai nyt viimeisenä tämä Iranin sota — me emme voi näille asioille mitään, ja ne iskevät meihin. Ja miksi enemmän kuin esimerkiksi Ruotsiin? Siksi, että me ollaan rajamaa. Siksi, että se vaikuttaa ihmisten mieliin, ja minä ymmärrän sen. Ihmisillä on huoli ja murhe turvallisuudesta, ja siihen liittyy myöskin talouden epävarmuuden ajassa huoli työstä.

Mutta haluan sanoa suomalaisille sen, että me tehdään joka päivä töitä sen eteen, että se talouskasvu saadaan aikaan. Me tehdään vientiä, tuetaan sitä. Me tuetaan investointeja. Me investoidaan Suomessa infrastruktuuriin, puhtaaseen energiaan, tekoälyyn, tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan. [Puhemies koputtaa] Koko ajan tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.31 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, te puhutte kovasti tästä velkaantumisen ehkäisemisestä, estämisestä, hillitsemisestä ja omista toimistanne siihen liittyen, mutta sitten toimet ovat jotain ihan muuta. Ristiriita on valtava, niin kuin, pääministeri, itse tuossa totesit.

Yksi esimerkki tämmöisestä tehottomasta toimesta on polttoaineverotuksen höllentäminen, joka ei juurikaan paranna ostovoimaa tehokkaasti ja lisää paitsi ihan valtionvelkaa niin myös ekologista ja ilmastovelkaa.

Toinen on tämä yhteisövero, josta valtiovarainministeri usein viittaa talouspolitiikan arviointineuvostoon, joka itse asiassa toteaa, että siinä voi olla jotain tolkkua, mutta esittää myös paljon epävarmuuksia ja kriittisiä huomioita sitä kohtaan. Ehkä tärkeimpänä se, että tämän yhteisöveron alennuksen yhteydessä olisi kannattanut tehdä sitten muita toimia, joilla tehostetaan verotusta, tasapainotetaan sitä niin, että se olisi parempaa kilpailun kannalta ja tasapainotettaisiin vaikutusta julkiseen velkaan — muun muassa he nostavat listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen huojennuksen siinä yhtenä esimerkkinä. Oletteko, valtiovarainministeri, lukenut tätä osiota siitä paperista, [Puhemies koputtaa] ja miksi se meni silppuriin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.32 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen lukenut alusta loppuun, sanasta sanaan talouspolitiikan arviointineuvoston raportin tänäkin vuonna, ja siksi tiedän myös esimerkiksi sen, että arviointineuvosto kiittää erityisesti ylimpien marginaalien laskua ja toisaalta on sitä mieltä, että hallituksen ei olisi kannattanut laskea pieni- ja keskituloisten verotusta varsinkaan niin paljon kuin hallitus on laskenut, mutta tälle hallitukselle se on kyllä poliittisesti erittäin tärkeää. Me haluamme ylipäättänsä huolehtia siitä, että ostovoima palkansaajalla tässä maassa paranee.

No, edustaja Harjanne, minua ei tietenkään ihmetytä se, että te olette eri mieltä siitä, että hallitus on kyennyt myös polttoaineveroa alentamaan. Meidän mielestämme se on erittäin

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

hyvä asia. Sekin on historiallista, yksikään muu hallitus ei ole tällaiseen kyennyt. [Vasemmalta: Kyllä on halpaa bensaa!] Vastaavasti olemme esimerkiksi jakeluvelvoitetta kyenneet lieventämään suhteessa edelliseen sosiaalidemokraatti—keskusta-hallituksen janaan nähden, mikä on aiheuttanut myös sen, että polttoaineiden hinnat ovat pysyneet maltillisempina.

Yleisesti ottaen, mitä tulee oppikirjan mukaiseen verotukseen, me olemme kyllä keventäneet yritysten ja työn tekemisen verotusta [Puhemies koputtaa] ja siirtäneet sitä kuluttamisen ja haittojen puolelle, mikä on yleensä ekonomistien suosima suunta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

16.34 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kolmatta vuotta putkeen aika moni suomalainen miettii kotisohvalla, että oppositio taitavasti arvostelee hallitusta sen tekemistä päätöksistä, mutta minkä takia oppositio ei uskalla täällä kyselytunnilla pääsääntöisesti esittää omaa vaihtoehtoaan. Tehän olette toimittaneet sen meille kaikille luettavaksi, edustaja Harjanne esitteli. Esimerkiksi vihreät ovat vaihtoehdossaan esittäneet, että hakkuita on rajoitettava — lukuohje: metsätehtaita suljettava, polttoaineveroa korotettava, autoilijoiden kustannuksia korotettava. Vasemmistoliitto esittää miljardien veronkorotuslistaa. Maistuuko tämä herra pääministerille? Keskustan kasvutoimena on 40 000 työttömyysperäistä maahanmuuttajaa joka vuosi lisää tähän maahan. SDP:n vaihtoehtona on käytännössä perua hallituksen toimet, mutta tilalle vielä vähän korkeampaa verotusta kuin mitä tämä hallitus esittää. [Välihuutoja vasemmalta] Tässä on opposition vaihtoehtoja. Arvoisa herra pääministeri: miksi nämä vaihtoehdot, mitä oppositio esittää mutta ei täällä kyselytunnilla kehtaa teille kertoa, eivät kelpaa hallitukselle? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ne eivät maistu, koska ne eivät ole tehokkaita tai järkeviä. [Sofia Virta: Ai niin kuin hallituksen toimet on?] Perusongelma on se, että vaihtoehto on ollut kadoksissa. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Mutta käytänpä tilaisuuden hyväkseni — kun tuli varmaan jo tähän vastattua — ja totean, että aina on myöskin asioita, joista kannattaa olla innostunut ja positiivinen, joten otanpa nyt esimerkiksi vaikkapa neljä vienninedistämismatkaa, joille olen päässyt osallistumaan ja vetämään Yhdysvaltoihin, Kiinaan, Intiaan, Etelä-Afrikkaan. Kymmeniä suomalaisia vientiyrityksiä matkassa: sekä uusia nousevia että vanhoja, jotka hakevat uusia markkinoita, vievät uusia tuotteita. He uskovat voimakkaasti Suomeen ja meidän korkeaan osaamiseen. Noilla matkoilla näkee jonkun aivan eri tunnelman kuin tämän maailmanlopun meiningin, jota te täällä kuvaatte Suomen taloudesta. Ne ovat innostuneita, siellä tehdään suomalaisille työpaikkoja, myydään suomalaista osaamista ja tuotteita maailmalle. Meillä on oikeasti suuria ongelmia meidän taloudessa, mutta meillä ei ole peli menetetty. Meillä on niin paljon hyvää, [Puhemies koputtaa] jonka päälle rakentaa. Meillä on juuri sitä osaamista, mitä maailmalla tarvitaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

16.36 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on epäonnistunut tavoitteessaan velkasuhteen taistamisesta. Valtion velkasuhteeseenhan vaikuttavat tulot, menot ja talouskasvu. Hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut täydellisesti, kun tulopohja ja kasvu ovat heikentyneet ja työttömyys kasvanut.

Hallituksen pienituloisiin kohdistamat leikkaukset ovat leikanneet suomalaista kotimarkkinakysyntää, julkisten palveluiden leikkaukset ovat johtaneet työntekijöiden irtisanomisiin, ja nekään, joilla olisi varaa, eivät uskalla kuluttaa, kun työ ja toimeentulo tuntuvat epävarmoilta. Lopputuloksena on kasvun hyytyminen, verotulojen sakkaaminen ja velka-asteen kasvu. Silti tässäkin tilanteessa hallitus suunnittelee veropohjaa heikentävää yhteisöveron alennusta. Rahat eivät ole loppu, kun suuryhtiöille pitää saada veronalennus.

Arvoisa valtiovarainministeri: Onko veropohjan murentaminen nähdäksenne vastuullista talouspolitiikkaa? Ja miksi hallitus systemaattisesti tälläkin kyselytunnilla [Puhemies koputtaa] vähättelee verotulojen merkitystä julkisen talouden kestävyydelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.37 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus ei todellakaan vähättele veropohjan merkitystä, ylipäänsä verotulojen, tulopuolen, merkitystä julkiseen valtiontalouteen.

Se, mistä syystä verotulot on jouduttu tarkistamaan alaspäin ennusteesta toiseen, liittyy siihen, että meillä ei ole taloudessa aktiviteettia, meillä ei ole talouskasvua. [Mika Lintilä: Ei ole työtä!] Meillä ei ole ollut sitä merkittävästi pitkään aikaan, mutta myös suhdanne syveni ja vaikeutui, piteni entisestään, mikä on syy sille, että verotuloarvioita ja ennusteita on jouduttu tarkistamaan alaspäin.

Samaan aikaan te sanotte, että me olemme epäonnistuneet näissä julkisen talouden korjaamiseen pyrkivissä tomissamme. Toista mieltä ovat kuitenkin monet talouspolitiikkaa arvioivat tahot, oli kyse sitten IMF:stä, komissiosta tai talouden muista asiantuntijoista. Nämä toimijat haluavat enemmän sitä, mitä hallitus tekee. Te sen sijaan oppositiossa ja erityisesti vasemmistoliitossa vastustatte kaikkea sitä, mitä me olemme tehneet julkisen talouden korjaamiseksi. [Välihuutoja vasemmalta] Kuten moneen kertaan olen sanonut, [Puhemies koputtaa] tämä tilanne ei tule aivan heti helpottamaan vaan tulee koskemaan myös tulevia hallituskausia, [Puhemies koputtaa] ja kansalaisten kannalta olisi hyvä tuoda se ilmi. Tämä ei liity tähän hallitukseen vaan Suomen talouden tilanteeseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

16.39 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kukahan tämän kaiken oikein siivoaa? Pääministeri Orpo, te sanoitte eduskuntavaalien alla näin Helsingin Sanomien etusivulla. Vastuuttomalla taloudenpidolla ja kasvua kuristavalla toiminnalla te olette luoneet Suomen, jossa ihmiset eivät enää luota talouteen tai uskalla kuluttaa. Nämä epäoikeudenmukaiset leikkaukset ovat leikanneet oikeastaan sitä kaikista tärkeintä, nimittäin tavallisten suomalaisten luottamusta.

Arvoisa pääministeri Orpo, minä kysyn nyt teiltä: alkaako siivoaminen kevään kehysriihessä, vai lykkäätekö luudan seuraavalle hallitukselle?

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.40 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se sotku oli, mistä me aloitettiin. Eikä pelkästään ollut kämppä sotkussa, vaan perusta oli murentunut. Se, mitä me ollaan tehty: Me ollaan laitettu perustaa kuntoon. Me ollaan uudistettu työmarkkinoita, sosiaaliturvaa, luvitusta, purettu byrokratiaa. Suomen kilpailukykyä on laitettu kuntoon. Suomen osaamista on vahvistettu. Sen päälle me voidaan rakentaa sitä parempaa tulevaisuutta.

Minä haluaisin tietää nyt sen listan, mitkä näistä hallituksen uudistuksista sosiaalidemokraatit aikovat perua, kun en ole sellaista listaa kuullut. [Oikealta: Eivät mitään! — Suna Kymäläinen: Mihin hallitus sitä tarvitsee? Teidän pitää tehdä ihan omia päätöksiä!] Minä haluan sen listan nähdä, koska teillä ei ole vaihtoehtoa ja te hiljaa hyväksytte sen, mitä me olemme tehneet, koska ne ovat oikeita toimia. Ne ovat niitä, mitä ekonomistit, asiantuntijat ovat kiittäneet, ja niistä me pidämme kiinni, koska minä olen aivan varma siitä, että tulevaisuudessa ne tuovat Suomelle ja suomalaisille hyvää: työtä suomalaisille, parempaa toimeentuloa suomalaisille, turvallisempaa ja vakaampaa Suomea.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys Lähi-idän konfliktin vaikutuksista talouteen (Mikko Savola kesk)

Suullinen kysymys SKT 34/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.41 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Yhdysvallat ja Israel aloittivat viikonloppuna sotatoimet Irania vastaan. Uhka ulottuu nyt laajalle Iranin ampuessa ohjuksia ja drooneja pitkin Lähi-itää ja jopa Eurooppaa. Sotatoimilla voi pitkittyessään olla arvaamattomia seurauksia, enkä tarkoita vain ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Lähi-itä on jo yksin öljyn vuoksi maailmantalouden keskuksia. Siksi vaikutukset tuntuvat myös ihmisten arjessa ja täällä Suomen taloudessa. Voi olla, että bensiinin hinta kallistuu ja arki muutenkin tulee ihmisille kalliimmaksi. Tällä voi olla vaikutuksia yrityksiin, työllisyyteen ja talouteen. Valitettavasti me olemme jo nyt Euroopan hännänhuippu, mitä tulee työttömyyteen.

Kun maailmalla soditaan eikä talouteen tule vetoapua, niin oma tekeminen korostuu. Arvoisa pääministeri, kehysriihen on vielä aikaa, mutta toimia voi ja pitääkin tehdä nyt. Kysynkin teiltä: kuinka hallituksenne arvioi Lähi-idän tapahtumien seurauksia Suomen taloudelle ja työllisyydelle [Puhemies koputtaa] sekä ennen kaikkea ihmisten arkeen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

16.42 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tietenkin seurataan hyvin tarkasti ja huolissamme sitä kehitystä, mikä siellä Iranissa ja Persianlahden alueella Lähi-idässä tällä hetkellä on, ja nimenomaan arvioidaan myöskin sen vaikutusta Suomeen, meidän talouteen ja niihin suomalaisiin, noin kolmeen ja puoleen tuhanteen, jotka sillä alueella ovat ja joita pyrimme kaikin keinoin auttamaan, että he ovat turvassa ja pääsevät Suomeen turvaan. Tällä hetkellä arvioimme niin, että jos konflikti jää lyhytaikaiseksi, lyhytkestoiseksi eikä eskaloitu enempää, niin vaikutukset Suomeen jäävät kohtuullisen pieniksi. Mutta on selvä, että mikäli se jatkuu pidempään ja mikäli tämä kriisi eskaloituu entuudestaan, niin silloin on aivan varmaa, että se vaikuttaa niin maailmantalouteen, Euroopan talouteen kuin meidän suomalaistenkin talouteen. Tämä on juuri se maailma, missä me tällä hetkellä elämme: kriisi ja konflikti toisen perään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.43 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Syksy 2015 osoitti, että Lähi-idässä käynnissä olevien sotien ja muiden levottomuuksien seurauksena Suomeen voi hakeutua varsin lyhyessä ajassa merkittävä määrä turvapaikanhakijoita. Sisäministeri Rantanen on aiemmin todennut meille vastauksessaan kirjalliseen kysymykseen, että kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi Suomi ei voi estää meille suuntautuvaa turvapaikanhakua, mikä tietysti on valitettavaa, kun tiedämme, että turvapaikkajärjestelmässä on näitä ongelmia ja sitä myös paljon hyväksikäytetään.

Tämän laajamittaisen maahantulon hallinnassa pitäminen vaatii tietysti paljon resursseja Maahanmuuttovirastolle ja Suomen turvallisuusviranomaisille, ja kysymys on silloin todella suurista lisärahoitustarpeista. Olisinkin kysynyt, arvoisa valtiovarainministeri: Kun te valmistaudutte nyt kehysriiheen, niin oletteko te tähän varautunut ja valmis, jos tämä turvapaikanhakijakriisi uusiutuu? Oletteko valmistautunut turvaamaan riittävät voimavarat Maahanmuuttovirastolle, poliisille ja Suomen viranomaisille tämän kriisin hoitamiseksi ja [Juho Eerolan välihuuto — Puhemies koputtaa] suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.45 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen siihen tottunut, että oppositio nostaa täällä voimakkaasti ongelmia esille, mutta siihen en ole vielä tottunut, että te jo edestäpäin löydätte kriisin, mikä ei ole vielä lähelläkään. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Totta kai me toivomme, että Eurooppaan ei kohdistu turvapaikanhakijavirtaa [Hälinää — Puhemies koputtaa] Iranista eikä mistään muualtakaan.

Mitä tulee siihen, jos verrataan vuoteen 2015, onneksi tilanne on huomattavasti eri paitsi suomalaisessa lainsäädännössä myös eurooppalaisessa lainsäädännössä noin muuten. Eurooppa suhtautuu näihin asioihin nykyään aika tavalla eri lailla. Meillä on myös voimassa paljon erilaisia sisärajatarkastuksia. Toisaalta maahanmuuttopaktin eteenpäinvieminen sisältää tähän liittyen erityisiä toimia. Hallitus on huolehtinut turvallisuusviranomaisten rahoituksesta koko kautensa ajan, ja siinäkin tilanteessa, missä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

me olemme joutuneet tekemään merkittäviä sopeutustoimia, niin sekä sisäiseen turvallisuuteen että tietenkin puolustukseen liittyen sektoreita on näiltä suojattu. Meillä ei ole tässä tilanteessa mitään hätää. [Mauri Peltokangas: Erinomainen vastaus!]

2.4. Suullinen kysymys iranilaisten ihmisoikeuksien toteutumisesta (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 35/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.46 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Islamilainen vallankumous, joka tapahtui 47 vuotta sitten, on muokannut Lähi-itää. Iran on pitkään tukenut terroristiryhmiä, kuten Hizbollahia ja Hamasia, jotka ovat hyökänneet sekä Israelia että länsimaisia kohteita vastaan. Käynnissä oleva konflikti ja iskut Irania vastaan ovat herättäneet tunteita, mutta toisaalta ne voivat merkitä myös hirmuhallinnon loppua ja avata mahdollisuuksia vapaudelle ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle maassa. Toisin sanoen: elleivät USA ja Israel olisi iskeneet, iranilaiset ja monet muut maat olisivat edelleen joutuneet elämään pitkään Iranin hallinnon alaisuudessa. Iran taas rahoittaa terroristijärjestöjä sekä jakaa Venäjälle mielellään ohjuksiaan, joita käytetään Ukrainaa vastaan. Kysymys ulkoministerille: Nyt naistenpäivän kynnyksellä olemme huolissamme naisten oikeuksista sekä yleisesti ihmisoikeuksien toteutumisesta Iranissa. Kuinka suuri on todennäköisyys, että sen hallinto todella uudistuu, ja miten turvataan jatkossa iranilaisten ihmisoikeuksien toteutuminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

16.47 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne Lähi-idässä on poikkeuksellisen vakava juuri nyt, ja on tosiaan näin, että Iranin hirmuhallinto ei ole kunnioittanut oman kansansa ihmisoikeuksia eikä varsinkaan tasa-arvoa. Naisten ja tyttöjen asema on ollut yhteiskunnassa erittäin heikko. Tämänkin sanottuani on täysin epätodennäköistä, että myöskään nyt käynnissä oleva konflikti tähän asiaan toisi välttämättä muutosta. Se, että ajatollah on kuollut, ei vielä tarkoita sitä, että Iranin vallankumouskaarti olisi kaatumassa. Päinvastoin Iranin vallankumouskaarti — joka me myös Euroopan unionissa nyt alkuvuonna terrorilistattiin, ja Suomi oli siinä myös tätä ajamassa — on hyvin syvällä yhteiskunnassa ja sen rakenteissa, myös taloudessa, olkoonkin että Iranin talous on ollut heikoissa kantimissa jo ennen tätä sotaakin. Tilanne on todella vakava myös alueella oleville suomalaisille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

16.48 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purra, te totesitte oppositiojohtajana joulukuussa 2021, jolloin bensiinin hinta oli 1,83 euroa, sen olevan jo hälyttävän korkealla. Nyt se on lähellä kahta euroa, ja tulee nousemaan. Silloin te olitte sitä mieltä, että on kerta kaikkiaan hölmöä väittää, että hintatason kasvu ja ostovoiman heikkeneminen johtuisivat aina jostain sellaisesta, mihin hallitus ei voi vaikuttaa. [Vasemmalta: Jännä juttu!] Kyllä te voitte vaikuttaa. Siis on hölmöä väittää, että hallitus ei voi vaikuttaa. [Oikealta: Totta kai se voi!] Miten te vaikutatte siihen, että autoilijat, kuljetusyrittäjät ja maatalousyrittäjät eivät joudu maksamaan polttoaineen hinnan noususta? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.49 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä, öljyn maailmanmarkkinahinta on tietenkin se, joka hinnan takana voimakkaimmin vaikuttaa, [Anne Kalmari: Ai nytkö on? Miksei viime kaudella? — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja siihen Suomella tai monella muullakaan maalla ei ole minkäänlaista vaikutusmahdollisuutta. Sen sijaan ne seikat, joihin hallitus voi vaikuttaa, liittyvät esimerkiksi verotukseen, [Keskustan ryhmästä: Alvin nousuun!] ilmastopolitiikkaan liittyviin vaatimuksiin, uusiutuvan polttoaineen osuuteen, jakeluvetoisuuteen ja niin edelleen. Voidaan vaikuttaa myös Euroopan unionin tasolla siihen suuntaan, että politiikka olisi sellaista, että se arjen kustannukset pitää riittävän maltillisina. Ja, arvoisa keskustaja, juuri sillä tavalla tämä hallitus on toiminut. Hallitusneuvotteluista alkaen me olemme pyrkineet tekemään toimia, jotka tekevät autoilun kustannuksista järkevämpiä. Me emme voi vaikuttaa maailmanmarkkinahintaan. Me ymmärrämme, että tällä hetkellä Lähi-idän kriisi, Iranin tapahtumat, voi vaikuttaa sen hintaa nostavasti, kuten monet muutkin kansainväliset kriisit. [Puhemies koputtaa] Samaan aikaan me olemme tehneet meidän päätöksemme, niitä on vielä hieman tulossakin, ja olemme erittäin ylpeitä niistä. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.50 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Iranin sota ja koko tämä myrskyävä maailmantilanne korostavat sitä, että meidän kriisinkestävyyden pohja on oma elintarviketuotanto ja se, että meillä on kaikille suomalaisille tarjolla suomalaista ruokaa. Sen edellytyksenä on se, että viljelijät pärjäävät ja maatalous on kannattavaa. Tämä kriisi tulee johtamaan tuotantopanosten kallistumiseen, lannoitteitten ja polttoaineitten kallistumiseen ja osaltaan vaikeuttaa meidän maatalouden erittäin vaikeaa tilannetta.

Herra puhemies! Suomessa päivittäistavarakauppa, ruokakauppa, on maailman kannattavinta. Jari Leppä, keskustalainen ministeri, sääti direktiivin pohjalta Suomen elintarvikemarkkinalain. Minun ministeriaikanani kiristettiin elintarvikemarkkinalakia, ja tiedän nyt, että te, arvoisa ministeri Sari Essayah, olette tehnyt paljon töitä sen eteen, että entisestään reiluutettaisiin Suomen ruokamarkkinaa ja loppuisi tämä niin sanottujen private labeleitten väärinkäyttö ja se, että kauppa pystyy sortamaan viljelijää.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Nyt olemme lukeneet mediasta, että asia on jumissa hallituksessa. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Essayah: Milloin elintarvikemarkkinalaki annetaan eduskunnalle? [Puhemies koputtaa] Ettehän anna periksi kokoomukselle, joka puolustaa aina kaupan suuretuja [Puhemies koputtaa] tunnetusti? [Mika Lintilä: Näinkö on? — Kokoomuksen ryhmästä: Höpösis!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.52 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! On tosi hienoa kuulla, että keskusta on näitten uudistusten takana. [Keskustan ryhmästä: Totta kai!] Ensi viikolla eduskuntaan saapuu sitten elintarvikemarkkinalaki. On todella hienoa, että etukäteen jo odotatte sitä näin innokkaasti, koska siinä tehdään niitä muutoksia, jotka valitettavasti jäivät keskustalaisilta ministereiltä tekemättä. [Oikealta: Oho! Oijoi! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Elikkä ne keskeisimmät, tärkeimmät muutokset liittyvät juuri kaupan omiin merkkeihin. Niissä valitettavasti ei kahdeksan keskustalaisen ministerivuoden aikana saatu aikaiseksi. Nyt on tulossa näihin kaupan omiin merkkeihin, voisiko sanoa, koko elintarvikeketjun oikeudenmukaisuuteen liittyviä uudistuksia, eli ei ole mahdollisuutta esimerkiksi vaatia tuotteen reseptiä siinä yhteydessä, kun tehdään sopimus, eikä myöskään ole mahdollisuutta vaatia sitä kaupan oman merkin valmistamista siinä vaiheessa, kun tehdään sopimus, jotta saadaan se oma tuote sinne kaupan hyllyyn. Lisäksi tässä lakimuutoksessa tullaan vielä puuttumaan siihen, että nämä sopimusehdot eivät saa olla kohtuuttomia.

Eli tässä ovat kaikki ne kolme keskeisintä uudistusta, jotka tässä lainsäädännössä ovat tulossa, ja on hienoa, että eduskunta sitä täällä jo odottaa ja pääsee sen kanssa työskentelemään. [Puhemies koputtaa] Olen varma, että saamme hyvän lopputuloksen yhdessä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys määräaikaisista työsuhteista (Sofia Virta vihr)

Suullinen kysymys SKT 36/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.53 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus, te kerrotte arvostavanne suomalaisten hoitajien, opettajien, sosiaalityöntekijöiden ja varhaiskasvattajien työtä. No, miten tämä arvostus on konkreettisesti näkynyt: vientivetoisena palkkamallina, soten irtisanomisina ja nyt määräaikaisia työsopimuksia koskevana lakiesityksenä. On yhtä tyhjän kanssa jakaa ruusuja naistenpäivänä, jos edistää tietoisesti politiikkaa, josta asiantuntijat ovat varoittaneet, että se lisää raskaus syrjintää, josta asiantuntijat ovat todenneet, että se osuu matalapalkkaisille naisvaltaisille aloille sotessa, kasvatuksessa ja koulutuksessa. Ja ei tarvitse olla ennustaja, että arvaa, mitä te vastaatte: näin täytyy tehdä,

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

jotta pk-yritykset voivat työllistää. No, miksi tätä ei rajattu sitten niin, että se ei koskisi myös julkista sektoria ja kaikkein suurimpia työnantajia?

Pääministeri Orpo, henkilökohtaisesti uskon ja tiedän, että teille tasa-arvo on tärkeä arvo. Siksi haluankin vilpittömästi kysyä: Miksi teidän hallituksenne edistää tätä lakia huolimatta näistä ongelmista, jotka ovat etukäteen tiedossa, vaikka kokoomuksen naisjärjestökin — kiitos siitä — on tätä vastaan esittänyt huolensa? Miksi näin, pääministeri?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Tämä taitaa kuulua ministeri Grahn-Laasoselle, olkaa hyvä. [Vasemmalta: Pääministeri!]

16.54 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ensisijaisesti kuuluu työministerille, joka tällä hetkellä on presidentin mukana Intiassa valtiovierailulla, joten vastaan tähän kysymykseen.

Hallituksen tavoitteena on se, että syntyisi enemmän työpaikkoja, että rekrytointikynnystä pystyttäisiin työpaikoilla alentamaan, ja se on niin naisten kuin miestenkin etu. [Sofia Virta: Miksi julkisella!] Mutta haluan tuoda seuraavan tiedoksi, koska arvelin, että tämä määräaikaisuuksiin liittyvä kritiikki koskee ennen muuta sitä tosiasiaa, että meillä suomalaisessa työelämässä on vakava ongelma raskaus- ja perhevapaasyrjinnässä: sitä kohtaa joka neljäs raskaana oleva. Näin ollen hallitus on juuri päässyt sopuun lainsäädännöstä, jossa kiristetään tasa-arvolakia, jotta raskaus- ja perhevapaasyrjintää voidaan Suomessa tehokkaammin torjua. Marinin hallituksen aikana tästä oli työryhmä, joka päätyi ristiriitaiseen lopputulokseen, ja hallitus ei tehnyt mitään. Nyt saamme aikaan merkittäviä kiristyksiä tasa-arvolakiin, joista tärkeimpänä esimerkiksi se, että määräaikaiset yksiselitteisesti tuodaan ihan pykälätasolla syrjimisperusteeksi tasa-arvolaisissa. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Miksette vastaa kysymykseen!] Lisäksi tässä tuodaan työnantajille selvitysvelvollisuus, mikäli työsuhde ei jatku, [Sofia Virta: Kokoomusnaiset on väärässä, niinkö?] eli työsuhde päättyy määräaikaisuuden jälkeen, [Puhemies koputtaa] jos henkilö on raskaana tai perhevapaalla tai hänellä on perhehuoltovelvollisuus. [Pia Lohikoski: Tässä oli teidän terveiset Kokoomusnaisille!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys asunnottomuudesta (Mai Kivelä vas)

Suullinen kysymys SKT 37/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te lupasitte poistaa pitkäaikaisasunnottomuuden, mutta miten on mennyt? Asunnottomuus kasvaa toista vuotta peräkkäin, ja nyt myös pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt kasvuun. Eniten kodittomuus on lisääntynyt kotikaupungissani Helsingissä. Ennen Orpon hallitusta

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

asunnottomuutta saatiin tässä maassa laskettua yli 10 vuotta putkeen, mutta teidän kaudellanne se ei edes vähene vaan se kasvaa.

Eli, pääministeri, te sanoitte myös, että yksikin koditon on liikaa, mutta te olette kasvattaneet kodittomien määrää viidenneksellä. Pääministeri, miten te arvioitte tätä teidän lupaustanne poistaa pitkäaikaisasunnottomuus, ja onko teistä kohtuullista, että nämä kodeistaan hädätetyt ihmiset maksavat nyt hinnan siitä, että te haluatte päästä antamaan rikkaille kavereillenne vielä lisää rahaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.57 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin asunnottomuuden kehitys on oikeasti huolestuttavaa. Se on aidosti huolestuttavaa. Minusta se tavoite, mikä on meidän hallituksella ja mikä on ollut aikaisemmilla hallituksilla, että asunnottomuudesta pitää päästä maassamme eroon, on ainut oikea, ja sen eteen pitää tehdä töitä.

Tämä hallitus tekee niiden aikaisempien hallitusten töiden päälle uusia toimenpiteitä. Meillä on asunnottomuuden poistamisohjelma, jota tehdään yhdessä suurten kaupunkien kanssa, joissa tämä ongelma nimenomaisesti on. Sitä työtä jatketaan. Ei ole yksittäistä helppoa keinoa, mutta tosissaan työtä tehdään.

Asunnottomuuden kasvun taustalla on tietenkin monia tekijöitä. Totta kai tämä suhdanne vaikuttaa, työttömyys vaikuttaa. [Vasemmalta: Sosiaaliturvaleikkaukset!] — Sosiaaliturvaleikkauksilla on varmasti oma vaikutuksensa ollut, mutta myöskin pahentunut huumeongelma on yksi ilmiöistä asunnottomuuden takana. Meidän täytyy ymmärtää se, että a) tämä on vakavaa, b) me tarvitaan lukemattomia eri keinoja. Ja näiden äsken luettelemieni asioiden parissa me tehdään tällä hetkellä töitä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys naisiin kohdistuvasta väkivallasta (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 38/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Ledamot Biaudet, varsågod.

Keskustelu

16.58 Eva Biaudet r: Herr talman! Redan i år har minst fem kvinnor mist livet till följd av våld i nära relation. Det är faktiskt fem för mycket, och det är en dramatisk höjning från många år före 2025. Över hälften av alla kvinnor i Finland har upplevt våld eller hot om våld. Om du inte själv är en av dem är det mycket sannolikt att du känner någon som har blivit offer för det. Så här kan vi inte fortsätta.

Herra puhemies! Meidän on luotava turvallisempi yhteiskunta naisille, siskoille, äideille, tyttärille, meille kaikille. En voi olla ajattelematta viime aikojen aivan todella järkyttäviä naisiin kohdistuneita väkivaltatekoja, joissa osassa myös perheen lapset ovat joutuneet

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

uhreiksi. En voi olla ajattelematta heidän hätäänsä pitkiä aikoja ennen tapahtumia. Tämä on maamme synkkä häpeäpilkku ja Suomen suurin ihmisoikeusongelma, ja sille on saatava loppu. Myös oikeuskansleri on toistuvasti huomauttanut poliisin puutteellisesta rikostutkinnasta ja esimerkiksi lähestymiskiellon toimeenpanosta.

Arvoisa ministeri Grahn-Laasonen! [Puhemies koputtaa] Mitä voisimme nyt tehdä enemmän väkivallan lopettamiseksi ja esimerkiksi sille, että olisi olemassa enemmän palveluita väkivaltaa tekeville?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.59 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän erityisesti siitä, että tämä asia nousee esiin. Naisiin kohdistuva väkivalta on Suomessa järkyttävän yleistä. Se on vakava ilmiö, ja jo tämän alkuvuoden aikana, ystävänpäivään mennessä, ainakin viisi naista on menettänyt henkensä lähisuhdeväkivallan uhrina. Tähän on vahvasti herätty, itse asiassa jo hallitusneuvotteluissa.

Tämän hallituksen toimesta on jo viety läpi lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltö, mikä on tärkeää. Uhri tarvitsee oikeutta ja tekijä rangaistuksen teoistaan, lähisuhdeväkivaltaa ei voi sovittaa. Hallitus on lisännyt turvakotien rahoitusta jokaisessa budjetissaan eli joka vuosi, ja se on merkittävää ja erittäin tärkeää ja myöskin vahvistaa meidän sitoutumista Istanbulin sopimukseen, jossa lähisuhdeväkivaltaan puututaan.

Lisäksi on tehty lukuisia kiristysläisä lainsäädäntöön, muun muassa pakkoavioliittojen kriminalisointi, tyttöjen sukuelinten silpomiseen puuttuminen, muitakin toimia muun muassa kunniaväkivaltaan liittyen. Elikkälä naisiin kohdistuvaan väkivaltaan on erittäin monia toimia jo tehty. Tätä työtä on äärimmäisen tärkeä jatkaa, ja nyt myöskin Suomi osallistuu delegaatiolla YK-kokoukseen, [Puhemies koputtaa] jossa pyritään myös kansainvälistä näkökulmaa vahvistamaan naisiin kohdistuvan väkivallan pysäyttämiseksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Keskustelualoite EU:n talouden menestymisen edellytyksistä ja merkityksestä Suomelle Keskustelualoite KA 4/2025 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaiskeskustelu EU:n talouden menestymisen edellytyksistä ja merkityksestä Suomelle.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Saara-Sofia Sirén. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Keskustelu

17.01 **Saara-Sofia Sirén kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Globaali toimintaympäristö muuttuu tällä hetkellä nopeammin kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Suurvaltapolitiikan jännitteet, kauppapolitiikan kiristynyt vastakkainasettelu, ilmastonmuutoksen kiihtyminen, tekoäly, datatalous, kriittiset riippuvuudet — nämä kaikki haastavat ja muuttavat sitä maailmantalouden perustaa, joka toimintaympäristönämme toimii ja haastaa näin myös Euroopan unionin toimintakykyä.

Tässä tilanteessa Euroopan unionin taloudellisen menestymisen edellytykset ovat suoraan yhteydessä Suomen tulevaisuuteen. Siksi on tärkeää, että käymme tänään keskustelua paitsi siitä, millaisin ratkaisuin Eurooppa voi vahvistaa kilpailukykyään ja turvata asemansa globaalissa taloudessa, myös siitä, millä tavoin voimme vaikuttaa siihen, että nämä ratkaisut ovat myös Suomen etujen mukaisia.

Eduskunta, suuri valiokunta, käsittelee parhaillaan komission esitystä EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi vuosille 2028—2034, eli niin sanottu MFF. Kyse ei ole vain budjettikehiksestä vaan strategisesta suunnitelmasta, joka määrittää Euroopan kyvyn vastata tulevaisuuden haasteisiin. On ilahduttavaa, että Suomen pitkäjänteinen ja aktiivinen ennakkovaikuttaminen on nähtävillä komission linjauksissa. Ukrainan tukeminen, turvallisuus, puolustus sekä kilpailukykyyn vahvistaminen ovat nousseet rahoituskehitysehdotuksen painopisteiksi. Juuri tämä on ollut Suomen ennakkovaikuttamisen tavoitteena.

Epävarmassa maailmassa ei riitä, että teemme asioita samalla tavalla kuin ennenkin. Siksi myös tämän rahoituskehiksen on muututtava. Sen on kyettävä vastaamaan tämänhetkisiin ughiin ja sopeutumaan myös odottamattomiin tilanteisiin tulevaisuudessa. Euroopalla on oltava yhtenäinen suunnitelma ja ennen kaikkea kyky toimeenpanna se. Tämä edellyttää joustavuutta, strategista ajattelua ja rohkeutta tehdä päätöksiä, jotka vahvistavat Euroopan kriisinkestävyyttä.

Euroopan kilpailukyky ei kuitenkaan synny pelkästään rahoituksesta. Se syntyy taloudellisesta toimintaympäristöstä, joka kannustaa innovaatioihin, investointeihin ja kasvuun. On tunnustettava, että EU:n kyky kohdistaa voimavaroja teknologiseen kehitykseen on jäänyt jälkeen muun muassa Yhdysvalloista ja Kiinasta. Syitä tähän ovat muun muassa liiallinen sääntely, sisämarkkinoiden puutteet ja julkisten varojen tehoton käyttö. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että tulevilla seitsenvuotisella rahoituskehyskaudella panostamme enemmän juuri tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. Juuri nämä ovat EU:n rahoituksen vaikuttavimpia investointeja. Rahoituksen tulee perustua avoimeen kilpailuun ja laatuun. Juuri tätä laatunäkökulmaa Suomi pyrkii painottamaan. Tämä on Suomen etu, sillä meillä on huippuosaamista lähes kaikilla kilpailukykyrahaston painopistealoilla. Samalla on huolehdittava koko tki-ketjusta: tutkimuksesta pilotointiin, skaalaamiseen ja kaupallistamiseen. Tämä edellyttää myös investointeja tutkimusinfrastruktuureihin.

Arvoisa puhemies! Ajankohtainen turvallisuustilanne ja talous linkittyvät kiinteästi yhteen. Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustusmenojen kasvu ei ole poliittinen valinta vaan geopolitiittinen välttämättömyys tässä tilanteessa ja turvallisuusympäristössä. Ukrainan tukeminen on Euroopan keskeinen turvallisuuspoliittinen tehtävä. Samalla se on myös investointi Euroopan vakauteen. Tukemme on oltava riittävää, pitkäjänteistä ja uskottavaa. Samalla on rakennettava selkeä polku Ukrainan EU-lähentymiselle. On myös

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

muistettava, että oikeusvaltioperiaate ja yhteiset arvot ovat Euroopan kilpailukyvyn perusta. Ne luovat luottamusta, vakautta ja ennakoitavuutta, mitkä ovat juuri niitä tekijöitä, joita yritykset ja sijoittajatkin arvostavat.

Arvoisa puhemies! Suomi jatkaa määrätietoista vaikuttamista rahoituskehysneuvotteluissa. Meidän on varmistettava, että kehyksen taso pysyy maltillisena mutta samalla on riittävä vastaamaan Euroopan strategiaan tarpeisiin. On huolehdittava siitä, että Suomi saa oikeudenmukaisen osuuden EU-rahoituksesta ja Suomen erityisnäkökulmat, kuten esimerkiksi itärajan tilanne, huomioidaan, ja että kansallinen yhteisrahoitus on suunniteltu ajoissa ja linjassa EU-tavoitteiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Euroopan taloudellinen menestys ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii rohkeutta uudistua, kykyä tehdä päätöksiä ja halua katsoa pidemmälle kuin seuraavaan budjettikauteen. On tärkeää, että käymme tätä eurooppapoliittista keskustelua myös täällä suuressa salissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Sirén. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

17.07 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Toden totta, siis Suomen etuhan on vahva EU, sellainen EU, jossa on vahva puolustuskyky, vahva kilpailukyky, ja kun EU menestyy, niin Suomikin menestyy. Totta toisesta maailmasta on nyt muuttunut: geotalous on keskiössä, taloudesta on tullut turvallisuuspolitiikkaa ja turvallisuuspolitiikasta on tullut osa talouspolitiikkaa. On ehdottoman tärkeää, että EU:n on kyettävä vastaamaan Yhdysvaltojen ja Kiinan teknologiseen ja teolliseen kilpailuun ja vähennettävä näitä strategisia riippuvuuksia.

On hyvä, että Orpon hallitus on alusta asti pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että EU rakentaa kilpailukykyään turvallisuus edellä, ei protektionismilla vaan strategisella resilienssillä. Suomen vahvuudet, puhdas energia, kriittiset mineraalit ja korkea osaaminen, ovat osa ratkaisua EU:n taloudessa. Kun EU rakentaa kestävämpiä toimitusketjuja ja vahvistaa omavaraisuuttaan, Suomella kokonaisturvallisuuden huippuosaajana on mahdollisuus olla osana ratkaisua vahvaa, kilpailukykyistä EU:ta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.08 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionissa on periaate, että yritykset ja sijoitukset voivat liikkua vapaasti maasta toiseen. Käytännössä tämä ei kuitenkaan ole aina yksinkertaista. Kun yritys tai sijoittaja lähtee toiseen maahan, vastaan tulee nopeasti kieli. Usein keskeiset asiat, kuten konkurssilainsäädäntö, omaisuudensuoja ja erilaiset lupaprosessit, löytyvät käytännössä vain maan omalla kielellä. Lakitekstit eivät myöskään ole kovin kansantajuisia. Ne sisältävät paljon erikoissanastoa, jonka ymmärtäminen vaatii perehtymistä. Tämä voi tehdä toisessa maassa toimimisesta vaikeampaa ja hidastaa pääomien liikkumista.

Vieraan maan kielen oppiminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta pystyy sijoittumaan uuteen maahan ja ymmärtämään maan tavat. Siksi on hyvä ja tärkeä tunnistaa, että kieli ja

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

paikallisen toimintaympäristön ymmärtäminen ovat edelleen käytännön kysymyksiä, kun puhutaan pääomien liikkumisesta Euroopassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

17.09 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ensimmäiselle allekirjoittajalle, suuren valiokunnan puheenjohtajalle. Me keskustelemme viikoittain Euroopan unionista, taloudesta, turvallisuudesta ja aika isolta osin kansallisesti yhtenäisenä. On hienoa saada tämä keskustelu edes näin joka toinen vuosi saliin tunniksi. Kiitos puhemiesneuvostolle tästä päätöksestä.

Iso kysymys on se, miksi Suomi alisuorittaa, miksi meillä on unionin korkein työttömyys ja kasvu ei meillä samalla lailla näy. Kun otsikossa tässä oli Euroopan kilpailukyvyyn merkitys, niin kyllä, Eurooppa on meille suurin vientimarkkina: 56 prosenttia omasta viennistämme kohdistuu meidän omille sisämarkkinoille — ja kun muualla Euroopassa kasvetaan, niin ajattelen optimistisesti näin, että kyllä meillekin tarttuu siitä jotakin mukaan joskus, mutta suuri kysymys on, mitä teemme väärin niin, että emme ole siinä mukana, mitä Eurooppa kykenee tekemään.

Myös me SDP:nä olemme ehdottomasti sisämarkkinoiden ja niitten tukemisen kannalla. Tärkeää kilpailukyvyllä on myös se, että on vakautta ja turvallisuutta, ja näitä ei voi toisistansa erillisinä nähdä. Eurooppa on myös hyvä luomaan kysyntää, ja yksi tässä on tämä digitaalinen siirtymä, jota tehdään myös ympäristöpuhtaasti. Silloin meillä on myös vastauksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

17.11 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruuan laatu, riittävyys, huoltovarmuus ja maaseudun elinkeinojen turvaaminen on nähty Euroopan unionissa pitkään erittäin tärkeiksi aiheiksi, niin tärkeiksi, että se on ollut Euroopan unionissa pisimmälle integroitu politiikan sektori ja siihen on käytetty myös euroista valtaosa.

Nyt EU-rahoituksen painopisteisiin suunnitellaan muutoksia kilpailukykyyn liittyvistä syistä, niin kuin tässä keskustelussa on jo käynyt ilmi, ja tässä ajassa ja tässä tilanteessa kuitenkin huoltovarmuudestakin on syytä pitää edelleen huolta. Se on turvattava. Tämä vaatii ruoantuotannon, maatalouden kannattavuuden turvaamista.

Nyt kun paine maatalouden tukien laskemiseen on suuri, entistä merkittävämmäksi käy se, että pitää saada elintarvikemarkkinat toimimaan. Tässäkin yhteydessä kannustan hallitusta siihen, että se toteuttaisi omaa ohjelmaansa ja toisi eduskunnan käsittelyyn mahdollisimman pikaisesti niin muutokset kilpailulainsäädäntöön kuin elintarvikemarkkinalakeihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.12 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mario Draghi korostaa Euroopan kilpailukykyraportissa, että EU:n on kurottava kiinni Yhdysvaltojen ja Kiinan innovaatioetumatka. Tämä vaatii merkittäviä investointeja tutkimukseen, teknologiaan ja uusiin ratkaisuihin. Euroopan haasteita ovat jähmeä teollinen rakenne, heikko polku

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

innovaatioista markkinoille sekä liian rajallinen tutkimuslaitos- ja korkeakouluverkosto innovaatioiden kehittämiseksi.

Siksi tarvitsemme enemmän panostuksia koulutukseen, korkeakouluihin, tutkimuksen laatuun. Tämä kaikki on myös Suomen etu. Rahoituksen turvaamiseksi on tarkasteltava myös yhteistä eurooppalaista lainanottoa ja omien varojen kehittämistä, joilla voidaan vauhdittaa niin Euroopan varautumista, josta täällä jo useat hyvin puhuivat, kuin investointeja vihreään siirtymään ja uuteen teknologiaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

17.13 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös lähteä mahdollisuuksista ja nostan esille sen, kuinka kasvipohjaisen ruoan sektori on keskeinen osa EU:n kilpailukykyä ja kestäväää tulevaisuutta. Suomessa on arvioitu, että koko ruokasektorin kasvupotentiaalista jopa yli puolet, 53 prosenttia, tulee kasviproteiineista, solumaataloudesta ja kasvimeijerituotteista. Eli tähän sektoriin panostamalla me panostettaisiin myös alkutuottajien toimeentuloon ja pitkän tähtäimen toimintaedellytyksiin. No, itse ajattelen, että tästä pitäisi tehdä koko EU:ssa prioriteetti. Meillä saataisiin talous-, terveys-, ilmasto-, maatalous- ja turvallisuuspoliittisiakin hyötyjä.

Kysyisin teiltä, ministeri Strand: miten hallitus on huomionnut tämän ruokasektorin siirtymään liittyvän huomattavan potentiaalin, ja miten te aiotte näitä asioita EU-vaiikuttamisessa edistää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod. — Mikrofoni. [Eva Biaudet: Nyt vasta.]

17.14 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vahvempi Eurooppa on meidän kaikkien etu, ja se edellyttää, että meillä satsataan kilpailukykyyn sisäisesti, osaamiseen, innovaatioihin, myös ihmisten vapaaseen liikkuvuuteen. Meidän pitää olla jatkossakin edelläkävijä myös vihreässä taloudessa ja muistaa vahvistaa demokratiaa ja oikeusvaltiokehitystä. Erityisiä haasteita antavat lisäpanostukset turvallisuuteen, mutta turvallisuuskin rakentaa taloutta ja Euroopan vahvuutta.

Det är viktigt att EU också fortsätter att vara en stark kraft ute i världen för att vara en del av att lösa globala problem, skapa tillit, lösa klimatförhandlingar och vara med om att minska fattigdomen i världen. När vi diskuterar EU:s ekonomiska framgång är det viktigt att vi ser den här globala rollen, och genom Global Europe kan vi agera globalt. Det är faktiskt särskilt viktigt nu när till exempel USA och många andra har minskat på sina insatser för att minska på fattigdomen.

Vi är lite oroliga för att man i de nya budgetramarna minskar [Puhemies koputtaa] de här markeringarna, ”markers”, på till exempel jämställdhet och kvinnors rättigheter och ställning. Vi hoppas att Finland ska köra på de här frågorna starkt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Koulumies, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

17.16 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdistän näinä päivinä EU:n talouden ja turvallisuuden aika kiinteästi yhteen. On tärkeää, että EU esimerkiksi siinä monivuotisessa rahoituskehityksessä panostaa turvallisuuteen ja puolustuskykyyn ja rajavalvontaan, ja siis tämä luo taloudelle myös mahdollisuuksia kehittyä. Tietenkin SAFE-instrumentti jo tarjosi eväitä siihen, että eri EU-maat voivat lisätä puolustusmenoja ja tehdä uusia tilauksia, mutta esimerkiksi kun tänään on puhuttu työttömyydestä Suomessa, niin samalla on jäänyt huomaamatta, että meillä on syntynyt uusia työpaikkoja erityisesti pieniin puolustusalan yrityksiin. Tämä on meille merkittävä markkinamahdollisuus EU-maissa, ja toivotaan, että puolustushankinnat tehdään EU:ssa jatkossa niin, että myös pienille ja uusille yrityksille on siellä markkinoita ja pääsy markkinoille eikä ainoastaan EU-maiden suurille, isoille, vanhoille puolustussektorin yrityksille. Tämä on meille tärkeä edunvalvontakysymys Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

17.17 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin hienoa, että pystymme käymään tätä tärkeää eurooppapoliittista keskustelua edes nyt tämän yhden tunnin ajan tässä salissa, ja täytyy toivoa, että tähän olisi mahdollisuus useamminkin.

500 miljoonan kansalaisen yhteismarkkina-alue on ehkä tällä hetkellä kansainvälisesti kokoaan heikompi. Sekä Yhdysvallat että Kiina, ja nyt myös Venäjä turvallisuuspoliittisessa mielessä, haastavat Euroopan unionia, ja siinä suhteessa Euroopan unionin riippumattomuus näistä suurvalloista on meille elinedellytys, ja siinä mielessä nimenomaan Euroopan kilpailukykyyn vahvistaminen on keskeisessä roolissa. On erittäin harmillista, että jos vertaa vaikka Yhdysvaltoihin, niin siellä tki-panostuksiin on ohjattu kolme ja puoli prosenttia bkt:stä — jopa niinä kiivaimpina koronavuosina Yhdysvallat ei tästä leikannut — kun taas OECD-maiden, joihin suurin osa EU-maistakin kuuluu, keskiarvo on 2,7. Joten kyllähän tämä kertoo siitä, että niin kuin tässäkin salissa puheenvuoroissa on jo nostettu esiin, nimenomaan niiden tki-panostuksien voimakas kasvattaminen on avain siihen, [Puhemies koputtaa] että se eurooppalainen teollisuus ja eurooppalaiset innovaatiot saadaan kunnolla kasvuun ja kansainvälisille markkinoille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

17.18 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia suuren valiokunnan puheenjohtajalle hyvästä aloitteesta tärkeästä asiasta. — Tässä on monesti nyt nostettu esille tämä kilpailukyky. Sehän on Euroopan ja se on meidän kansallinen suuri haaste, ja tämä näkyy myös siellä monivuotisessa rahoituskehityksessä aika isolla painopisteellä.

Ehkä haluaisin nostaa tähän keskusteluun nyt myöskin tämän Suomen tilanteen ja tämän meidän nettomaksajaroolin ja pienen ongelman, jonka olen havainnut tässä meidän omassa, kansallisessa keskustelussa: Nythän me olemme aika voimakkaasti laittaneet koheesiopolitiikkaa ja kilpailukyky politiikkaa vastakkain, ja komission esityksessä kilpailukykyrahoitus on kaksinkertaistumassa. Kuitenkin nyt tilanne on se, että kuusi isointa jäsenmaata ottaa jo tällä hetkelläkin noin 70 prosenttia kilpailukykyrahoituksesta. Tulevaisuudessa, jos tämä rahoituksen taso on näin korkea, se voi olla vielä suurempi, ja tämä vaikeuttaa meidän nettomaksajien asemaa. Siksi näkisin, että meidän pitäisi

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

kansallisesti miettiä, miten esimerkiksi tämän koheesiopolitiikan kansallinen soveltaminen voisi olla mahdollisimman tehokasta sinne t&k&i:hin, paljon nykyistä tehokkaampaa, jotta me voitaisiin varmistaa se meidän kansallinen paras mahdollinen nettomaksaja-asema tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

17.20 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvää keskustelua, ja totta kai Euroopan turvallisuuden näkökulmasta tämä Ukrainan tilanne on ihan fundamentaalinen, ja se, että siihen pystytään vastaamaan riittävästi.

Sitten tästä taloudelliselta puolelta pari näkökulmaa haluan ottaa esille: Ensimmäinen on se, että tämä on minusta hieno asia, että EU on nyt tehnyt tämän Mercosur-sopimuksen ja on tehnyt Intian vapaakauppasopimuksen. Tässä on nyt menty siihen suuntaan, mistä Kanadan pääministeri Mark Carney hyvin puhui, että maailmassa on muitakin alueita kuin USA, Kiina ja Venäjä ja niiden muiden alueiden kannattaa tehdä keskenään yhteistyötä ja vahvistaa yhdessä omia talouksiaan ja kehittää omaa kauppaansa. Tämä on erittäin positiivista.

Kumpula-Natri otti hyvin esiin sisämarkkinoiden merkityksen, ja täytyy sanoa, kun itsekin vähän aikaa olin siellä kilpailukykyneuvostossa, että tämä on valitettavasti niin, että puheissa tätä sisämarkkinaa kyllä kovasti edistetään, mutta käytännön teot ovat kyllä hitaita. Siihen pitäisi saada ihan oikeasti uutta vauhtia, niin kuin nämä Draghin ja Lettan raportitkin ovat halunneet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.21 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU on tosiaan monien haasteiden edessä, ja tulevina vuosina on panostettava niin puolustukseen, ilmastotoimiin, kilpailukyyn vahvistamiseen, ruokaturvaan kuin sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteenkin. Suomen etu on, että EU:ssa pidetään kiinni ilmastotavoitteista ja aktiivisesti edistetään yritys vastuuta ja korkeita standardeja niin tuoteturvallisuudessa, työntekijöiden oikeuksissa kuin eläinten hyvinvoinnissa. Ajattelen, että EU voi olla kokoaan suurempi määrittämässä sitä, miten ja mitä maailmassa tuotetaan.

Suomessa on huikeita innovaatioita uuselinotarvikkeissa ja kasviproteiineissa ja monessa muussa, ja on tärkeää varmistaa, ettei EU:ssa ole turhia ja haitallisia pullonkauloja. Kysynkin arvoisalta eurooppaministeriltä: miltä näiden suomalaisten innovaatioiden tulevaisuus tällä hetkellä näyttää EU-pöydissä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.22 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelee näitä EU-puheenvuoroja, niin täytyy vain ihmetellä, olenkohan lukenut samaa paperia siitä MFF:stä. Siellähän on tulossa Euroopan unionin verotusoikeus — vieläkö, suomalaiset haluatte maksaa lisää veroa? Tuskin näin on. — Siellä lukee, arvoisa pääministeri. Olen katsonut sen paperin. — Toinen juttu: Siellä on selviä viitteitä siitä, että yhteisvelkaa aiotaan ottaa, kuten varoitin teitä, arvoisa pääministeri, elvytyspaketti

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

ykkösen yhteydessä. Minua siitä jopa rangaistiin, niin että minä kyllä muistan sen aika terävästi.

Ja vielä yksi asia: Nyt Itä-Suomi on käytännössä tämän nykyisen hallituksen aikana täysin unohdettu. Me emme ole saaneet sinne oikeastaan mitään muuta kuin yhden voimalaitoksen räjäytyksen aikeet olemme saaneet kuulla. Kysyn teiltä, arvoisa eurooppaministeri ja myös pääministeri, kun olette paikalla: Meillehän on luvattu, että jos Itä-Suomea ruvetaan kehittämään, siihen pitää ottaa velkaa. Me maksettiin elvytyspaketissa miljardeja Eurooppaan, ja 400 miljardia avustusrahoja jaettiin kuin tuuleen. Suomi ei saanut käytännössä juuri mitään muuta kuin 12—13 miljardin velvollisuuden maksaa velkoja sitten kun aika on. Ne ovat meidän lapsiemme velkoja, eivät meidän. Miten tämä tällä keinoin on mennyt? Sille, joka kuvittelee, että elvytyspaketteja ja byrokratiaa lisäämällä Eurooppa nousee, [Puhemies koputtaa] toivotan onnea ja menestystä ja pitkää ikää ja hyviä hermoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.23 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos suuren valiokunnan puheenjohtajalle tästä aloituksesta. — Kolme pointtia tähän keskusteluun:

Ensin tämä rahoituskehys: No, me ajatellaan varmaan, että EU:n pitää olla kilpailukykyinen, geoeconomien ja geopolittinen peluri. No, EU:n budjetti verrattuna Yhdysvaltojen liittovaltion budjettiin on ihan murusia, Kiina pystyy myös tekemään ihan toisella tavalla, ja kun täällä sanotaan, että EU panostaa siihen ja panostaa tähän ja panostaa tuohon, niin pidän erikoisena, että me erikseen halutaan pitää tavoitteena, että se EU:n budjetti ei saa kasvaa, kun meidän pitäisi miettiä, miten EU:lle otetaan se rooli, ja se on sitten työnjakoa ikään kuin kansallisten varojen käytön kanssa. Ei sen tarvitse tarkoittaa, että kaikki maksavat enemmän veroja.

No, muut pointit: Paljon haukutaan EU-sääntelyä, usein ihan syystäkin, mutta ne isoimmat sisämarkkinoiden esteet ovat kansallista sääntelyä. Siihen puuttuminen on hirveän tärkeää, ja se, kuka siihen voi puuttua, on Euroopan unioni. Eli sen pitää olla todella tärkeä vaikuttamisen kohde, että näitä kansallisia sisämarkkinoiden esteitä puretaan.

Kolmantena noston vielä sen, että siihen liittyvät myös yritystuet markkinan sisällä. Ne ovat yksi syy, miksi meille ei tule niin paljon investointeja kuin pitäisi, vaikka meillä on tämä puhdas energiakin täällä etuna. [Välihuutoja] Jos muut voivat syyttää likaisempaa ja kalliimpaa energiaa käyttäville yrityksille tukia, [Puhemies koputtaa] niin se heikentää sitä luonnollista kilpailuasetelmaa, mikä meillä on. Eli tätä pitää korjata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

17.24 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin tärkeä asia, että puhumme EU:sta ja EU:n tulevaisuudesta yhdessä täällä salissa. Tähän keskusteluun liittyvät vahvasti kilpailukyky ja teknologinen kehitys ja myös tekoäly. Kuten hyvin tiedämme, käymme todella kovaa kilpailua sekä idän että lännen suuntaan, ja meidän pitää se tilanne ymmärtää. Itse ajattelen, että mitä tulee esimerkiksi tekoälyyn, niin meidän on oltava Euroopassa sen käyttämisessä mahdollisimman hyviä, parhaita. Usein sitten keskustelu tässä tilanteessa ohjautuu siihen sääntelyyn, ja sanotaan, että sen

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

purkaminen hartiavoimin on niin kuin se ratkaisu. Kyllä, siellä on varmaan paljon sellaista, mitä pitää purkaa ja tarkastella jatkuvasti, etenkin kun se kehitys menee niin kovaa, mutta samaan aikaan pitää muistaa, että meidän yksi vahvuus täällä Euroopassa ovat nämä oikeusvaltioperiaate, perusarvomme ja perusoikeudet. Kysyisin ministeriltä tähän loppuun: miten tämä tasapaino turvataan, että turvataan se kilpailukyky mutta samaan aikaan me emme luovu niistä periaatteista, mistä Eurooppa tunnetaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

17.25 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Tack, herr talman! EU är en av världens största ekonomier, och för ett exportberoende land som Finland är den inre marknaden helt avgörande. Här vill jag hänvisa till ledamot Harjannes andra punkt, som jag samstämmer i. Det här skulle ge våra företag tillgång till en marknad på ett mycket bättre sätt, som är långt större än vad vi kan ana.

Arvoisa puhemies! Sääntelyä tarvitaan, mutta se ei saa olla niin raskasta kuin se ehkä on tänään, että se alkaa jarruttaa yrittäjyyttä ja kehitystä. Euroopasta ei saa tulla maailman parhaiten säännelty mutta samalla vähiten dynaaminen talous. Siksi EU:n kilpailukykyä on vahvistettava lisäämällä innovaatioita, parantamalla pääoman saatavuutta ja kehittämällä sisämarkkinoita, niin että erityiset voivat aidosti kasvaa rajojen yli.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

17.26 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia edustaja Sirénille tästä keskustelualoitteesta. On hyvä, että puhumme EU:sta täällä. Ja kiitoksia itse asiassa hallitukselle ennakkovaikeuttamisesta. Se näkyy muun muassa monivuotisissa rahoituskehyksissä ja siinä suunnitelmassa, mikä siellä on nyt tällä hetkellä pöydällä. Siellä panostetaan aivan oikeisiin asioihin: turvallisuuteen, puolustukseen, teknologiaan, tki:hin jne. osaamiseen. Se on hyvä meidän kannalta.

Yksi asia, mikä tässä hiukan on nyt viime aikoina ruvennut askarruttamaan, on kilpailukykyrahasto. Puhuimme siitä viime viikolla Brysselissä, ja se tuntuu nyt tällä hetkellä kaikille maille olevan eri asia. Siellä monet kuvittelevat tätä rahaa menevän perusinfraan, muun muassa rautateihin tai sähkönsiirtoverkkoihin ja näin pois päin, ja meillehän tämä kilpailukykyrahasto tarkoittaa aivan muuta.

Toivoisinkin, että nyt jatkoneuvotteluissa ottaisimme sen roolin, että haluamme sparrata sitä, että tämä menee nimenomaan hankkeisiin, jotka perustuvat avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun, eivät mihinkään perusbulkkitarvaraan, vaan nimenomaan korkeaan osaamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Razmyr, olkaa hyvä.

17.28 **Nasima Razmyr sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhtä lailla minä kiitän tästä tärkeästä keskustelualoitteesta. Yhdessä Eurooppa on tosiaankin enemmän, ja nyt valitettavasti, kuten nähdään ja kuten tässäkin keskustelussa on tullut ilmi, EU alisuoriutuu aivan liian paljon. Se näkyy erityisesti meidän sisämarkkinoissa, ja mielestäni tässä on otettu erittäin hyviä huomioita esiin.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

EU:n täytyy olla vahvempi niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisesti, ja se on ennen kaikkea tietenkin Suomen etu. Me tarvitaan niitä investointeja, me tarvitaan niitä investointeja, jotka jäävät Eurooppaan ja EU-alueelle. Me yhtä lailla tarvitsemme uusia työpaikkoja ja me tarvitsemme korkeaa teknologiaa, juuri niitä tuotteita, joita voimme viedä myöskin maailmalle ja niin, että ne toimivat myöskin meidän omilla sisämarkkinoillamme.

Yhtä lailla EU:n sisällä tarvitaan osaamista ja ennen kaikkea myöskin inhimillistä pääomaa, ja siitä, arvoisa puhemies, olen erityisen huolissani tällä hetkellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, neljä minuuttia. Sitten jatkamme vastauspuheenvuoroja.

17.29 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta, ja kiitos ennen kaikkea suuren valiokunnan puheenjohtajalle Sirénille tästä aloitteesta. Kommentoin tässä muutamia puheenvuoroja.

Ensinnäkin edustaja Päivärinta puhui hyvin siitä, että kun EU menestyy, niin Suomi menestyy, ja puhui strategisesta resilienssistä. Tämä liittyy kilpailukykyyn, turvallisuuteen, kaikkiin Suomen prioriteetteihin.

Tässä myös muun muassa edustaja Kumpula-Natri puhui hyvin siitä, miten Eurooppa voi olla hyvä luomaan kysyntää. Otetaan nyt vaikka rikkidirektiivi esimerkkinä. Sen piti kaataa Suomen vientiteollisuus, ja kävikin päinvastoin, että saatiin kehitettyä ratkaisuja, joilla saadaan päästöjä alas ympäri maailmaa, ja samalla suomalaisella teknologialla tuodaan vientieuroja Suomeen.

Edustaja Viljanen puhui hyvin huoltovarmuudesta, edustaja Hopsu innovaatiopolitiikasta. On hyvä, että nyt esimerkiksi Horizon Europe -rahoitus esitetään tuplattavaksi. Se on ollut Suomelle hyvä: yksi euro Suomesta, Horizon on tuonut 1,70 euroa takaisin. Se on vahvistanut meidän tutkimuslaitoksia, korkeakouluja, yritys yhteistyötä ja muuta.

Edustaja Kivelä puhui hyvin uusista ruokainnovaatioista. On ehkä kuvaavaa, että EU:n innovaatioista vastaava komissaari tuli minulle puhumaan Solar Foodsista, niin että ehkä meillä on mennyt yhteisesti joku viesti perille. Hän oli myös hyvin otettu siitä vierailusta.

Ledamot Biaudet puhui muun muassa oikeusvaltiokehityksestä. Suomella on se kaikessa mukana: rule of law, korruption vastainen torjunta, myös ehdollisuus suhteessa budjettiin. Kollega sanoi, että no rule of law, no EU money. Elikkä siitä pidetään kiinni, ja myös jos miettii EU:n laajentumista, niin totta kai nämä ovat ihan avainasemassa. Ja jos me halutaan, että sisämarkkinat laajentuvat uusilla mailla, niin ympäristön pitää olla sellainen, että siellä joku uskaltaa tehdä bisnestä, jos suoraan puhutaan, ja siihen liittyvät laajasti tietenkin myös ihmisoikeudet ja kaikki muu.

Edustaja Koulumies puhui hyvin puolustusteollisuudesta. Se on suuri mahdollisuus Suomelle. Meidän tulee vahvistaa eurooppalaista puolustusteollisuutta, myös Suomen puolustusteollisuutta täällä kotimaassa. Myös esimerkiksi Valmet Automotivehan nyt julkisti tuossa aiesopimukset sekä Patrian että Sisun kanssa, ja paljon on muutakin meneillään. Ja itse näen, että nyt kun puolustukseen kerran panostetaan, niin sitä pitäisi muistaa laittaa myös tavallaan siviiliteollisuutta palveleviin uusiin innovaatioihin, tekoälyyn ja kvanttilaskentaan yhdistettynä siihen defence-puoleen.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Edustaja Kokko puhui erinomaisesti suurvaltapolitiikasta ja nimenomaan siitä, kuinka r&d, tki, on avain kaikessa. Sehän on se Suomen ja myös Euroopan suuri mahdollisuus, että saadaan globaalit huippufirmat keskittämään sitä tki:tään Eurooppaan. Silloin myös tuotanto pysyy ja alihankintaverkot ja kaikki muu.

Edustaja Riipi puhui hyvin meidän nettomaksajan roolista ja koheesiosta/kilpailukyvyistä. On tärkeätä, että ne koheesiorahatkin, mitkä tänne tulevat, menevät meidän prioriteettien mukaisesti tutkimukseen, kehitykseen, innovaatiotoimintaan, turvallisuuteen ja uutta luovaan. Vaikka Suomesta nettomaksajana usein puhutaan niin, että Excel-taulukossa se euro antaa ehkä 23 senttiä takaisin, sillä rahalla ollaan saatu myös paljon hyvää aikaiseksi alueellisissa ekosysteemeissä ja myös yhdessä yritysten kanssa.

Sitten tietenkin, jos miettii vaikka Eastern Flank -problematiikkaa, siinä on tärkeää ymmärtää, ettei kannata meidänkään kaikkia rahoja Brysselin kautta kierrättää vaan on parempi sitten itse tukea omin toimin kuin niin, että lyödään liikaa itsemme kimppaan näitten selkeästi koheesiomaiden kanssa. Siinä täytyy olla pelisilmää, ja uskon, että meillä sitä on.

Edustaja Satonen puhui hyvin sisämarkkinoista — samaa mieltä — edustaja Marttila myös ilmastotavoitteista. Niistä tulee pitää kiinni. Se on Suomen elinkeinoelämälle ja teknologiateollisuudelle hyvä asia, mutta tietenkään se ei estä sitä, että raportointia hieman kevennetään. Jos päästään 99-prosenttisesti tavoitteisiin mutta samalla jeesataan 70:tä prosenttia yrityksistä, niin siinähan on järkeä.

Edustaja Harjanne puhui budjetin koosta. Kyllähän tämä budjetti tulee kasvamaan. Vaikka me sanotaan, että kokonaistaso on liian korkea ja halutaan sitä alas, niin sitähan pelkoa ei ole, etteikö budjetti kasvaisi. Mutta sen budjetin sisällä on ihan oikeita prioriteetteja, kilpailukykyä, turvallisuutta, ja Suomen täytyy ottaa niistä rahoista myös oma osansa.

Edustaja Furuholm lupasi kuulla vastausta tuolla huoneen puolella — täysin samaa mieltä. Tekoäly on erinomainen mahdollisuus Suomelle. Sitä tulee yhdistää myös puolustusteollisuuteen ja kaikkeen muuhun.

Ledamot Norrback pratade bra om reglering. Där finns det ännu mycket att underlätta för företag av olika storlekar.

Olen edustaja Wallinheimon kanssa täysin samaa mieltä: kilpailukykyrahastoon liittyvien asioiden tulee olla excellence-based. Silloin Suomi pärjää, kun parhaat ratkaisut kilpailevat eivätkä siten ehkä alueelliset tai muut näkökulmat. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten jatketaan. Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.34 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaksi suurta murrosta maailmalla: toinen on suurvaltapolitiikan voimistuminen, ja toinen on teknologian ja tekoälyn jyrkkä kasvukulmakerroin. Valitettavasti näissä molemmissa asioissa Eurooppa on hyvin pitkälti pelikenttä, ei pelaaja. Tämä on huolestuttavaa. Vaikka on sanottu, että asiaan on herätty, niin herääminenhan ei ole teko, ja se on vasta heräämistä.

Kun Yhdysvallat omalla tavallaan vähentää rooliaan maailmassa, niin tähän on meidän mahdollisuutemme kasvaa. Siis kysymys on siitä, nähdäänkö kriisissä mahdollisuus, mutta se tarkoittaa sitä, että me toimimme kumppaneina, emme opettajina.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Ja kuten nyt on toimittu, uusia kauppasopimuksia tarvitaan. Suojellaan avointa sääntöpohjaista järjestelmää ja sisämarkkinoita epäreilulta kilpailulta.

Sääntelyn purku: edelleen pitää päästä puheiden tasolta tekoihin ja vahvistaa kilpailukykyä. Helposti sanottu, vaikeasti tehty, mutta ei se aloittamatta toimi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.35 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on moni kollega pitänyt perusteltuja puheenvuoroja siitä, mihin kaikkeen tulevaisuudessa koko Eurooppa meidän pitäisi allokoida enemmän julkisia resursseja, puhutaan sitten turvallisuudesta tai puhutaan sitten aluekehityksestä tai innovaatioista tai monista muista — eittämättä kaikki tarpeellisia asioita. Mutta vähemmälle keskustelulle on sitten ehkä jäänyt se, milläkos me täällä Euroopassa saisimme enemmänkin ne yksityiset investoinnit kohdistumaan tänne. Siitähän viime kädessä on kysymys, onko meillä täällä sellainen taloudellinen toimintaympäristö, jonka kautta voimme ajatella, että myös eurooppalainen hyvinvointi on rahoitettu tulevaisuudessakin, ja voimme hoitaa ne panostukset, joita meiltä vaaditaan. Ja sen takia pitäisin tärkeänä, että keskiössä ovat ne vanhat tutut asiat: sisämarkkinoiden parantaminen, vihdoinkin askeleiden ottaminen pääomamarkkinoilla ja sen katsominen, mitkä ovat niitä kannusteita, joita me yhdessä Euroopassa voimme tehdä, jotta saisimme yksityiset investoinnit nopeammin liikkeelle kuin mitä tänä päivänä tapahtuu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

17.36 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Edeltävän puhujan puheenvuorosta on helppo jatkaa.

Det är precis som det är, att det viktigaste just nu inom EU-politiken borde vara att stärka verksamhetsförutsättningarna för företag. Många företag upplever EU alltför byråkratiskt, och därför väljer man sedan andra marknader att gå in för, för att där finns bättre tillväxtpotential.

On todella tärkeää, että me ennen kaikkea kiinnitämme huomiota siihen, että EU:n kilpailu- ja toimintakyky-ympäristö vahvistuisi. On ikävä kuulla viestejä siitä, että moni kansainvälinen toimija näkee ja kokee EU:n tällä hetkellä aivan liian byrokraattisena toimijana ja näkee Yhdysvallat ja Kiinan paljon mielekkäämpänä markkinana mennä kehittämään omaa toimintaansa. Tämän lisäksi on tietenkin tosi tärkeää painottaa sitä, että meidän täytyy jatkaa ja ennen kaikkea korottaa myöskin meidän panostuksia tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. On sanomattakin selvää, että tässä kilpailussa EU on jäänyt Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen, ja tämä on myöskin meille Suomessa todella huono asia.

Lopuksi toivon, että EU-politiikassa ei unohdeta ilmastomuutoksen vastaista työtä. Se tulee olemaan todella tärkeä osa tulevaisuuden markkinoita ja meidän talouspolitiikkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

17.38 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ääni kuuluu Brysselissä vahvemmin kuin pitkään aikaan. Se näkyy myös tuloksissa. Kokoomus ajaa EU-politiikkaa, jossa turvallisuuden merkitys talouden menestyksen takana tunnustetaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti EU:n toimintalogiikan. Turvallisuus ei ole enää vain erillinen politiikkasektori, se on talouspolitiikan ydintä. Samalla turvallisuudesta on tullut uusi kasvuala. EU:n on vahvistettava puolustusteollista kapasiteettia, vähennettävä strategisia riippuvuuksia ja turvattava kriittiset toimintaketjut. Suomella on tässä mahdollisuudet nousta kokoaan suuremmaksi toimijaksi. Meillä on osaamista muun muassa kokonaisturvallisuudessa. Voimme vaikuttaa siihen, että EU rakentaa kilpailukykyä turvallisuus edellä. Se ei tarkoita protektionismia vaan strategista resilienssiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.39 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU on meille erittäin tärkeä kumppani, 56 prosenttia meidän viennistä kohdistuu sinne, ja se on myöskin semmoinen toimija, joka pystyy nyt avaamaan kauppasuhteita maailmalle, niin kuin tämä Mercosur-sopimus ja Intian sopimus antavat meille tilaa tehdä näitä. Se on myös yrityksille ensimmäinen kansainvälistymisen paikka, jossa opitaan sitä, mitä pitää kansainvälisessä kaupankäynnissä tehdä. Oltaisiin aika kylmässä kyydissä, jos yksin toimittaisiin tässä maailmantilanteessa, erityisesti nyt, kun katsotaan tätä tilannetta.

Arvoisa puhemies! Nyt kun täällä on pääministeri ja eurooppaministeri paikalla, niin kysyisin nyt, kun meillä on tämä Mercosur ja Intian sopimus tässä tehtynä, niin kuinka paljon tämä avaa oikeasti tähän nykyhetkeen meille kasvumarkkinoita viennin osalta ja kuinka paljon sieltä on mahdollisesti saatavissa tänne yrityksiä toimimaan, jolla he etabloituisivat tänne Euroopan markkinoille Suomen kautta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska pääministerin on kohtapuoliin poistuttava, annan hänelle nyt mahdollisuuden vastata keskusteluun. Kolme minuuttia, olkaa hyvä.

17.40 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitos mahdollisuudesta, ja kiitos suuren valiokunnan puheenjohtaja Sirénille tästä tärkeästä keskustelusta. Halusin edes lyhyesti ehtiä hieman kommentoimaan.

Me tarvitaan vahvempi EU tällä hetkellä. Tämä globaali tilanne on sellainen, että meidän unionimme pitää olla vahvempi, sen pitää pystyä parempaan. Kaksi keskeistä asiaa: turvallisuus ja kilpailukyky. Ne ovat ne, mitä me tarvitaan tällä hetkellä Euroopan unionilta.

Turvallisuuden ydin on eurooppalaisen puolustuksen vahvistaminen, itsenäisyyden lisääminen suhteessa Yhdysvaltoihin yhteistyössä Naton kanssa.

Toinen, tämä kilpailukyky: sen keskeinen elementti on sisämarkkinat ja siellä sisällä pääomamarkkinaunioni, kaupan esteiden purku. Ajatelkaa, että tavarakaupassa ne sisämarkkinaesteet, joita meillä on, vastaavat noin 50 prosentin tariffeja, palveluiden kaupassa jopa yli 100 prosentin tariffeja. Nämä ovat järkyttäviä lukuja, ja sehän saa meidät ymmärtämään, kuinka valtava potentiaali meillä on sisämarkkinoilla. Siksi niitten

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

kehittäminen on niin tärkeää, ja meidän pitää Suomea nyt tehdä kaikkemme, että me saadaan näitä asioita eteenpäin.

MFF eli meidän yhteinen budjetti, jota nyt samaan aikaan neuvotellaan, on tarkoitus saada valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Se on välttämätöntä, koska maailma on siinä tilassa, että me ei voida päästää sitä valumaan pidemmälle. Siellä me tehdään täyttä vaikuttamistyötä tällä hetkellä. Se on rakenteeltaan meidän tavoitteiden mukainen puolustuskilpailukyky. Itä-Suomi ja Suomen erityispiirteet, rajaturvallisuus, on huomioitu — miljardi euroa on pohjassa enemmän itäisen Suomen tukeen. Sen lisäksi panostukset uusiin teknologioihin ja kiertotalouteen, puhtaaseen siirtymään ovat juuri niitä, mitä me halutaan. Military mobilityn voisi vielä nostaa esille. Siinä meillä on suuret mahdollisuudet saada nimenomaan tänne Suomeen, pohjoiseen, itäisempään Suomeen, investointirahaa Euroopan unionista.

Nämä ovat ne asiat, joihin nyt tässä pitää erityisesti keskittyä, plus sitten Ukrainan tukeminen. Me emme saa unohtaa sitä Ukrainaa kaiken tämän keskellä. Euroopan ja Suomen turvallisuus on riippuvaista siitä, että EU, Eurooppa ymmärtää Venäjän pysyvän uhan ja että Ukrainaan löytyy sellainen rauha, joka myöskin vahvistaa eurooppalaista turvallisuutta.

Nämä kolme asiaa — Ukraina, puolustus ja turvallisuus, kilpailukyky — ovat keskeisiä asioita, ja kaikessa pidetään mielessä kirkkaana Suomen etu ja se, että näissä jokaisessa ratkaisussa saadaan myöskin Suomelle parasta mahdollista tulosta, vaikka tietenkin haluamme kehittää koko unionia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.43 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo tunnetaan ahkerana työntekijänä mutta myös hyvin vaatimattomana henkilönä, ja hän ehkä siksi jätti tuomatta esiin nyt esimerkiksi tämän Suomen tämännäköisen kirjeen EU-komission puheenjohtajalle, jonka pääministeri on lähettänyt. Tuo kirje on aivan erinomainen. Tällä Suomen aktiivisella otteella tulemme todennäköisesti saamaan moniin suomalaisten arkeen vaikuttaviin asioihin ja yritystemme kilpailukykyyn vaikuttaviin asioihin konkreettista parannusta, kun EU:n tulevia omnibuspaketteja rakennetaan. Siellä on asioita kestävän rahoituksen taksonomiasta, puolustuksen parempien satsausten mahdollistamisesta, metsäpolitiikasta, monenlaisista asioista, yli 40:een eri EU-lainsäädäntöön konkreettisia ja hyviä ehdotuksia Suomesta, ja kiitos siitä pääministerille. Otan yhtenä pienenä arjen asiana esille dieselautoilijoita piinaavat AdBlue-reagenssiin liittyvät jäätymisongelmat Suomessa. Ne on nyt nostettu virallisella tasolla esille, ja kiitos pääministerille ja hallitukselle tästä asiasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

17.44 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kirje kuulosti hyvältä, mutta ei ole vielä meille suurelle valiokunnalle tiedoksi tullut, mutta ehkä me näemme sitä. Eivät saisi jäädä yhden puolueen sisään tämmöiset hyvät tiedot. — Edunvalvonta on laajaa, ja koetamme sitä tehdä. Mietin vielä, onko joku kivi kääntämättä, niin että Euroopan päättäjät ja komissio ymmärtäisivät tämän pääministerin hyvän sitaatin, että turvallisuuden vahvistamisen pitää tapahtua siellä, missä turvallisuutta haastetaan, eli

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

itäisen Euroopan huomioiminen — laajemmin kuin vain Itä-Suomi. Viime viikolla komissio sanoi, että nyt on tänne ohjelma, mutta siellä oli nolla euroa rahaa. Siellä oli lainainstrumentteja ja muita tähän droonimuuriin ja Eastern Flankiin ja muita, kun haluttiin koota toimenpiteitä yhteen. Ja miljardi, josta mainitsit, sitten MFF:ään, on vain rajaturvallisuuteen ja näiden käsittelyyn. Se on seitsemäksi vuodeksi liian vähän. Eli sitä me tuolla olemme käsitelleet, ja tulemme hallitusta tsemppaamaan, että täytyy tehdä tuonne.

Toinen on sitten riippuvuus öljystä. Se ei ole turvallisuutta, joten ilmastopolitiikastakin kannattaa pitää kiinni. [Puhemies koputtaa] Mieluummin suomalaista biopolttoainetta vähän lisää kuin että olemme Persianlahden toimitusten varassa kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

17.45 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osana kilpailukyvyyn lisäämistähän ollaan myöskin tavoittelemassa nyt vahvasti sitä, että meillä olisi joustavuutta toteuttaa muun muassa eri rahoitusohjelmia. Osana tätähän nyt komission esityksessä on tämä niin sanottu kumppanuussopimusmalli, jossa nyt aika huomattava osakin rahoituksesta, joka meillekin kansallisesti tulee, ollaan siirtämässä ikään kuin kansallisen päätösvallan alle. Tämä on tietenkin hyvä asia, kun se mahdollistaa joustoja ja mahdollistaa nopeampaa reagointia tulevaisuudessa, toivottavasti, mutta näen siinä myös riskejä — riskejä siitä, että asiat, jotka liittyvät aluepolitiikkaan tai maatalouspolitiikkaan tai tämän tyyppisiin, palaavatkin tämmöiseksi kansalliseksi kinastelun aiheeksi. Nyt olisi valtavan tärkeätä, että nyt jo tässä vaiheessa, kun sitä kansallista hallintomallia rakennetaan tähän kumppanuussopimukseen, se tehtäisiin mahdollisimman avoimesti ja osallistavasti niin, että siellä pystyttäisiin jo luomaan rakenne, joka mahdollistaa mahdollisimman tehokkaan rahoituksen käytön sitten kun toimeenpano alkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.46 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa pääministerin prioriteettien, turvallisuuden ja kilpailukyvyyn, rajapinnassa ovat hyvin vahvasti ilmastotoimet, ja se on mitä tärkein EU:n yhteinen agenda. Sen olisin toivonut, että pääministeri olisi omaan listaukseensa nostanut.

Eurooppa on edelleen Afrikan suurin kumulatiivinen ulkomainen sijoittaja. Sen osuus Afrikan kaupasta on kuitenkin pienentynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Afrikka-strategioiden laatimisesta huolimatta Kiina ja Persianlahden valtiot kasvattavat osuuttaan. Afrikassa on kasvava potentiaali eurooppalaisille yrityksille ja kasvava tarve investoinneille puhtaaseen energiaan, koulutukseen ja teolliseen kehitykseen. Merkittävistä uusiutuvan energian mahdollisuuksista ja resursseista huolimatta Afrikka on saanut vain kaksi prosenttia maailmanlaajuisista uusiutuvan energian investoinneista viimeisten kahden vuosikymmenen aikana. Tässä olisi sitä yhteistyön potentiaalia ja myös talouskasvun potentiaalia niin EU:lle kuin Suomelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

17.48 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Poliitikot tietävät hyvin, että mikään ei ole mieluisampaa kuin sanoa, että karsitaan byrokratiaa ja säätelyä, ja tietenkin on niin, että jos pystytään tekemään tehokkaasti karsimalla jotain, niin se on ihan hyvä. Tässä on kuitenkin aika suuri riski, että jäsenmaat kuitenkin tavoittelevat jotain muuta, omaa etua, kun kilpaillaan sisämarkkinoilla, ja ajattelen juuri, että nämä kauppasopimuksetkin itse asiassa ovat osoituksia siitä, että sääntöpohjaisuus on se, millä Eurooppa kuitenkin pärjää muunkin ulkomaailman kanssa. Ajattelen, että esimerkiksi yritys vastuudirektiivi on yksi esimerkki, jossa oikeasti meidän edun vastaisesti purettiin säätelyä liiaksi, ja ajattelen myös, että kun tapaamme suomalaisia yrityksiä, he kovasti ajavat sitä, että emme luopuisi esimerkiksi kovista ja kunnianhimoisista ympäristölainsäädännöstä ja ilmastotavoitteista. Joten siinä mielessä on aika tarkka paikka, että tavallaan ei mennä niin kuin liiallisuuksiin. [Puhemies koputtaa] Ajattelenkin, että aika monelle eurooppalaiselle jäsenmaalle on oma byrokratia itse asiassa suurin este, eikä EU:n byrokratia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.49 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuus ja taloudellinen menestys kulkevat nykymaailmassa käsi kädessä. Emme elä enää aikaa, jolloin turvallisuus oli ulko- ja puolustuspolitiikan erillinen alalaji. Tänä päivänä turvallisuus on koko talouspolitiikan perusta. Venäjän hyökkäyssota, kiristynyt suurvaltakamppailu ja toimitusketjujen haavoittuvuudet ovat luoneet uuden normaalin, johon EU:n ja Suomen on vastattava määrätietoisesti. Pienenä maana meidän on hyödynnettävä EU:n laajemmat hartiat talouden kasvattamisessa ja turvallisuutemme takaamisessa. Euroopan on pystyttävä puolustamaan arvojaan ja kansalaisiaan. Euroopan on vahvistettava puolustusteollista kapasiteettia, kriittisiä yhteiskunnan rakenteita sekä kykyä huolehtia omista toimitusketjuista. Tämä on strategista realismia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

17.50 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee säätelyyn, niin meidän tuskin kannattaa ottaa mallia esimerkiksi vaikka Yhdysvalloista siinä, miten Trumpin hallinto on liittohallituksen säätelyä karsinut ruimimalla sinne sun tänne leikkauksia. Varmasti EU:ssakin osataan tehdä harkintaa sen suhteen, mikä on järkevää säätelyä ja mikä sitten tehotonta, ja karsia nimenomaisesti tehotonta ja saada sitä kautta EU:ta liikenteeseen. Tähän liittyy osaltaan myös nykyinen valtiontukipolitiikka, mikä ainakin tuolla puolustusteollisuudessa on näyttäytynyt erittäin härskinä kotiinpäin vetämisenä erityisesti suurilta mailta, tässä nyt nimeltä mainitsematta Ranskaa tai osoittamatta ketään sormella. Toivottavasti tähänkin saataisiin muutosta aikaan.

On pakko nostaa esille tuo edustaja Hopsun mainitsema näkökulma Afrikasta, joka todellakin on mahdollisuus sekä Suomelle että Euroopalle. Vedin itse asiassa eduskunnan delegaatiota loppuvuodesta Sambiassa, jossa vierailimme Kansanshin kaivoksessa. Oli hienoa kuulla, että 80 prosenttia sen käyttämästä teknologiasta tulee Suomesta, yli 100 miljoonalla dollarilla pelkästään viime vuonna ostoja suomalaiselta elinkeinoelämltä. Tämä on toivottavasti se suunta, mihin Suomi antaa oman panoksensa.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä. — Käyttökö mikrofonia. Edustaja Hoskonen, mikrofoni.

17.51 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tarkastetaan nyt pari faktaa, kun täällä tuntuu, ettei muka velkaa oteta — on nuoria kuuntelemassa. Lainaa Euroopan unioni otti 385 miljardia euroa, ja sitten 421 miljardia annettiin avustuksiin, muun muassa Akropolis-kukkulan korjaamiseen, espanjalaisten bensa-alennuksiin ja sitten italialaisten katujen parantamiseen. Maksamme tästä riemusta 12—13 miljardia. Arvoiset nuoret, te maksatte. Näin vanha mies kuin olen minä en ehdi sitä maksamaan, kun se loppuu vasta kaukana tulevaisuudessa.

Mutta kun nyt puhutaan omien varojen käytöstä, niin minkä takia täällä eurooppaministeri ja muutkaan eivät sano sitä totuutta? Kysymyshän on siitä, että yhteinen velka lisääntyy Euroopan unionissa, Suomi maksaa yhä enemmän, ja jokainen nuori, joka täällä elää tänä päivänä, joutuu siitä kärsimään. Suomeen näitä rahoja ei tule, älkää, hyvät ystävät, vain luulko. Euroopan unioni velkaantuu, koska vanha avioliittosääntöhän sanoo, että mitä isommat velat avioliitossa on, sen tiukemmin se liitto pysyy kasassa. — Älkää, hyvät nuoret, sitä menkö kokeilemaan. — Tämä on aivan järkyttävää, kertokaa nyt ihmisille tosiasioita. Omien varojen käyttö on teille velkaa! Uskokaa nyt jo, hyvät ihmiset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

17.53 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa alussa sanoin, niin kuin moni muukin sanoi, että vahva Eurooppa ja Euroopan unioni on meidän kaikkien etu, mutta rehellisyyden nimissä on kyllä kysyttävä, kuinka vahva on Euroopan unioni, sellainen unioni, joka ei pääse yksimielisyyteen edes siitä, että Venäjän jäädytetyt varat, 210 miljardia, jotka makaavat Euroclearin tilillä Belgiassa, annettaisiin sotakorvauslainana Ukrainalle. Edes tästä ei päästy yksimielisyyteen. Tällä rahalla olisi turvattu Ukrainalle tarvittavat varat pitkäksi ajaksi eteenpäin tässä näännytysodassa. Olisi myös turvattu se, että emme ole pelkästään Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin varassa, jos hän yhtäkkiä, milloin tahansa, päättää pakottaa Ukrainan suostumaan epäedullisiin rauhansopimuksiin. Ihmettelen sitä todella. Olen itse Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen jäsen, ja kun siellä keskustellaan Ukrainan asioista, niin eihän tämä yllätä. Espanja ja Italia ovat aivan eri mieltä monista asioista, niin kuin monissa muissakin asioissa. Olisin kysynyt ministeri Strandilta: löytyykö tähän vielä jonkinlainen ratkaisu, että voisimme käyttää nämä varat Ukrainan hyväksi? Venäjä on vastuussa sotarikoksista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Sirén, ja sen jälkeen ministeri Strandille vastauspuheenvuoro. Olkaa hyvä, edustaja Sirén.

17.54 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kovasti tästä keskustelusta, ja hienoa, että pääministeri ja eurooppaministeri ja liikenneministeri ehtivät kaikki mukaan, tämä on sen verran harvinainen mahdollisuus Eurooppakeskustelua täällä täysistuntosalissa käydä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Mielestäni keskustelun aikana on näkynyt varsin hienosti se vahva yhteinen viesti, joka Suomella on ja mikä suuren valiokunnan keskusteluissa yleensä näkyy. Meillä on yhteinen näkemys siitä, mitkä asiat ja tavoitteet ovat Suomelle niitä kaikkein tärkeimpiä: tällä hetkellä turvallisuuteen, puolustukseen ja kilpailukykyyn liittyvät. Juuri nyt on ajankohta vaikuttaa näihin meille tärkeisiin prioriteetteihin muun muassa tämän MFF-prosessin ja sen neuvotteluiden kautta.

Suomen etu on mahdollisimman vahva, mahdollisimman kilpailukykyinen, mahdollisimman turvallinen Euroopan unioni, ja on meidän tehtävämme viedä eteenpäin näitä tavoitteita. Siinä onnistumme parhaiten, kun Suomen viesti on mahdollisimman yhtenäinen ja kirkas.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

17.55 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja vielä kiitos, puheenjohtaja Sirénkin veti tuossa aika hyvin yhteen. Tässä vielä muutama kommentti noitten edellisten lisäksi.

Ensinnäkin edustaja Kaunisto puhui minun mielestäni hienosti tästä teknologisesta kilpailusta, mitä se tarkoittaa geopolitiikasta ja geotaloudellisesta ja geostrategisesta. Sitä myös edustaja Räsänen veti hyvin yhteen näitten yksityisten investointien näkökulmasta, mitä tarvitsee tehdä sisämarkkinoille, pääomamarkkinoille. Näistähän puhutaan ja on puhuttu pitkään, mutta aika pienilläkin teoilla siellä aidosti saadaan paljon potkua irti. Mielestäni pääministerikin kuvasi hyvin, mitä nämä esteet tarkoittavat, jos niitä tavallaan katsottaisiin tariffeina ihan rahallisesti.

Ledamot Wickström pratade bra om företagens verksamhetsförutsättningar och byråkratin.

Myös ilmastopolitiikasta. Täällä tuli monen puheenvuorossa se, että kunnianhimoinen ilmastopolitiikka on meidän elinkeinoelämän ja teknologiateollisuuden etu. Myös edustaja Vikman puhui hyvin kilpailukykyä ja siitä, miten se tulee rakentaa turvallisuus edellä.

Edustaja Lyly: hyvä puheenvuoro Mercosurista ja Intiasta, ja toivon mukaan myös Australia jatkossa. EU:n tulee löytää uusia kumppaneita. Indonesia, totta kai erittäin iso, väkirikas alue, suurta potentiaalia. Siellähän on jo suomalaisia yrityksiä, mutta tarvitaan lisää. Joitain arvioita itse näin tästä Mercosurista, mikä on tavallaan se vientipotentiaali miljardeissa, mutta en uskalla sitä lähteä muistista heittämään. Mutta se on merkittävä, eli se on aidosti iso mahdollisuus Euroopalle mutta myös Suomelle.

Edustaja Kumpula-Natri muistutti meitä siitä, että itäinen Eurooppa ei ole pelkästään Suomen itäiset alueet. Ei todellakaan, vaan kaikkien näiden itäisen Euroopan maiden ja Suomenkin näkökulmasta se itäraja oikeastaan tietyllä tapaa alkaa Helsinki-Vantaan lentokentältä nyt, kun on kiinni tämä Venäjän ilmatila. Merkittävä asia meille ja totta kai meidän kansalliselle lentoyhtiöllemme, mutta muutenkin saavutettavuuden näkökulmasta. Jos katsoo myös Suomen sisällä, niin Kokkolan satamasta, vaikka se on hyvinkin läntisessä Suomessa, taisi kadota joku 30—40 prosenttia liikevaihdosta samana päivänä, kun meni Venäjän raja kiinni, koska oli transitliikennettä et cetera.

Tähän liittyen edustaja Riipi puhui hyvin näistä kansallisista suunnitelmista. On erittäin tärkeitä, kun tavallaan palloa siirretään tänne, ettei nyt lähdetä täällä kyläpolitikoimaan tai tappelemaan kaupungit vastaan maakunnat tai muuta. Päinvastoin meillä on ympäri

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Suomea erinomaisia klustereita, osaamiskeskittymiä ja yrityksiä, jotka siinä omassa globaalissa arvoketjussaan ovat maailman huippuja, ja heitä tulee kaikin keinoin tukea kasvamaan vielä pykälän siinä omassa toimintaympäristössään ja kiipeämään arvoketjussaan. Se vaatii kyllä, että me mennään myös niitten yhteisten prioriteettien kautta: kilpailukyky, tutkimus-, kehitys-, innovaatiotoiminta, vähän ehkä uudenkin tyyppisiä ekosysteemejä rakentaen. Eliikkä siinä uskon, että jos me fiksusti hoidetaan, niin saadaan paljon irti. Itse lupaan siihen myötävaikuttaa, että ei synny tällaista maan sisäistä laatikkoleikkiä. Siihen meillä ei ole varaa.

Edustaja Hopsu puhui hyvin siitä, miten Afrikka on meille mahdollisuus. Samaa mieltä.

Edustaja Eva Biaudet puhui hyvin tästä sääntelystä. Minäkin saan paljon feedbackia firmoilta, myös ihan pieniltä ja keskisuurilta, jotka ovat kehittäneet omaa toimintaansa ja järjestelmiä siihen suuntaan, että ollaan tavallaan kartalla vastuullisuudessa ja raportoinnissa. Jos me tästä luovutaan, niin silloinhan tällaiset fuskarit pääsevät kilpailemaan heidän kustannuksellaan, ja sitä me ei haluta. Eliikkä sääntelyssä on myös paljon hyvää silloin, kun se ei ole tavallaan sellaista ylimääräistä ja tuplasääntelyä ja tuplaraportointia. Siitä täytyy päästä eroon, mutta se, että on tietyt pelisäännöt, on yleensä kyllä syystäkin syntynyt. Ainakaan Suomen ei kannata niissä liikaa lähteä kunnianhimon tasoa alentamaan.

Edustaja Kokko puhui hyvin siitä, että Euroopan puolustusteollisuuden pitää olla muutakin kuin Ranska. Me tiedetään kaikki, että siellä on äärimmäisen vahva puolustusteollisuuden klusteri — onko siellä nyt ehkä nelisentuhatta firmaa ainakin — se on tärkeä ymmärtää.

Edustaja Päivärinta: samaa mieltä. On masentavaa seurata, kuinka yksi kaveri, Orbán, siellä monta kertaa pystyy jarruttamaan ja on kavereita nykyään Slovakiastakin ja vähän Tšekeistä. Siihenhän tämä ei saisi mennä. Jos miettii nyt vaikka tätä 90 miljardin lainaa, josta tavallaan jo sovittiin joulukuussa ja mistä nyt Orbán taas lähti pakittamaan, niin kyllä minä itse luotan, että siihen vielä ratkaisu löytyy. Mutta kuten tässä puhuttiin ja on vuosien varrella nähty, että kun on näitä oikeusvaltiovuoropuheluita ja pidätetään vähän varoja mutta sitten tavallaan taas diilataan, että olette nyt tehneet sitten joitain edistysaskeleita ja muutama miljardi vapautuu ja löydetään yksimielisyys, niin se ei saisi olla tällaista kaupantekoa. Vaikka se on fakta, että ainut yhteinen kieli, mitä nämä ymmärtävät, on se euro, ei siltikään. Tässä kun puhutaan EU:n laajentumisesta, niin on hyvin tärkeätä, että ne uudet mahdolliset jäsenmaat sitoutuvat tähän yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, koska lisää kavereita tuohon leiriin ei tarvita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2026 vp

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Ranne, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.01 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen antamassa ajokorttilain muutosesityksessä ehdotetaan useita muutoksia, joiden pääasiallisena tavoitteena on parantaa nuorten liikenneturvallisuutta. Vaikka liikenneturvallisuus on täällä Suomessa parantunut hyvin pitkään myönteiseen suuntaan, olemme erittäin kaukana tavoitteesta nolla liikennekuolemaa. Me pääsimme jopa onnettomuuksien määrien osalta ennätyksellisen alhaiseen, mutta olemme edelleen hyvin paljon jäljessä esimerkiksi Norjaa ja Ruotsia. Onnettomuustietojen ja -tilastojen mukaan vuonna 25 kuoli 189 ihmistä tieliikenneonnettomuuksissa. Tämä on 189 liikaa.

Yhteinen tavoite on meitä vienyt myöskin hallituksessa siihen, että tämä tämän päivän esitys nimenomaan parantaa nuorten liikenneturvallisuutta. Jokaisella nuorella, ihan jokaisella, on oikeus palata sieltä liikenteestä kokonaisuutena kunnossa kotiin joka päivä.

Me puutumme selkeästi poikkeuslupaun. Esityksessä esitetään, että poikkeusluvalla henkilöauton ajokortin voi suorittaa 17-vuotiaana mutta aikaisempaa tiukemmin myöntämishdoin. Tavoitteena on siis aikaisempaa täsmällisemmin varmistaa se, että poikkeuslupaa haetaan oikeasti tarpeeseen, ja myöskin se, että nuorilla on huomattavasti paremmat riskienhallintakyvyt ja -asenteet, kun he sitten poikkeuslupan alaikäisenä saavat.

Uusien kuljettajien valmiutta riskitilanteiden tunnistamiseen ja välttämiseen pyritään parantamaan kuljettajakoulutuksen muutoksilla. Esityksessä ehdotetaan henkilöauton eli B-luokan ajokortin suorittajalta vaadittavan turvallisuuspainotteisen riskientunnistamiskoulutuksen vaatimusten ja keston lisäämistä. Koulutuksen kesto pidentyisi neljällä tunnilla ja olisi jatkossa yhteensä 12 tunnin laajuinen. Simulaattoriopetuksen määrää rajoitettaisiin enintään puoleen riskientunnistamiskoulutuksen ajo-opetuksen määrästä.

Esityksessä ehdotetaan alaikäisen B-luokan ajo-oikeuden rajoittamista kieltämällä ajaminen yöaikaan puolenyön ja aamuviiden välillä. Tavoitteena on ehkäistä liikenteen vaaratilanteita ja onnettomuuksia rajoittamalla alaikäisten henkilöauton kuljettajien ajamista riskialttiiseen aikaan. Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien osalta voi todeta, että siellä, missä 17-vuotias kuljettaja on ollut mukana, nämä onnettomuudet ovat tapahtuneet 41-prosenttisesti kello 00:n ja aamuviiden välillä. Esitykset perustuvat faktoihin ja tietoihin. Rajoituksen valvomiseksi alaikäisen kuljettajan olisi käytettävä autoon kiinnitettävää alaikäisen kuljettajan tunnusta. Myöskin poliisi on kannattanut tätä.

Esityksessä ehdotetaan lakiin lisättäväksi säännökset uudesta hallinnollisesta seuraamuksesta kuljettajatutkinnon teoriakokeissa vilppiin syyllistyneelle. Tätäkin on hyvä kiristää. Syyllistyneelle voidaan asettaa kuuden kuukauden mittainen kielto osallistua teoriakokeeseen.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Uuden kuljettajan ajokieltoon määräämiseen liittyvää koulutusta koskeva vaatimus ulotettaisiin koskemaan moottoripyörän ja henkilöauton ajokorttiluokissa ajokieltoon määrättyjen lisäksi mopon, kevyen nelipyörän ja traktorin ajokorttiluokissa ajokieltoon määrättyjä kuljettajia. Lisäksi vaatimus ulotettaisiin mainituissa ajokorttiluokissa väliaikaiseen ajokieltoon määrättyihin kuljettajiin. Tavoitteena on ohjata ajokieltoon määrätty tuoreet kuljettajat aiempaa kattavammin heille tarpeellisen, tehokkaaksi todetun lisäkoulutuksen piiriin, mikä ehkäisee ajokieltoon uudelleen määräämisiä ja edistää liikenneturvallisuutta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muun muassa vanhentuneen ajokortin palauttamisvelvollisuudesta luopumista ja eräiden Liikenne- ja viestintäviraston lupien sähköisesti esittämisen mahdollistamista.

Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan jo ennen kevätkuuhia eli 29.5.2026. Riskientunnistamiskoulutusta koskevien muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.10.2026. Minä uskon, että tämä esitys saa hyvin laajaa kannatusta ja kaikki kokevat tämän tärkeäksi. Tämän lisäksi tietenkin hallitus myöskin edistää yhteistyössä valiokunnan kanssa ja yli hallitus—oppositio-rajojen esimerkiksi yhteisen liikenneturvallisuusstrategian päivitystä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. Jos on tarve käydä nopeatahtista keskustelua, niin voimme lyhyen sellaisen käydä, koska salissa ei ole niin kovin paljon ihmisiä. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

18.07 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On hienoa tuommoisen kiivaan kyselytunnin jälkeen tulla puhumaan tänne oikeata asiaa ja käydä vakavasti näitä asioita, mitä mennään, eikä vain huudella puolin ja toisin. Ennen kaikkea kiitoksia tästä esityksestä. Uskon, että me kaikki tuemme liikenneturvallisuuden eteen tehtäviä töitä, erityisesti kun puhutaan nuorista kuljettajista. Tämä yöaikainen ajokielto on erittäin tervetullut, ja myöskin se, että lisää ajo-opetusta tulee kaikille.

Se, mistä haluaisin kysyä, on promillerajat. Mielestäni näille nuorille 17-vuotiaille kuskeille olisi voinut laittaa sen nollan tai 0,2 promillen raja, niin kuin muissa Euroopan maissa. Harkittiinko tätä missään vaiheessa?

Toinen kysymys sitten liukkaan kelin ajoharjoittelusta. Nythän onneksi ohjataan ajamiseen oikealla ajoneuvolla ja radalla, mutta pohdittiinko missään vaiheessa, että se suoritettaisiin aina näillä eikä simulaattorissa tai koneella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Eli jos joku haluaa käyttää vastauspuheenvuoron, voi painaa V-painiketta ja nousta seisomaan. — Edustaja Kumpula-Natri.

18.08 **Miapetra Kumpula-Natri sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri on oikeassa. On kaikkien yhteinen huoli, miten saadaan nuorten onnettomuudet vähenemään Suomenmaassa ja nopeasti. Ne ovat liian usein luettuja uutisia, ja näemme prosenteissa, miten paljon niitä nuorille kuskeille osuu ja miten ne osuvat yöaikaan. Tärkeätä on kuitenkin, että meidän nuorille syntyy hyvä liikennekulttuuri. Ajaminen vielä on joillekin tosi iso asia — puhun teinin äitinä.

On vieläkin ollut yleistä, että poikkeuslupa menee läpi, mutta tosi epäsäännöllistä, kenelle se osuu ja mitenkä. Toivottavasti siihen tulee selkeä tulevaisuus, niin että ihmiset ja nuoret kokevat tämän myös oikeudenmukaisesti.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Toinen kysymys, joka pyörii tämän ympärillä, on hinta, eli kuinka paljon nuorelle tämä ajokortin ajaminen maksaa. Perheet ovat hyvin eri asemassa. Välillä meillä oli kouluihin yhdistettyjä ajokouluja ja mahdollisuus hankkia se helpommin. Tuota soisi pohdittavan tämänkin lakiesityksen yhteydessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

18.09 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten ministeri Ranne tuossa hyvässä esittelypuheenvuorossaan äskettäin kertoi, Suomessa liikenneturvallisuus on parantunut viime vuosina huomattavastikin, mutta samaan aikaan nuorten liikenneonnettomuudet ja liikenneturvallisuus ovat heikommalla tasolla. Siitä on todellakin syytä olla huolissaan, niin kuin näissä puheenvuoroissa on tullut hyvin esille. Nämä muutokset, joita nyt tähän ajokorttilakiin esitetään, ovat hyvin olennaisia ja tärkeitä, koska vuonna 2018 tulleen ajokorttiuudistuksen jälkeen nuorten liikenneonnettomuudet ovat huomattavasti lisääntyneet, ja siksi on täysin ymmärrettävää, että nyt näitä poikkeuslupan saamisen ehtoja kiristetään.

Kiitän ministeri Rannetta tästä hyvästä esityksestä ja myöskin siitä, että olemme äsken saaneet eduskuntaan taksilain korjaussarjan. Nämä molemmat ovat tärkeitä liikenteeseen liittyviä hallituksen esityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

18.10 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan kiittää heti alkuun ministeri Rannetta tästä erinomaisesta uudistuksesta. Kun havaitaan tietty ongelma, niin siihen pitää olla uskallusta puuttua. 17-vuotiaiden liikennekuolemat ja vakavat liikenneturvallisuuden vaarantumiset ovat viime vuosina merkittävästi lisääntyneet tämän poikkeussääntelyn myötä. Toisaalta samalla on todettava se, että erityisesti maaseudulla asuville poikkeuslupasääntely on erittäin tärkeä, jotta he pääsevät ajoissa liikkeelle pois sieltä ja tutustumaan ystäviinsä ja muun harrastustoiminnan piiriin ja opiskelemaan vapaammin.

Sitten haluaisin kysyä myöskin vähän samaa asiaa tai samaan suuntaan kuin edustaja Ovaska täällä tästä liukkaan kelin harjoittelusta. Eli toivoisin myöskin, että sitä olisi ehkä vielä laajemmin tiukennettu, niin että se olisi pakko suorittaa aina muualla kuin simulaattorissa. On erittäin tärkeätä ymmärtää, mitä siellä penkin alla tapahtuu, kun auto lähtee alta. Siitä myöskin olisin kysynyt ministeriltä vielä vähän lisää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri vastata nyt vai sitten tämän aikablokin loppuksi? Silloinkin toki saatte puheenvuoron.

18.11 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia! Voisin tässä itse asiassa ihan muutaman kommentin ottaa:

Ensinnäkin jos mietitään tätä hintaa: Siis arvioitiin sillä tavalla, että tämä lisäys koulutukseen nostaisi hintaa 180—210 euroa, ehkä. Puhutaan kuitenkin kertaluontoisesta ja etukäteen tiedossa olevasta kortin kustannuksesta. Me nähtiin kuitenkin tämä, kun haettiin sitä tasapainoa, kuinka paljon sinne voisi saada sitä tärkeää — elintärkeää — lisäkoulutusta niin, että se olisi kuitenkin kohtuuhintaista.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Promillerajan osalta tietenkin meille tulee se myöskin siihen liikenneturvallisuusstrategian päivitykseen, mutta kun tämä on tämä ensimmäinen vaihe, jossa saadaan nimenomaan tämä poikkeuslupakuvio kuntoon, niin sen lisäksi myöskin, kun ajokorttidirektiiviä ja tätä uudistusta jatketaan, otetaan myöskin tämä listalle. Olisi tietenkin ollut hienoa, että se olisi saatu jo nyt, mutta sekin vielä, onko se 0,2, niin kuin todennäköisesti tulisi olemaan mittausvirheet ja muut huomioiden... Se on siinä toisessa vaiheessa. Toivon ja uskonkin oikeastaan, että oli se hallituspohja seuraavalla kierroksella mikä tahansa, niin se pohja, mitä nyt on tehty liikenneturvallisuuden eteen ja nuorten ajokorttien eteen, jatkuu myöskin siinä seuraavassa, koska sen yhteisen liikenneturvallisuusstrategian kautta, jota nytkin taas päivitetään, ja ajokorttidirektiivin niin sanotusti kakkosvaiheen osalta siellä päästään sitten eteenpäin.

Sitten simulaattoreitten osalta: Siellähän alun perin oli hyvinkin vahvasti sitä, että sitä ei lähdetäisi rajoittamaan oikeastaan, eli siellä olisi hyvinkin vapaat kädet ja simulaattoreita saataisiin käyttää ilman rajoituksia. Tämä on nyt sitten oikeastaan se 50—50, mikä meillä tuolla on nyt lopputuloksena, ja se on hyvin tasapainoinen. Tästä käytiin itse asiassa hyvin tiivis keskustelu myöskin Autokoululiiton kanssa ja hyvin laajasti muutenkin, ja nähtiin, että siinä on puolensa ja puolensa mutta se tasapainoinen ratkaisu olisi tämä.

No, sitten jos mietitään ihan ratojen käyttöä — olen itse asiassa menossa taas yhteen tutustumaankin tässä lähiaikoina — tässä on aika haastavaa löytää se, kun puhutaan taas siitä hinnasta ja puhutaan ylläpitokustannuksista ja kaikesta mahdollisesta, mutta tietenkin se on aina parempaa. Varmasti me kaikki tiedetään, että kun pääsee oikeasti sinne rattiin ja oikeisiin olosuhteisiin, niin aina se on parempi.

Kyllä tässä ollaan niin valiokunnan kanssa keskusteluissa kuin meillä tietenkin virkavalmistelussa oltu varsin perinpohjaisia, ja yritetään nyt saada yksi askel kerrallaan. Vielä viittaankin ehkä tuohon taksilakiin, että se saadaan nyt kerralla eteenpäin, mutta tässä on vielä isompi. Tämä on hirvittävän vakava asia, että me saadaan myöskin sitten se promilleraja sinne tuoreille kuskeille. Tässäkin puhutaan taas sitten siitä, että mennään perusoikeuksien puolelle ja niin edespäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten siirrytään puhujalistaan. Edustaja Aittakumpu.

18.15 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa rouva puhemies! Kolme otsikkoa viime vuodelta, vuodelta 2025: ”Kuolonkolari vei kahden tytön hengen”, ”Lohduttomat kuvat turmapaikalta: Nuori BMW-kuski kuoli rajussa ulosajossa”, ”Kaksi nuorta kuoli järkyttävässä turmassa”. Kuten ministeri kertoi, liikenneturvallisuus Suomessa on kohentunut, ja esimerkiksi tieliikennekuolemien määrä laski maassamme vuosikymmenen aikana 29 prosenttia vuoteen 23, kun EU:ssa keskimääräinen lasku oli vain 16 prosenttia. Suomessa on tehty todella paljon hyvää työtä liikenneturvallisuuden parantamiseksi, mutta samaan aikaan nuorten, 15—24-vuotiaiden liikenneturvallisuus ei ole parantunut toivotusti.

Suomi on sitoutunut tavoitteeseen, että kukaan ei kuole tai loukkaannu liikenteessä. Erityistä syytä on kiinnitettävä nuoriin kuljettajiin ja heidän turvallisuutensa kohentamiseen, koska he ovat ylliedustettuina tieliikenteen onnettomuustilastoissa. Nuorten liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan ja koko eduskunnan asia, ja uskon, että

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

tämä ajokorttilain muuttamista koskeva hallituksen esitys tulee niin valiokunnassa kuin täällä täysistuntosalissakin nauttimaan suurta suosiota.

Nyt olemme tämän hallituksen esityksen myötä parantamassa nuorten liikenneturvallisuutta. Näitä 17-vuotiaiden poikkeusluvan saannin ehtoja kiristetään, mutta on tärkeää, että edelleenkin nuorilla on mahdollisuus liikkua autolla ja päästä harrastuksiin, töihin ja opiskeluihin, missä sitä autoa sitten tarvitaan. Mutta jatkossa poikkeusluvan myöntämisehdot ovat tiukemmat: nuorella tulee olla kulkemistarve esimerkiksi harrastukseen tai opintoihin vähintään neljä kertaa viikossa, kun nykyisellään kulkemisen säännöllisyydelle ei ole näin selvää määritelmää, ja jatkossa yhdensuuntaisen matkan esimerkiksi harrastukseen tulee olla vähintään seitsemän kilometriä kävellen, jos joukkoliikennettä ei ole tarjolla, tai kestää vähintään puolitoista tuntia julkisilla kulkuvälineillä, kun tällä hetkellä yhdensuuntaisen matkan vaadittu pituus on kävellen viisi kilometriä.

Ajokortin riskientunnistamiskoulutuksen vaatimuksia lisätään, ja koulutuksen kesto pitenee kaikkiaan kolmella teoritunnilla ja yhdellä ajotunnilla.

Tämän koulutuksen parantamisen ohella 17-vuotiaiden kuljettajien yöaikaista ajamista rajoitetaan, ja se kielletään kello 00—05 välisenä aikana. Lisäksi 17-vuotiaalle kuljettajalle tulee velvollisuus merkitä ajoneuvo alaikäisen kuljettajan tunnuksella — siis silloin kun sillä alaikäinen, 17-vuotias ajaa, siinä pitää olla tämä tunnus, mikä helpottaa sitten esimerkiksi tämän yöaikaisen ajokiellon seuraamista.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä muutoksilla puututaan onnettomuustutkinnassa todettuihin keskeisiin riskitekijöihin. Poikkeusluvan myöntämisehtojen kiristäminen on perusteltua, koska puolet onnettomuuksista tapahtui yöaikaan ja lähes yksinomaan vapaa-ajan matkoilla, joilla ei todennäköisesti ole ollut yhteyttä poikkeusluvan perusteena oleviin tarpeisiin. Tämä esitys on oikeansuuntainen askel liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja alaikäisten kuljettajien suojelemiseksi. Aivan kuten ministeri totesi, tämän lain toteutumista tulee sitten tarkoin seurata ja tarvittaessa myöskin muuttaa sitä. On hienoa, että meillä täällä eduskunnassa on kykyä ja tahtoa muuttaa lakeja silloin kun todetaan, että ne eivät aivan toimi, ja tässä on kysymyksessä todella tärkeä asia, kuten ministeri sanoi, nuorten turvallisuus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

18.19 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Liikenteessä jokainen meistä tekee päätöksiä, joilla on vaikutusta paitsi omaan myös muiden turvallisuuteen. Siksi tämä ajokorttilainsäädännön uudistus ei ole mikä tahansa tekninen välihuomio. Se on yksi tärkeimmistä toimista, joilla suojelemme sekä nuoria että kaikkia tiellä liikkuvia. Siksi takaamme turvallisemman liikenteen.

Tässä uudistuksessa erityinen huoli liittyy nuoriin kuljettajiin. He ovat edelleen ryhmä, jolle vähäinen ajokokemus, ympäristön paineet ja riskeille altis ajotyyli muodostavat helposti liikenteessä vaarallisia tilanteita ja jopa onnettomuuksia. Tutkimustieto kertoo selvästi, että yöaika, matkustajien läsnäolo ja impulsiivisuus lisäävät nuorten kuljettajien onnettomuuksien todennäköisyyttä huomattavasti. Siksi tavoitteemme on, että alaikäisten kuljettajien yöaikaiselle ajamiselle asetetaan selkeä rajoitus.

Arvoisa puhemies! Meidän on huolehdittava siitä, että poikkeusluvista ei tule oikotietä ajokorttiin. Liikenteen on oltava turvallisempi paikka. Poikkeuslupien määrän kasvu ei ole

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

perustunut liikkumistarpeen todelliseen kasvuun. Se on huolestuttavaa, kun vertaamme sitä liikenteen vaaroihin ja viime aikoina uutisoituihin vakaviin onnettomuuksiin. Siksi tiukennamme sitä nyt, ja poikkeuslupa myönnetään vain aitoon ja säännölliseen liikkumisen tarpeeseen. Välimatkat ovat Suomessa pitkiä, mutta se ei ole syy laiminlyödä nuortemme turvallisuutta. Näin myös suuntaamme vastuun sinne, minne se kuuluu: varmistamaan, että poikkeus on poikkeus.

Turvallisuus ei kuitenkaan synny vain rajoista. Vahvistamme turvallisuutta myös kuljettajakoulutuksessa. Riskientunnistamiskoulutus laajenee, syvenee ja keskittyy entistä enemmän siihen, mikä nuorille on vaikeinta. Jatkossa nuoret oppivat enemmän oman toiminnan arvioinnista, sosiaalisen paineen tunnistamisesta sekä siitä, miten houkutus ottaa riskejä voidaan katkaista ennen kuin vahinko sattuu. Näin rakennamme asenteita, jotka kantavat nuorta pitkälle aikuisuuteen.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus ei ole nuorten vastainen, eikä sitä tehdä nuorten kiusaksi — päinvastoin. Kyse on siitä, että haluamme heidän kasvavan taitaviksi, vastuullisiksi ja turvallisiksi kuljettajiksi. Se on viesti vanhemmille siitä, että yhteiskunta tukee heidän työtään turvallisuuden eteen, ja se on viesti kaikille tienkäyttäjille siitä, että hallitus ottaa liikenneturvallisuuden vakavasti. Teemme aitoja tekoja turvallisemman arjen puolesta, emme vain puhu siitä. Turvallisuus ei synny yhdestä päätöksestä. Siksi tämäkin esitys on yksi askel monista, joka vie meitä selkeästi oikeaan suuntaan. Haluamme varmistaa, että teillä liikkuminen on turvallista jokaiselle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.23 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri! Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta. Tämä on tärkeä tavoite. Suomessa on tehty pitkään määrätietoista työtä liikenneturvallisuuden eteen, ja tuloksia on saatu. Silti nuoret kuljettajat näkyvät onnettomuustilastoissa edelleen liian usein. Tilastot kertovat selvästi, miksi asiaan on syytä puuttua. 15—24-vuotiaat muodostavat noin 11 prosenttia väestöstä, mutta lähes kolmannes liikenteessä loukkaantuneista ja kuolleista kuuluu tähän ikäryhmään. Siksi on perusteltua tarkastella ajokorttisääntelyä ja sitä, miten nuoria kuljettajia voidaan ohjata turvalliseen ajamiseen.

Esityksessä ehdotetaan useita muutoksia. Riskientunnistamiskoulutusta lisättäisiin, jotta uudet kuljettajat oppivat paremmin tunnistamaan vaaratilanteita ja ennakoimaan liikennettä. Ajokieltokoulutusta laajennettaisiin koskemaan nykyistä useampia ajoneuvoluokkia, jotta ajokieltoon määrätyt nuoret kuljettajat saavat tarvittavaa lisäopetusta.

Arvoisa rouva puhemies! Merkittävä muutos koskee myös 17-vuotiaita kuljettajia. Esityksen mukaan alaikäisten henkilöautonkuljettajien ajo-oikeutta rajoitettaisiin yöaikaan kello 00—05 välillä. Onnettomuustutkinnat osoittavat, että suuri osa vakavista onnettomuuksista tapahtuu juuri yöaikaan ja usein vapaa-ajan matkoilla. Tämän vuoksi rajoitus on turvallisuuden kannalta perusteltu. Samalla tarkennetaan myös 17-vuotiaiden ajokortin poikkeuslupaa. Poikkeuslupan tarkoituksena on mahdollistaa liikkuminen silloin, kun siihen on todellinen ja jatkuva tarve esimerkiksi opiskelun, työn tai pitkien välimatkojen vuoksi. Esityksessä halutaan varmistaa, että lupa käytetään juuri tähän tarkoitukseen. Lisäksi alaikäisen kuljettajan ajoneuvo merkittäisiin tunnuksella, mikä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

helpottaa valvontaa ja muistuttaa myös muita tienkäyttäjiä siitä, että ratissa on nuori kuljettaja.

Arvoisa rouva puhemies! On erityisen tärkeää, että nuorten turvallisuuteen panostetaan. Liikenneturvallisuus rakentuu lainsäädännön lisäksi liikennekasvatuksesta kotona, kouluissa ja autokouluissa. Jokaisen tienkäyttäjän vastuu on suuri. Suomi on sitoutunut tavoitteeseen, että liikenteessä ei menetetä ihmishenkiä vuonna 2050. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvaa työtä. Tämä esitys vahvistaa nuorten kuljettajien turvallisuutta ja vie liikenneturvallisuutta oikeaan suuntaan. Suuret kiitokset, liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne, siitä, että nuorten liikenneturvallisuus on otettu vahvasti huomioon tällä hallituskaudella, ja kiitos myös muuten tekemästäsi merkittävästä työstä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.27 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on hyvin tuotu esittelyssä ja muutenkin esille, tällä esityksellä täsmennettäisiin ja osin tiukennettaisiin ehtoja, joilla 17-vuotias voisi saada henkilöauton ajokortin poikkeusluvalla, ja samalla tämä yöaikainen ajaminen henkilöautoluokan ajoneuvolla käytännössä kiellettäisiin. Tarkoituksena on varmistaa, että poikkeuslupa haetaan vain nuoren jatkuvaan ja olennaiseen liikkumistarpeeseen. Samalla pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta, mikä on varmasti meille kaikille yhteinen tavoite.

Arvoisa puhemies! Tähän lakiluonnokseen annettiin yhteensä yli 60 lausuntoa. Lausunnoissa kannatettiin laajemmin nuorten liikenneturvallisuuden parantamista, riskientunnistamiskoulutuksen laajentamista ja sisällön kehittämistä, teoriakokeen vilpin sanktiointia, ajokieltokoulutuksen laajentamista alempiin ajokorttiluokkiin sekä ajokortin palauttamisvelvollisuuden poistamista. Erimielisyyttäkin näissä lausunnoissa oli muun muassa poikkeusluvalla ehtojen kiristämisestä. Osa lausunnonantajista piti ehdotuksia liian tiukkoina ja vaati muun muassa matka-ajan lyhentämistä ehdotetusta puolestatoista tunnista yhteen tuntiin, kulkemisvaatimusten joustavoittamista sekä työsuhteen vähimmäiskeston muuttamista. Myös yöaikainen ajokielto 17-vuotiaille oli tällainen aihe. Sitä puolustavien mukaan sillä on selkeä yhteys onnettomuustilastoihin, niin kuin täällä on hyvin tuotu esille. Sitä vastustavien mielestä sillä on kielteisiä vaikutuksia ammatilliseen koulutukseen, harrastuksiin ja laajoille alueille, joissa joukkoliikenne on heikko. Tätä on hyvä valiokuntakäsittelyssä sitten pohtia myös tästä näkökulmasta. Alaikäisen kuljettajan tunnuksen suhteen tuotiin esiin huolia muun muassa yksityisyydestä, leimautumisesta ja mahdollisesta epätoivotusta liikennekäyttäytymisestä, kuten opetuskolmion kanssa on tapahtunut. Osa lausunnonantajista piti tunnusta hyödyllisenä valvonnalle. Itse olen niin vanha, että olen ajanut tällä kahdeksankymppin lätkällä, ja en nyt muista, että siitä suurempaa harmia olisi ollut. Ehkä joillekin oli, toisille ei.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoite parantaa nuorten liikenneturvallisuutta on luonnollisesti hyväksyttävä ja kannatettava. Tässä tulikin jo tästä promillerajasta puhetta, ja ministeri hyvin toi esille, että työ on jatkumassa. Se on erinomaista kuulla. Samassa yhteydessä voisi pohtia myös tätä matkustajamäärän rajoittamista, joka sisältyi silloin vuoden 2022 muutosesitykseen mutta raukesi sitten vaalikauden päättymisen vuoksi. Kun puheena olevan lakiesityksen itseisarvoinen tavoite on vähentää poikkeuslupia, voidaan kysellä myös nuorten yhdenvertaisuudesta, kun kynnys poikkeusluvalla nousee selvästi, ja sitä, korvautuuko henkilöauto mopoputolla, jolloin olemme taas tiettyjen samojen

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

ongelmien edessä kuin aiemmin. Ja sitten tämä valvontaresurssi, mikä tuli poliisilausunnosta, on myös valiokuntakäsittelyssä hyvä käydä läpi. Ja kuten ministeri totesi, simulaattori ei korvaa aitoa ajotilannetta, ja on tullut yllättävän monelta nuorelta itseltään esille, että he pitäisivät hyvänä, että olisi tätä ajoharjoittelumahdollisuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.30 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tätä käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä on odotettu. Kiitos ministeri Ranteelle asian esittelystä ja edistämisestä. Kyseessä on lainsäädäntömuutos, jonka keskeisenä tavoitteena on edistää liikenneturvallisuutta ja erityisesti nuorten kuljettajien turvallisuutta liikenteessä.

Itselläni on neljä lasta, joista kolmella on poikkeusluvalla hankittu ajokortti ja myös viimeinen saa poikkeuslupakortin toivottavasti tänä vuonna. Nuorten kuljettajien äitinä, kuten myös poliisina, tervehdin tätä esitystä ilolla. Poliisi kohtaa liikenteessä valitettavan usein tilanteita, joissa nuorten kuljettajien kokemattomuus, riskinotto tai hetken harkitsemattomuus johtaa vakaviin seurauksiin. Vaikka valtaosa nuorista kuljettajista toimii vastuullisesti, tilastot ja kokemus osoittavat, että juuri uuden kuljettajan alkutaival on riskialttein. Nuoret kuljettajat ovat yliedustettuina onnettomuuksien ja vakavien henkilövahinkojen tilastoissa. On meidän vastuullamme varmistaa, että lainsäädäntö tukee parhaiten turvallista ja vastuullista kuljettajakäyttäytymistä tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys selkeyttää ja osittain tiukentaa 17-vuotiaiden ajokortin poikkeuslupamenettelyn ehtoja. Poikkeuslupa on tähän asti mahdollistanut nuorille luvan saada henkilöauton ajokortti ennen 18 vuoden ikää esimerkiksi koulumatkojen tai harrastuksiin liittyvien liikkumistarpeiden perusteella. Tulevaisuudessa näitä ehtoja tarkennetaan siten, että nuorella tulee olla selkeä, säännöllinen ja dokumentoitavissa oleva liikkumistarve, esimerkiksi vähintään neljä kertaa viikossa tapahtuva matka harrastuksiin tai opintoihin. Tämän edellytyksen tarkoituksena on kohdistaa poikkeuslupa niille nuorille, jotka todella tarvitsevat ajo-oikeutta jokapäiväiseen liikkumiseen.

Erityisen merkittävää esityksessä on yöaikaisen ajon rajoittaminen puolenyön ja aamuvuuden välillä. Kokemukseni perusteella juuri nämä tunnit ovat kaikkein riskialttiimpia. Liikennemäärät ovat vähäisempiä, mutta ylinopeudet, päihteiden vaikutuksen alaisena ajaminen ja matkustajien kannustavat kommentit takapenkiltä — ”Eikö tämä romu kulje kovempaa?” — luovat kuljettajalle painetta kaasujalkaan. Etenkin juuri ryhmäpaine saa kokemattoman kuljettajan unohtamaan riskit ja mahdolliset vaaranpaikat. Tämä yörajoitus ei ole rangaistus nuorille vaan ennalta ehkäisevä suojatoimi, joka saisi mielestäni aivan hyvin jatkua 20 ikävuoteen saakka, mutta hyvä, että edes näin. Vanhemmalla kollegalla oli tapana sanoa partioidessamme Vaasan kaduilla, että jos kaikki olisivat pikkutunneilla kotona omissa sängyissään, monta onnettomuutta jäisi tapahtumatta, ja se pitää paikkansa tänäkin päivänä.

Arvoisa puhemies! Tähän hallituksen esitykseen sisältyy myös merkittäviä koulutusvaatimusten tiukennuksia. Esimerkiksi henkilöautoluokan ajokortin suorittajille pakollinen riskientunnistamiskoulutus laajenee, mikä antaa tuleville kuljettajille paremman valmiuden tunnistaa ja hallita vaaratilanteita liikenteessä. Hallituksen esityksen taustalla on ajatus siitä, että kokemattomuus ja nuoruus lisäävät onnettomuusriskiä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Riskientunnistamiskoulutuksen vahvistaminen on tarpeen. Mitä paremmin nuori kuljettaja ymmärtää nopeuden, kelin, matkustajien ja oman vireystilan vaikutukset ajamiseen, sitä harvemmin poliisi joutuu puuttumaan tilanteeseen jälkikäteen.

Esityksen myötä voimme siis optimistisesti odottaa parantuneita liikenneturvallisuustuloksia, kun nuorten kuljettajien osaamista ja vastuullisuutta vahvistetaan konkreettisin toimin. Samalla se luo myös selkeämmät ja oikeudenmukaisemmat säännöt ajokortin poikkeusluvan myöntämiselle ja käyttöehdolle.

Poliisin näkökulmasta paras liikenneonnettomuus on se, jota ei koskaan tapahdu. Vakavan onnettomuuden estäminen ennalta merkitsee säästyneitä ihmishenkiä ja vähemmän kärsimystä perheille. On toki selvää, että lakimuutos ei yksin ratkaise kaikkia liikenneturvallisuuden haasteita, mutta se on askel oikeaan suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto, poissa. Edustaja Kilpi, poissa. — Edustaja Lehtinen.

18.35 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Meillä Suomessa on vuosittain melkein 200 kuollutta. Jokainen varmaan ajattelee, että se on liikaa. Toisaalta aina, kun ihmiset liikkuvat liikenteessä, on riski siihen, että onnettomuuksia jossain kohtaa tapahtuu, ja väistämättä ne myöskin johtavat henkien menettämiseen. Tältä voitaisiin välttyä ainoastaan sillä, että säädettäisiin vaikkapa niin, että ajoneuvo saisi kulkea ainoastaan yhden kilometrin tunnissa. Silloin kuolleita ei tulisi. Mutta jokainen ymmärtää, että yhteiskunta pysähtyy samana päivänä. Se ei ole realismia. Siksi tämä on aina punnittavissa, mikä on sitten suhteessa haittoihin ja hyötyihin se oikea taso, mihin sääntelyä viedään.

Tässä haluaisin korostaa erityisesti edustaja Rintamäen esiin tuomaa seikkaa siitä, että olisi äärimmäisen hyvä tulevaisuudessa harkita sitä, että yöllinen ajokielto olisi pidempi kuin sen ensimmäisen vuoden. Helpolla käy niin, että hölmöily silloin yöaikaan siirtyy sitten siihen 18 ikävuoteen, mutta jos kolme vuotta ajaisi ilman sitä nuorten painetta yölliseen aikaan tai keskittymisen herpaantumista, niin varmasti ehkä sitten malttia tulisi enemmän liikenteeseen ja voitaisiin välttyä vielä enemmän niiltä turhilta kuolemilta, joita yöaikaan sattuu.

Sitten ehkä haluaisin nostaa tulevaisuuden harkintaan vielä myöskin sen, että oman kokemukseni perusteella kaikkein merkittävin seikka nuorelle on se, että jos hölmöilee, niin siitä tulee ajokieltoa — ei niinkään se, että siitä tulee sakkoa, vaan se, että siitä tulee ajokieltoa. Se rajoittaa sitä omaa liikkumista. Myöskin tämän suhteen pitäisi hakea semmoinen kompromissi, millä on riittävän suuri vaikutus mutta sitten kuitenkin kestettävä haitta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

18.37 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme on tämä ajokorttilain uudistus. Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa erityisesti nuorten kuljettajien liikenneturvallisuutta, ja se onkin erittäin tärkeä tavoite. Vaikka liikenneturvallisuus Suomessa on pitkällä aikavälillä kehittynyt myönteisesti, nuoret kuljettajat ovat edelleen yliedustettuina onnettomuustilastoissa. Siksi on perusteltua tarkastella sitä, miten nuorten kuljettajien osaamista ja kokemusta ja turvallisuutta voidaan entisestään vahvistaa.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Tässä esityksessä tarkennetaan 17-vuotiaiden poikkeuslupamenettelyä ja täsmennetään niitä perusteita, joilla alaikäinen voi saada henkilöauton ajo-oikeuden. Samalla ehdotetaan rajoituksia yöaikaiseen ajamiseen sekä tarkennuksia siihen, millaisilla kulkemistarpeilla poikkeuslupa voidaan myöntää.

On kuitenkin hyvä tiedostaa, että poikkeuslupamenettely ei ole mikään uusi tai harvinainen ilmiö. Poikkeuslupia on myönnetty Suomessa jo pitkään, ja kun hakemuksia on nykyään noin 20 000 vuodessa, on aiheellista kysyä, voidaanko puhua enää varsinaisesti poikkeuksesta. Siksi tämän järjestelmän on oltava mahdollisimman selkeä, oikeudenmukainen ja tasapuolinen. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla auto ei ole vain mukavuuskysymys, vaan välttämättömyys. Monille nuorille ajokortti mahdollistaa koulunkäynnin, harrastuksiin osallistumisen tai työssäkäynnin tilanteissa, joissa julkinen liikenne ei tarjoa toimivaa vaihtoehtoa. Siksi on tärkeää, että ajo-oikeuden hankkiminen on aidosti kaikkien saatavissa riippumatta asuinpaikasta tai perheen varallisuudesta.

Arvoisa puhemies! Viime kaudellahan tätä ajokorttiuudistusta koetettiin viedä läpi, ja silloin se valitettavasti loppusuoralla kaatui. Eniten minua harmitti siinä tietysti sitten se, että tämä riskientunnistamiskoulutuksen lisääminen meni siinä samassa pesuvedessä. Nyt tässä lakiesityksessä tätä riskientunnistamiskoulutusta lisätään, ja se on oikeansuuntainen ratkaisu. Kuljettajakoulutuksen laatu ja sisältö ovat keskeisessä roolissa siinä, millaisilla taidoilla nuori lähtee liikenteeseen.

Haluan painottaa sitä, että tähän riskienhallintakoulutukseen on välttämätöntä sisällyttää riittävästi myös käytännön opetusta, eli liikkaan ajon opetusta. Simulaattorit voivat olla hyvä täydentävä työkalu, mutta ne eivät voi korvata todellista ajokokemusta liikkaalla radalla. Kun auto lähtee liikkaalla kelillä heittelemään tai menettää pidon, kuljettajan on pystyttävä toimimaan nopeasti ja oikein. Tällainen tilanne on aivan erilainen oikeassa autossa kuin simulaattorissa. Vain käytännön harjoittelulla kuljettaja oppii tuntemaan auton käyttäytymisen, ohjauksen vastavoimat ja sen, miltä pidon menettäminen oikeasti tuntuu. Simulaattori ei pysty täysin välittämään samoja fyysisiä tuntemuksia, eikä se anna samanlaista kokemusta auton hallinnasta. Siksi olisi tärkeää varmistaa, että riskientunnistamiskoulutukseen kuuluu riittävästi oikeaa ajo-opetusta liikkaissa olosuhteissa. Se on taito, joka voi pahimmillaan ratkaista sen, päättyykö vaaratilanne hallittuun tilanteeseen vai onnettomuuteen.

Suomessa on edelleen kattava ajoharjoittelurataverkosto, jolla voi liikkaan kelin ajamista harjoitella turvallisesti valvotuissa olosuhteissa. Näiden ratojen merkitys liikenneturvallisuudelle on suuri. Siksi on tärkeää huolehtia myös siitä, että ajoharjoittelurataverkosto säilyy ja pysyy toimintakykyisenä. Kun tavoitteena on parantaa nuorten kuljettajien osaamista ja turvallisuutta, tarvitaan myös paikkoja, joissa näitä taitoja voidaan harjoitella käytännössä.

Kun tavoitteena on parantaa nuorten kuljettajien liikenneturvallisuutta, meidän on katsottava kokonaisuutta: koulutusta, kokemusta ja realistisia ajotilanteita. Lainsäädännöllä voimme asettaa rajoja ja velvoitteita, mutta todellinen turvallisuus syntyy ennen kaikkea osaamisesta. Siksi on tärkeää, että kuljettajakoulutus antaa nuorille aidot valmiudet kohdata Suomen vaihtelevat ja usein haastavat ajo-olosuhteet, erityisesti talvella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

18.41 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! En asiasta ole kauhean ylpeä, mutta olen kokemusasiantuntija tässä nuorten kaahailussa, ja muistan aivan hyvin vieläkin, vaikka aikaa on aika paljonkin siitä, miten syynä oli vieressä oleva teinityttö tai joku muu kaveri, mille piti näyttää. Ongelmaksi muodostui tietenkin se, että oli Rovannerän jalat mutta omat kädet, ja ne vehkeethän lipsahdivat aina turhankin usein Metsähallituksen puolelle. En ole pitänyt kirjaa, mutta pitkälti toistakymmentä autoa taisin tuhota siinä ensimmäisenä vuotena, kun liikenteeseen lähdin.

Nyt on tärkeä tavoite tässä kyseessä, ja tämä yöllinen ajorajoitus on äärettömän hyvä kokeilu tässä asiassa, ja tavallansa muullakin tavalla yrittää saada kitkettyä tätä asiaa pois. Mutta tietysti kun tässä ylliedustettuina ovat miehet ja aika usein vielä taustalla on ADHD:takin, niin se on eri asia, kuinka paljon sitten kuitenkin se asia korjaantuu sillä, niin ettei pahimmillaan käy niin, että tämä ajosuoritemäärä tulee pysymään samana ja nämä onnettomuudet jatkuisivat.

Tätä on äärettömän tärkeää seurata ja yrittää jatkossakin keksiä uusia, hyviä ratkaisuja tähän asiaan. Tilastot ovat aavistuksen hankalia siinä mielessä, että ne eivät oikein ole ottaneet huomioon näitä: tilastot pikkasen näyttävät tällä hetkellä siinä mielessä vääriä, että 17-vuotiaitten kolarit tai etenkin vakavat kolarit ovat järkyttävässä nousussa, mutta niitä kun ei ole pystytty vertailemaan kuin sen muutaman vuoden ja vastaavasti ne aikaisemmin ovat olleet 18-vuotiaitten tekemiä.

Sinällään toivoisin, että me pystyttäisiin todellakin puuttumaan tähän ja pystyttäisiin jollain tavalla estämään tällaisen minun tapaiseni kaverin toimintaa, mutta toivoisin myös sitä, että seurattaisiin tätä toimintaa sillä tavalla, ettei me tehdä sääntelyä kuitenkaan sitten vain turhaan vaan että me varmasti saadaan oikeasti tuloksia tästä. Ja toivon etenkin sitä, että me edelleen yritetään keksiä ja kehittää uusia juttuja. Tietysti omalta osaltani voisin sanoa aika vakaasti sen, että yksi tapa olisi saada enemmän paikkoja, joissa päästään ajamaan ja kokeilemaan niitä rajoja ja sitä kautta myös oppimaan hallitsemaan sitä autoa siinä kohtaa, kun se meinaa lähteä käsistä, eikä niin, että ensimmäisen kerran kun se takavetoauton perä on rinnalla, ruvetaan keksimään, mitä tässä pitäisi tehdä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Vikman.

18.44 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Nuoret ovat ylliedustettuina liikennekuolemissa. Suomen liikenteessä on kuollut viime vuosina aivan liian monta nuorta. Tilastot kertovat karua kieltä siitä, että riskit kasautuvat nimenomaan nuorille kuljettajille. Kyse on ilmiöstä, johon lainsäätäjän täytyy vastata.

Viime vuosina 17-vuotiaille myönnettyjen ikäpoikkeuslupien määrä on kasvanut merkittävästi ja alaikäisten kuljettajien määrä liikenteessä on lisääntynyt. Ikäpoikkeuslupien määrä on miltei kymmenkertaistunut muutamassa vuodessa. Kun poikkeuksesta tulee käytännössä uusi normaali, alkuperäinen tarkoitus hämärtyy. Eurooppalaisessa vertailussa alaikäisten kuljettajien rajaamaton ajo-oikeus on poikkeuksellista. Monissa maissa nuorten kuljettajien oikeuksiin liittyy riskienhallinnan vuoksi asteittaisia rajoituksia, kuten yöajokieltoja tai matkustajarajoituksia. On perusteltua kysyä, miksi Suomessa 17-vuotias voisi ajaa ilman erityisiä rajoituksia, kun tutkimustieto kertoo nuorten kuljettajien kohonneesta riskitasosta.

Vakavissa onnettomuuksissa korostuvat usein ylinopeus, matkustajien mukanaolo ja yöaika. Edellä mainituista syistä on perusteltua, että ikäpoikkeuslupan ehtoja tiukennetaan.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Poikkeuslupa palautetaan poikkeukseksi, ei automaattiseksi reitiksi nopeampaan ajokorttiin. Olennaista on myös 17-vuotiaiden yöaikaisen ajamisen rajoittaminen henkilöautolla aikavälillä kello 00—05. Merkittävä osa alaikäisten henkilövahingoista tapahtuu juuri näinä tunteina. Rajoitus ei estä välttämätöntä liikkumista, mutta vähentää tilanteita, joissa edellä mainitut riskit kasautuvat. Alaikäisen ajoneuvon tuleva erityinen tunnus helpottaa valvontaa ja lisää läpinäkyvyyttä. Se myös muistuttaa muita tielläliikkuja siitä, että kyseessä on uusi kuljettaja.

Uudistus ei rajoitu pelkästään poikkeuslupiin. Riskientunnistamiskoulutusta lisätään ja teoriakokeen vilppiin puututaan aiempaa tiukemmin, jotta jokainen ajokortin saava on aidosti sisäistänyt liikennesäännöt ja turvallisen ajamisen periaatteet.

On tärkeää korostaa, ettei kyse ole nuorten liikkumismahdollisuuksien romuttamisesta. On tilanteita, joissa auto on edellytys koulun, työn tai harrastusten kannalta. Siksi poikkeuslupamahdollisuus säilyy silloin, kun todellinen tarve on olemassa.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että eduskuntakäsittelyssä vielä katsotaan läpi ja varmistetaan, että perheiden arki ja nuorten liikkumismahdollisuudet kouluun, harrastuksiin ja mahdollisiin töihin eivät hankaloidu kohtuuttomasti tai tarpeettomasti. Toivon, että eduskuntakäsittelyssä vielä myös pohditaan, mitä seuraa henkilöauton mahdollisesta korvautumisesta mopoautolla tilanteissa, joissa liikkuminen esimerkiksi harrastukseen ei käytännön elämässä ole muutoin mahdollista.

Kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, on tarpeen, että lainsäätäjä tarttuu tähän ongelmaan, nuorten liikennekuolemiin, ja tekee tarvittavat toimet. On hyvä, että tämä lakiesitys on saatu eduskuntaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

18.48 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Hirvittävän hyvää keskustelua, ja tietenkin koska tämä ei jää tähän, moniin niihin asioihin ja huoliin, jotka täällä salissa ovat nyt nousseet esiin, voidaan muissa yhteyksissä vielä palata.

Nyt on tärkeää, että me saamme nimenomaan tämän ajokorttilain uudistuksen eteenpäin ja maaliin saakka. Siinä on juuri tämä poikkeuslupa, ja esimerkiksi ajokieltoasia. Tähänhän asti on ollut niin, että poikkeusluvan on voinut saada, vaikka olisi ajokielto päällä tai ollut ajokielto. Se tulee nyt esteeksi. Riskienhallintakoulutus, tämä teoriakoevilppi ja muut — tässä on hyvin paljon hyviä asioita, jotka on nyt tässä ensimmäisessä vaiheessa tärkeää saada maaliin, niin että se ei jää roikkumaan.

Mitä meillä tässä rinnalla on lisäksi meneillään, niin meillähän on se ajokorttilain kokonaisuudistus, johon tuossa viittasinkin, eli meillä on EU:n ajokorttidirektiivin kansallinen täytäntöönpano, ja siinä yhteydessä tarkastellaan muun muassa sitä promilleraajaa ja myöskin ajokieltoasiantelyä laajemmin, ja siinä yhteydessä käsitellään tätä, mitä edustaja Laaksokin otti esiin, että mitä muita vaihtoehtoja ja mitä muuta voimme tehdä vielä. Lisäksi meillä on tämä liikenneturvallisuusstrategian päivitys. Eli nämä ovat kaikki meneillään, ja siinä yhteydessä on mahdollista saada sitten lisää ja tarkempaa eteenpäin. Mutta jotta tämä ei vain jäisi tähän vaiheeseen, nyt on erittäin hienoa ja tärkeää, että saadaan nämä eteenpäin.

Varmasti on paljon asioita esimerkiksi teknologiaan liittyen ja erilaisiin rajoituksiin liittyen, mutta me puhutaan siis, niin kuin edustaja Rintamäki totesi hyvin, suojatoimista.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Nuoret eivät aina osaa suojata itseään, heillä ei ole itsesuojeluvaistoa, ja sen takia on hyvin tärkeää, että meillä tämä nyt etenee.

Voin todeta, että varmasti teemme kaikki tässä loppuvaiheessakin kaikkemme, jotta tässä tulee sitten tasapuolinen kohtelu ja poikkeuslupan saa silloin kun sen tarvitsee. Se on ihan selvää, että Suomen kokoisessa maassa näillä etäisyyksillä tarvitaan poikkeuslupia, mutta ei niin, että se on pääsääntö, vaan niin, että se on poikkeus. Tässä ei suinkaan ole tarkoitus, että vaikeutetaan nuorten elämää, vaan pidetään heidät hengissä ja mahdollistetaan nimenomaan se, että heillä on kaikki paremmat kyvyt, asenteet ja riskienhallinta, kun he tuolla autoilevat alaikäisenä. — Kiitoksia tästä keskustelusta, ja oikein hyvää käsittelyä kaikkien osalta. Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Ranne, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.52 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Meillä on täällä tänään esittelyssä ja keskustelussa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palvelusta annetun lain muuttamisesta, eli radiohäirintään tarkoitetuista laitteista on siis kyse, niin sanotuista jammereista. Tässä esityksessä esitetään näitä laitteita koskevaa uutta lainsäädäntöä sekä saatettaisiin laitteiden, jammereiden, oikeudeton hallussapito rangaistavaksi sakon uhalla.

Tämän esityksen taustalla on itse asiassa vähän laajempikin keskustelu. Muistelin tuossa, että edustaja Mäenpää maaliskuussa 24 teki tähän liittyen toimenpidealoitteen, ja sitten liikenne- ja viestintäministeriölle tuli valiokunnalta muutama kuukausi tämän jälkeen vielä pyyntö, että me arvioisimme GPS-häirintälaitteita koskevaa nykyistä lainsäädäntöä ja sen muutos- ja täydentämistarpeita. Tästäkin tietenkin päästiin hyvin nopeasti eteenpäin, koska liikenne- ja viestintäministeriössä oli jo valmiiksi arvioitu tilannetta, ja tästä sitten paitsi sen selvityksen myöskin säädöshankkeen osalta päästiin ripeästi ja hyvin liikkeelle.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Säädöshankkeesta tosiaankin voi todeta, että jatkossa häirintälaitteina pidettäisiin kaikkia laitteita, joiden ensisijainen käyttötarkoitus on haitallisen häiriön aiheuttaminen lailliselle radionavigoinnille tai -viestinnälle, tämä ei siis koskisi pelkästään GPS-häirintään tarkoitettuja laitteita vaan kaikkia radiotaajuiseen häirintään kykeneviä laitteita. Häirintälaitteiden luvaton käyttö on nykyisinkin kiellettyä, mutta uudet säännökset antaisivat viranomaisille laajemmat mahdollisuudet puuttua näiden haitallisten laitteiden hallussapitoon ja maahantuontiin.

Esityksellä myös selvennettäisiin mahdollisuutta hyödyntää häirintälaitteita viranomaiskäytössä erityisesti droonien torjunnassa, ja lisäksi esityksellä mahdollistettaisiin nykyistä paremmin puolustusteollisuuden tuotekehitys, esimerkiksi droonien torjuntalaitteiden kehittäminen sekä laitteiden käyttäminen tutkimukseen ja viestintäverkon osien tuotekehitykseen. Tällä esityksellä säädettäisiin myös Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaiden joukkojen osalta tietyistä radio- ja häirintälaitteita koskeviin lupiin, tarkastuksiin ja ilmoituksiin liittyvistä poikkeuksista. Nämä muutokset mahdollistaisivat sujuvamman harjoittelutoiminnan.

Voin todeta tähän vielä lyhyesti, että tämä on hyvin ajankohtainen ja hyvinkin tarpeellinen pieni yksityiskohta. Näinä aikoina on äärettömän tärkeää, että me pystymme puuttumaan ja rajoittamaan kaikkea meidän yhteiskunnan turvallisuutta horjuttavaan toimintaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Hänninen.

18.55 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus perustuu siihen, että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot toimivat kaikissa olosuhteissa. Yksi näistä välttämättömistä toimintaedellytyksistä on häiriötön radioviestintä ja satelliittipaikannus. Ilman niitä eivät toimi pelastustoimi, rajaturvallisuus, lentoliikenne, meriliikenne, sähköiset maksut eikä viranomaisverkko. Siksi puutumme nyt yhteen tämän vuosikymmenen aikana selkeästi kasvaneista turvallisuusuhista, nimittäin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden levittämiseen ja käyttöön maassamme.

Arvoisa puhemies! Häirintälaitteet eivät ole harmitonta kulutuselektroniikkaa. Tänä päivänä hybrdivaikuttaminen on yleisempää kuin koskaan aikaisemmin. Näiden laitteiden avulla voidaan jopa väärentää tai katkaista paikannus- ja viestintäsignaaleja, siksi niiden yleistyminen on turvallisuutemme kannalta erittäin merkittävä haaste. Laaja-alainen häirintä voi viivästyttää pelastusyksiköiden saapumista, vaikeuttaa hätäpuheluiden välittymistä, vaarantaa meriliikennettä tai lamauttaa yhteiskuntamme kriittisiä toimintoja, kuten viranomaisverkkoja ja energiahuoltoa. Siksi tällä esityksellä säädettäisiin radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito ja maahantuonti jatkossa rangaistavaksi. Selkeä tavoite on vahvistaa viranomaisten mahdollisuutta puuttua häirintään jo ennen kuin se ehtii aiheuttaa vahinkoa. Tämä on turvallisemman Suomen etu. Tämä esitys on konkreettinen turvallisuusteko sekä rajaturvallisuuden että kriittisten kohteiden suojelun kannalta.

Arvoisa puhemies! Radiohäirintä ei ole vain tekninen ongelma. Se on ilmiö, jolla voi olla suoria vaikutuksia Suomen turvallisuuteen, viranomaistoiminnan onnistumiseen ja kansalaisten arkeen. Tämä esitys vastaa tähän uhkaan selkeällä ja oikeasuhtaisella tavalla: ensinnä kriminalisointi ennaltaehkäisee väärinkäyttöä, toisena erillisiin lupiin perustuva

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

malli mahdollistaa tutkimus- ja teollisuustoimijoiden mahdollisuudet kehittää teknologioita kieltojen rinnalla ja kolmantena esitys kokonaisuudessaan tukee viranomaistoimintaa ja antaa heille rauhan tehdä työtään. Siksi tämä esitys on myös tärkeä osa kansallista teknologista omavaraisuutta ja huoltovarmuutta, mutta ennen kaikkea tämä on kokonaisturvallisuutemme vahvistamista. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.59 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri! Radioviestintä ja satelliittipaikannus ovat nyky-yhteiskunnassa keskeisiä. Niitä käytetään muun muassa liikenteessä, pelastuspalveluissa, viranomaistoiminnassa sekä monissa digitaalisissa palveluissa. Myös metsästyksessä satelliittipaikannus on tärkeä, sillä metsästyskoiria seurataan usein GPS-pannoilla. Jos näitä yhteyksiä häiritään, seuraukset voivat olla vakavia. Käytännössä niin sanottuja häirintälaitteita eli jammereita käytetään esimerkiksi matkapuhelintaajuuksien, GPS-paikannuksen ja jopa lentoliikenteen signaalien häiritsemiseen. Itämeren alueella on viime aikoina havaittu runsaasti tällaisia häiriöitä.

Arvoisa rouva puhemies! Nykytilanteessa ongelmana on ollut se, että vaikka häirintälaitteen käyttäminen on laitonta, itse laitteen hallussapito ei ole ollut selvästi rangaistavaa. Tämä on tehnyt viranomaisten työstä vaikeampaa. Esityksen myötä viranomaisilla olisi paremmat keinot puuttua tilanteeseen jo ennen kuin laitteita käytetään. Radioviestintä ja satelliittipaikannus ovat kriittisiä yhteiskunnan toiminnalle. Niiden häiriöt voivat vaikuttaa esimerkiksi liikenneturvallisuuteen, pelastustoimintaan ja kansalaisten arjen turvallisuuteen. On myös tärkeää, että samalla varmistetaan viranomaisten, tutkimuksen ja teollisuuden mahdollisuus käyttää tällaisia laitteita silloin, kun se on laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä. Esitys parantaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua häirintään jo ennalta ja vähentää laitteiden väärinkäyttöä.

Erittäin merkittävä esitys, josta iso kiitos ministeri Ranteelle. On Suomen ja suomalaisten etu, että maassamme on aktiivinen ja ahkera liikenne- ja viestintäministeri.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapidon ja maahantuonnin sääntelystä. Esityksen tavoitteena on vahvistaa yhteiskunnan viestintäjärjestelmien turvallisuutta ja parantaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua radiotaajuuksia häiritsevien laitteiden käyttöön.

Radiohäirintään tarkoitettut laitteet, joita usein kutsutaan nimellä jammerit, ovat laitteita, jotka lähettävät radiotaajuista signaalia häiritäkseen tai estääkseen muuta radioviestintää. Tällaiset laitteet voivat häiritä esimerkiksi matkaviestinverkkoja, satelliittipaikannusjärjestelmiä, kuten GPS:ää, sekä muita radiotaajuuksiin perustuvia viestintäjärjestelmiä. Nykyisessä lainsäädännössä jammerit on pääsääntöisesti luokiteltu radiolähettimiksi, joiden käyttö ja hallussapito on luvanvaraista. Hallituksen esityksen mukaan tämä sääntely ei kuitenkaan ole ollut riittävän tehokasta, koska pelkkä luvanvaraisuus ei ole estänyt laitteiden laajaa maahantuontia ja käyttöä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden oikeudeton hallussapito kriminalisoitaisiin. Tämä tarkoittaisi, että yksityishenkilö ei saisi pitää hallussaan tällaisia laitteita ilman erityistä lupaa. Samalla sääntelyä täsmennettäisiin siten, että jammerit määriteltäisiin radiolähettimistä erilliseksi laiteluokaksi, jolloin niitä voitaisiin säännellä tiukemmin.

Yksi keskeinen syy lainsäädäntömuutokselle on se, että häirintälaitteiden käyttö voi aiheuttaa vakavia riskejä yhteiskunnan toiminnalle. Esimerkiksi GPS-häirintä voi vaikuttaa liikenteeseen, logistiikkaan, pelastusviranomaisten toimintaan sekä kriittiseen infrastruktuuriin. Viranomaiset ovatkin havainneet taajuusvalvonnassa säännöllisesti pieniä häirintäsignaaleja, joita käytetään esimerkiksi paikannusjärjestelmien häirintään.

Arvoisa puhemies! Esityksessä kiinnitetään huomiota myös maahantuontiin. Kriminalisoimalla hallussapito pyritään helpottamaan viranomaisten mahdollisuuksia puuttua laitteiden tuontiin Suomeen jo varhaisessa vaiheessa. Kun hallussapito on rikos, voidaan laitteisiin puuttua ennen kuin niitä ehditään käyttää. On kuitenkin tärkeää huomata, että esitys ei täysin kiellä näitä laitteita kaikilta toimijoilta. Viranomaisille sekä tietyissä tilanteissa tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan voidaan edelleen myöntää lupa käyttää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita. Tällöin käyttö olisi tarkasti valvottua ja rajattua.

Lakimuutoksen tavoitteena on ennen kaikkea turvata radiotaajuuksien luotettava käyttö ja suojata yhteiskunnan kriittisiä viestintäjärjestelmiä. Samalla se antaa viranomaisille paremmat mahdollisuudet puuttua häirintälaitteiden laittomaan käyttöön ja niiden leviämiseen. Digitalisoituvassa yhteiskunnassa radiotaajuuksien merkitys kasvaa jatkuvasti. Siksi myös niiden väärinkäyttöön on kyettävä puuttumaan tehokkaasti. Tämä hallituksen esitys on askel kohti turvallisempaa ja luotettavampaa viestintäympäristöä Suomessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vikman.

19.04 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta on tervetullut. Radiohäirintälaitteiden eli jammereiden luvaton hallussapito halutaan kriminalisoida tällä esityksellä.

Tällä hetkellä laki ei estä jammereiden ostamista tai omistamista, vain häiritsevä käyttö on sellainen, johon lailla pystytään puuttumaan. Nykyisellään poliisit voivat puuttua käyttöön vain, jos saavat selvän näytön jammerin käytöstä. Lakimuutoksen kautta viranomaisten mahdollisuudet puuttua toimintaan paranevat huomattavasti. Pienilläkin jammereilla voidaan aiheuttaa isoa haittaa viranomaisille, elinkeinoille ja ihmisille. Vuosina 2024 ja 2025 Traficomille raportoituihin yli 4 500 lennonaikaisesta GPS-häiriöstä. Tammikuussa 2026 oli yhteensä 225 tapausta. Onkin paikallaan kysyä, miksi yksityishenkilöillä tai yrityksillä pitäisi olla oikeus pitää hallussaan tällaisia laitteita.

Arvoisa puhemies! Radiohäirintälaitteiden yksityisen hallussapidon kriminalisointi parantaa Suomen turvallisuutta. Radiohäirintälaitteilla eli jammereilla voidaan varsin helposti aiheuttaa merkittävää haittaa, yhtenä esimerkkinä juuri mainittu. Suomessa on tapahtunut Fintrafficin mukaan viimeisen parin vuoden aikana tuhansia lennonaikaisia GPS-paikannuksen häiriöitä. Nykytilanteessa viranomaisten keinovalikoima hillitää radiohäirintää on liian suppea. Jotta toimintaan voidaan puuttua, viranomaiset tarvitsevat

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

selkeän näytön siitä, että häirintälaitetta hallussa pitävä henkilö on myös käyttänyt laitettaan. Näin ei voi olla, vaan pelkän häirintälaitteen hallussapidon pitää riittää siihen, että asiaan voidaan puuttua. Siksi lakimuutos on erittäin kannatettava ja aiheellinen ja parantaa Suomen turvallisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

19.07 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin sellainen tilanne, mikä aika usein huomataan, että joku suhteellisen helppokin asia on jäänyt tekemättä juuri sen takia, että ei ole huomattu, että on ollut tarvetta tällaiseen hommaan. Siksi haluankin kiittää edustaja Mäenpäättä, joka ansiokkaasti toi tämän ongelman esille.

Oikeastaan ongelmahan on pitkälti juontanut siitä, että näitten jammereitten saanti on helpottunut niin paljon, että niitä on maailman nettikaupat täynnä ja ne eivät maksa juuri yhtään mitään. Ehkä ongelmaa ei juuri sen takia niin huomattu aikaisemmin, kun näitä jammereita ei todellakaan ollut välttämättä kovin helppo saada. Nämä olivat vähän sellaisia jamesbondmaisia laitteita, mutta nythän jokainen Temusta tilaa niitä muutamalla eurolla. Se on sanomatta selvää, että riskithän näissä ovat ihan valtavat, puhutaan todella, todella suurista ihmishenkien menetyksen vaaroista siinä, että näillä jammereilla päästään häiritsemään GPS:ää ja muita lähettimiä.

On äärettömän hyvä, että silloin kun huomataan tällainen ongelma, siihen tartutaan nopeasti, ja tämä on äärettömän hyvä esimerkki siitä, että kun ministeri ottaa pallon haltuun ja potkii sen maaliin, me ollaan aika nopeasti saatu tämä hyvään asemaan. Me todellakin sitten liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsitellään tämä varmasti suitsait sukkelaan ja saadaan laki voimaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

19.09 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Myöskin minä haluan kiittää edustaja Mäenpäättä siitä hyvästä toimenpidealoitteesta aikanaan, jolla tämä asia on lähtenyt osittain liikkeelle, ja ihan samaan hengenvetoon myöskin ministeri Rannetta jälleen kerran siitä, että kun Suomessa havaitaan joku ongelma, joka lainsäädännöllä voidaan poistaa, niin meillä on tuolla aitiossa sellainen ministeri, joka ei odottele, vaan tekee. Ei voi kuin ihailla.

Olen aikaisemman työni kautta joutunut näihin jammereihin tutustumaan, ja voin sanoa, että on äärimmäisen vaikea keksiä niille laillista käyttötarkoitusta, miksi jollain pitäisi olla oikeus pitää niitä hallussaan. Jos miettii poliisi- ja viranomaistoimintaa, niin näyttökynnyksen saaminen juuri sille, että juuri tätä jammeria on käytetty ja juuri tämä henkilö on sitä käyttänyt, kun se tehdään käytännössä aina etänä, on äärimmäisen vaikeata, jolloin käytännössä on ollut lähes kuollut kirjain puuttua siihen. Toisaalta kun nykypäivänä lähes kaikki toimii erilaisella signaaliteknologialla ennen kaikkea viranomaisten puolella, niin jos sitä häiritään, sillä on merkittäviä vaikutuksia viranomaisten kykyyn toimia.

Toisaalta vastaavasti toisinpäin: viranomaisilla pitää olla keinot käyttää tarvittaessa signaalihäirintää erityisesti drone-maailmassa, joka on hyvin keskeistä. Tämähän on teknologiaa, jota on paljon käytetty sodan aikana estämällä räjähteiden kaukolaukaisu, ja samaa teknologiaa siviilit eivät kyllä nähdäkseni missään tilanteessa voi tarvita.

Miksi tämä on vielä tässä tilanteessa erityisen tärkeä, niin on juuri niin kuin tässä ministeri osittain alustikin, että meidän ajankuva on sellainen, että tämäntyyppisillä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

laitteilla voi olla merkittävää käyttötarkoitusta ja vaikkapa hybridivaikuttamisessa ihan keskeinen tekijä. Siksi on hyvä, että nämä saadaan heti havaittaessa otettua viranomaisten toimesta pois ja pystytään lainsäädännöllä osoittamaan, että Suomi ei hyväksy tällaisten laitteiden käyttöä ja maahantuontia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

19.11 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos todellakin tästä esityksestä, ja kiitos edustaja Mäenpäälle — hän ei ole täällä tänään, mutta hän oli tässä aktiivinen. Ehkä sekin oli yksi sykäys, että liikenne- ja viestintävaliokunta otti tämän silloin omaksi asiakseen ja lähti asiaa tutkimaan ja lähestyi sitten ministeriä kirjeellä. Kiitos ministerille ja koko liikenne- ja viestintäministeriölle, että tähän asiaan tartuttiin nopeasti. Näin nämä asiat saadaan eteenpäin.

Minulle tuli mielenkiintoinen kysymys, johon en itse osannut vastata. En tiedä, osaako ministeri, mutta toivottavasti hänen suuri esikuntansa kuuntelee tätä keskustelua. Joku kysyi, että entä jos Trump tai joku muu valtiojohtaja tulee vierailulle ja he sitten häiritsevät taajuuksia, kun heidän autonsaattueensa tai muut kulkevat tuolla, niin onko se sitten laitonta. Yritin tavata näitä eri osapuolia, keitä tässä on poikkeuksissa. Onko Trumpin aiheuttama mahdollinen häirintä laitonta vai ei?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ranne.

19.12 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämä on oikeastaan hirveän hyvä esimerkki siitä, miten ripeästi asiat voidaan saada eteenpäin, kun niin halutaan. Eli tosiaan siis maaliskuussa 24 edustaja Mäenpää teki sen toimenpidealoitteen, sitten liikenne- ja viestintävaliokunta lähestyi meitä kirjeellä, ja meidän olimme jo siellä liikenne- ja viestintäministeriössä aika pitkällä, koska meillähän oli jo arvioita ja selvityksiä tämän osalta, ja sitten saatiinkin nopeasti säädöshanke eteenpäin. Eli kiitos tästä kaikille.

Ja ennen kuin tuohon Trumpiin jotain sanon, niin totean vielä sen, että meidän liikenne- ja viestintäministeriöhän on todella pieni ministeriö. Meillä on 170 ihmistä töissä, joka on siis hyvin pieni osa siitä, mitä suurimmassa osassa muista ministeriöistä on. Väitän, että me, meidän hallinnonalamme, niin Liikenne- ja viestintävirasto, Ilmatieteen laitos kuin Väylävirastokin, ollaan varsinainen tehopakkaus myöskin turvallisuusasioissa. Eli oli sitten kyse GPS-häirinnästä, liikenneturvallisuudesta, kyberturvallisuudesta tai sotilaallisesta liikkuvuudesta, niin kaikki tiet vievät liikenne- ja viestintäministeriöön. Senkin takia on hirveän tärkeää, kun meillä on niin valtavan laaja tämä meidän sektori, että kun niitä yksittäisiä epäkohtia on, niin tieto tulee meille ja sitten katsotaan yhdessä, kuinka nopeasti pystytään painamaan kaasua.

Trumpin osalta tämä on ehkä toisen tilan keskustelu, mutta varmasti tähän saadaan sinne valiokuntaan sitten vastaus, kuinka siinä sitten mennään eteenpäin.

Kiitoksia tästä. Nyt vain kaasu pohjaan ja äkkiä voimaan, 1.7. nyt kuitenkin viimeistään. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 196/2025 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 196/2025 vp

Hallituksen esitys HE 6/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 3/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.14 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämä ensimmäiseen käsittelyyn tullut esitys koskee suurten ja kansainvälisten konsernien minimiverotusta. Sen tavoitteena on estää se, että kansainväliset suuryritykset siirtävät voittojaan matalan verotuksen maihin ja välttyvät verojen maksulta. Kyse ei siis ole pk-yrityksistä tai tavallisten suomalaisten verotuksesta vaan merkittävistä kansainvälisistä toimijoista. Suomi ei voi olla tästä kehityksestä sivussa.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen pääasia on hyvin yksinkertainen: pidämme Suomen minimiverolain ajan tasalla, jotta se vastaa niitä sääntöjä ja tarkennuksia, joita kansainvälisesti on yhteisesti hyväksytty viime vuosina. Jos näin ei tehtäisi, Suomi ei enää täyttäisi kansainvälisesti yhdessä sovittuja kriteereitä. Se pahimmillaan tarkoittaisi sitä, että suomalaisiin konserneihin voitaisiin soveltaa päällekkäisesti muiden maiden minimiveroja Suomen oman sääntelyn lisäksi. Se ei olisi yrittäjiemme etu eikä siten myöskään meidän suomalaisten etu. Emme kaipaa lisää byrokratiaa, kustannuksia ja epävarmuutta. Siksi myös valtiovarainvaliokunta on pitänyt esityksiä välttämättöminä ja tarkoituksenmukaisina.

Arvoisa puhemies! Tässä kokonaisuudessa on paljon hyvää. Ensinnäkin konserneille annetaan mahdollisuus hakea Verohallinnolta ennakkoratkaisua minimiveron soveltamisesta. Tämän lisäksi oikeusvarmuutta ja vähentää riskiä kansainvälisistä tulkintaeroista. Toiseksi lakiin lisätään veronkiertosäännös. Tämä ei kohdistu tavallisiin yritysjärjestelyihin vaan niihin tilanteisiin, joissa konserni pyrkii selvästi kiertämään minimiverotusta luomalla keinotekoisia järjestelyitä. Kolmanneksi laki täydentyy uusilla niin sanotuilla olettasäännöksillä. Nämä ovat kansainvälisesti sovittuja helpotuksia ja teknisiä sääntöjä, joita yritys voi halutessaan soveltaa. Niiden tarkoitus on yksinkertaistaa laskentaa ja varmistaa, että konserneja ei veroteta kahteen kertaan eri maissa. Näin on selvää, että tämän kokonaisuuden myötä Suomi säilyy kilpailukykyisenä sijoittumisvaihtoehtona kansainvälisille yrityksille.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Arvoisa puhemies! Lyhyesti sanottuna tällä lailla varmistamme, että Suomi toimii kansainvälisen veroyhteistyön mukaisesti, suomalaiset konsernit välttyvät päällekkäiseltä verotukselta ja veronkiertoon voidaan puuttua selkeästi. Tämä on ehkä jonkun mielestä tekninen uudistus, mutta samalla erittäin tärkeä. Tämä kokonaisuus vahvistaa reilua verojärjestelmää ja ehkäisee haitallista verokilpailua. Siksi valtiovarainvaliokunta on tehnyt esityksen parissa huolellista työtä ja koonnut siitä muutosten myötä hyvän kokonaisuuden, joka tukee Suomen taloutta tässä ajassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi yhdistettynä hallituksen esityksiin HE 196/2025 vp ja HE 6/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 31/2025 vp Saara Hyrkkö vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hyrkkö, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

19.19 Saara Hyrkkö vihr (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Aloitan lainauksella: ”Eheytyys jätti parantumattomat arvet ja Kantaan listan sairauksia, joista kaikki eivät ole edes kuulleet. Sen johdosta pelkään jokaista uskonnollista tahoa ja koko lääkärikuntaa. Lääkäripelon takia olen ollut lähellä kuolla useaan otteeseen, kun en ole uskaltanut lääkäriin tarpeeksi ajoissa. Eheytyksen jäljiltä olen tyhjä, rikkinäinen kulho, jonne yritetään kaataa elämää ylläpitävää vettä, joka kuitenkin valuu ulos rei’istä, joita en osaa, jaksa tai pysty korjata.” Tämä sydäntäsärkevä lainaus on erään niin sanottuja eheytyshoitoja läpikäyneen henkilön kertoma kuvaus eheytyshoitojen tuhoivoimasta. Valitettavasti tämä ei kuitenkaan ole yksittäinen tarina vaan vain yksi esimerkki järjestelmällisestä sateenkaari-ihmisiin kohdistuvasta väkivallasta ja osa sateenkaari-ihmisten syrjinnän pitkää historiaa.

Niin sanotut eheytyshoidot pohjaavat jo valmiiksi vääristyneeseen ajatukseen siitä, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvassa ihmisessä olisi jotakin korjattavaa. Ei ole. Eheytyshoitoja läpikäyneet kertovat identiteettiinsä kohdistuneesta manaamisesta ja painostuksesta sekä kokemastaan ahdistuksesta ja äärimmäisestä epätoivosta tarinoita, joissa heidän identiteettinsä ja sisimpänsä on yritetty murtaa. Niin ei olisi koskaan pitänyt tapahtua.

Tänään jälleen kerran vaadimme niin sanottujen eheytyshoitojen kriminalisointia. Eheytyshoidoilla viitataan siis tietoiseen pyrkimykseen muuttaa tai tukahduttaa sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan identiteetti ja pakottaa hänet heteroksi tai cis-sukupuoliseksi. Eheytyshoidot eivät kuitenkaan ole sen enempää eheyttäviä kuin

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

hoitojakaan. Ne ovat rikkovia, repiviä ja julmia pyrkimyksiä muuttaa täysin ehjiä ihmisiä. Ne ovat väkivaltaa, joka satuttaa, traumatisoi ja voi viedä jopa hengen. Eheytyshoidot ovat paitsi epätiedettä myös äärimmäisen haitallisia ja täysin tarpeettomia.

Arvoisa puhemies! Kriminalisoimalla eheytyshoidot ja luomalla selkeä rikosnimike parannetaan uhrien oikeusturvaa ja mahdollistetaan viranomaisten puuttuminen tähän toimintaan nykyistä tehokkaammin. Puuttumisen lisäksi tämä laki antaisi selvän viestin, että niin sanotut eheytyshoidot eivät ole yhteiskunnan silmissä hyväksyttäviä, ja osoittaisi hoitojen kohteeksi ja uhriksi joutuneille, että tunnistamme heidän kokemansa kärsimyksen ja heitä kohtaan tehdyn vääryyden.

Suomalaiset ovat jo kahdesti kansalaisaloitteen kautta vaatineet eduskuntaa puuttumaan tähän ilmiselvään ihmisoikeusrikkomukseen. Ensimmäisellä kerralla aloitteen käsittely raukesi istutokauden päättyessä. Ihmisoikeustaistelijamme eivät kuitenkaan luovuttaneet vaan keräsivät uudelleen tarvittavat nimet uuteen kansalaisaloitteeseen, jonka eduskunta hyväksyi selvällä enemmistöllä viime maaliskuussa äänin 125—49. Hallituksen vastaus eduskunnan päätökseen oli tyrmäävä: asia ei tällä kaudella etenisi. Tällainen eduskunnan selväsanaisen tahdon ja demokratian sivuuttaminen ei käy päinsä.

Kun ministeri ei ottanut asiakseen aloittaa lainvalmistelua eduskunnan edellyttämällä tavalla, ei auttanut muu kuin kääriä hihat ja viedä asiaa eteenpäin muita reittejä pitkin. Laadimme asiantuntijoiden avustuksella tämän lakialoitteen eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi. Kiitän erityisesti edustajia Keto-Huovinen, Gebhard, Kosonen, Honkasalo ja Wickström yhteistyöstä ja kaikkia 110:tä kansanedustajaa, jotka allekirjoittivat aloitteemme. Eduskunnan selvä enemmistö on siis jälleen ihmisoikeuksien puolella.

Arvoisa puhemies! Yhdenkään ihmisen ei tule kokea painostusta tai väkivaltaa oman identiteettinsä tähden. Haluan kiittää teitä, jotka olette jakaneet omia kokemuksianne ja sitä kautta avanneet suurelle yleisölle, miten tuhoisasta toiminnasta on kyse ja että ilmiö todella on yhä olemassa. Ja kiitos teille, jotka olette näitä tarinoita koonneet ja kertoneet eteenpäin ja kahdesti kansalaisaloitteen kautta puskeneet asian myös eduskunnan pöydälle. Meidän tehtävämme on huolehtia, että tehtävä viedään maaliin.

Myös Euroopan unioni on kehottanut jäsenvaltioitaan kieltämään eheytyshoidot, ja useat maat ovatkin näin tehneet. Eheytyshoitoja kieltäneitä tai kriminalisointeita maita Euroopassa ja muualla ovat muun muassa Norja, Islanti, Ranska, Saksa, Kreikka, Malta, Espanja, Kypros, Portugali, Belgia, Uusi-Seelanti, Kanada. Nyt on meidän vuoromme.

Päätän puheenvuoroni toiseen eheytyshoidoista selvinneen sanoihin, joka myös jakoi kokemuksensa kansalaisaloitteen tekijöiden kanssa: ”Vuosien piilottelun ja salailun jälkeen olin vihdoinkin vapaa. Elän ihanaa elämää. Minut hyväksytään, enkä pelkää olla oma itseni. Käsittelen arpiani ja traumojani terapiassa varmasti vielä pitkään, mutta ainakin olen onnellinen, eikä kukaan ota minusta homoutta pois.” Tässä lakialoitteessa ei ole kyse uskonnonvapaudesta, ei ole kyse sananvapaudesta. On kyse ihmisten vapaudesta olla oma itsensä turvallisesti vailla syrjintää ja väkivaltaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Garedew.

19.24 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Suomi ei ole diktatuuri. Täällä pätee uskonnon- ja sananvapaus, eikä niitä tule rajoittaa eheytyshoitojen kieltämisellä.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Tämä lakialoite kieltäisi homoseksuaalien tai transseksuaalien tukemisen ja auttamisen, jos hän haluaa alkaa elää heterona tai biologisen oman sukupuolensa mukaisesti naisena tai miehenä.

Eheytushoitojen kriminalisointi ei ole hallitusohjelmassa, eivätkä perussuomalaiset sitä hyväksy. Asian toistuvasti esille nostaminen ei ole hyödyllistä. Tämä lakialoite pyrkii pohjimmiltaan siihen, että perinteisiä arvoja ja näkemyksiä kannattavat ihmiset saataisiin hiljennettyä. En ole yllättynyt, että vihervasemmisto on täällä ensimmäisenä esittämässä tätä laittomaksijulistamista, mutta siihen olen pettynyt, että myös kokoomuksen liberaalisiipi ja keskusta ovat lähteneet mukaan tähän isänmaan arvoperustan tuhoamiseen.

Aloite on jälleen yksi todiste siitä, miten Seta on onnistunut yhteiskunnallisessa lobbauksessaan niin hyvin, että yksittäinen hyvin pieni vähemmistöryhmä on nostettu erityisasemaan kaikkien muiden ihmisten yläpuolelle. Jos et kumarra Setan arvoja, olet foobikko ja väärässä. Lainsäätäjänä meidän ei tule alistua tällaiselle manipuloinnille.

Aloitteen allekirjoittajat ovat vahvasti sitä mieltä, että ihminen itse voi vaihtaa sukupuoltaan ja seksuaalista suuntautumistaan. Kysynpä vaan: niin miksi se pitäisi sitten kriminalisoida vain toiseen suuntaan? Tässä ei ole mitään logiikkaa. Oman identiteetin korjaaminen eli eheytyminen heteroksi tai omaan todelliseen biologiseen eli alkuperäiseen sukupuoleen palautuminen naiseksi tai mieheksi halutaan kieltää, mutta taas toiseen suuntaan oman alkuperäisen biologisen sukupuolen vaihtamista ei-biologiseen sukupuoleen ihannoidaan. Eli jos haluat elää heterona, Setan ja lakialoitteen allekirjoittajien mielestä sinut on selvästi aivopesty ja siksi se pitää kieltää, mutta jos ilmoitat haluavasi muuttua homoseksuaaliksi tai muuttaa biologista sukupuoltasi — mikä ei kyllä todellisuudessa ole edes mahdollista muuta kuin paperilla — muutokseen kannustetaan ja rohkaistaan.

Arvoisa puhemies! Eheytushoitojen kieltäminen olisi todella vaarallista ja rajoittaisi ihmisoikeuksia ja uskonnon- ja sananvapautta. Henkinen väkivalta on jo nyt rikoslaissa rangaistava teko. Sitä ei tulekaan hyväksyä. Siitä me kaikki olemme samaa mieltä. Mikäli jotain tahdonvastaista ja pahaa tapahtuu, niin siitä voi jo nyt saada tuomion. Tämä nähtiin käytännössä Pirkanmaan käräjäoikeudessa viime vuonna, kun pariskunta tuomittiin sakkoihin todella vääränlaisesta rikkovasta toiminnasta, jota he kutsuivat eheyttämiseksi, vaikka se ei aidosti sitä ollut. Nykyinen lainsäädäntö on siis jo riittävä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.29 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä pakko todeta tässä aika raskaan päivän jälkeen, että edustaja Garedew voisi miettiä, kun pitää tällaisia puheita, että täällä salissakin istuu ihmisiä, joita teidän väkivaltaiset sananne koskettavat. Transveljen sisarena pidän käsittämättömänä sitä, että te kyseenalaistatte näiden ihmisten oikeuden olla olemassa ja elää täyttä elämää Suomessa.

Arvoisa puhemies! Maaliskuussa 2025 eduskunta teki kantansa selväksi. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvat eheytushoidot ovat lähtökohtaisesti syrjiviä ja uhkaavat valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden terveyttä ja hyvinvointia. Rikkomaton-kansalaisaloitteen ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä hyväksyttiin selvin numeroin. Lakivaliokunta korosti lisäksi ripeää lainvalmistelua. Mietinnön hyväksymisestä lähtien tarinassa ei kuitenkaan ole paljoakaan kehumista.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

On suorastaan häpeällistä, että käsittelemme nyt jälleen eheytyksen kieltä salissa, jossa jo kertaalleen eduskunta on vaatinut lainvalmistelun aloittamista. Kiitän kuitenkin kollegoitani, erityisesti edustaja Hyrkköä, nyt sekä hallituksesta että oppositiosta siitä, että saimme yhdessä kerättyä yli sata nimeä lakialoitteeseen. Yli sata kansanedustajaa vaatii jälleen, että eheytyksen kriminalisointi on saatettava lainsäädäntöön.

Arvoisa puhemies! Eheytyks on tieteenvaltaista, julmaa ja äärimmäisen vahingollista väkivaltaa, joka kohdistuu haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin ja liittyy usein valtasuhteiden väärinkäyttöön. Kenenkään sukupuoli-identiteetti tai suuntautuminen ei ole ominaisuus, jonka voisi tai joka pitäisi korjata. Eheytyks rikkoo ihmistä. Haitat ovat todellisia, vaikka ne usein jäävät tunnistamatta. Rangaistavuutta selkeyttämällä voidaan samalla tehostaa ilmiön tunnistamista ja torjuntaa.

Vaikka nykyinen rikoslaki voi tietyissä tilanteissa kattaa osan teoista, on kansalaisaloitteen käsittelyssäkin tuotu esiin, että nykyisten rangaistussäännösten soveltaminen psyykkisen väkivallan tilanteisiin on usein hyvin haastavaa. Siksikin nykyistä oikeustilaa on selkiytettävä. Siksi tarvitaan nimenomainen kriminalisointi.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteen valmistelussa on hyödynnetty laajasti asiantuntijoita ja järjestöjä. Lisäksi mallina on hyödynnetty Norjan vastaavaa lainsäädäntöä, mutta pykälät on laadittu kotimaiseen rikosoikeusjärjestelmään sopiviksi. Lakimuutoksella Suomi toimisikin osana laajempaa eurooppalaista ihmisoikeuskehitystä. Euroopan neuvoston rasismin ja suvaitsemattomuuden vastainen komitea on kehottanut Suomea säätämään kattavan kiellon tällaisille käytännöille. Lisäksi EU:n LHBTIQ+-strategiassa eheytyspyrkimykset tunnistetaan syvästi vahingollisiksi toimiksi, jotka aiheuttavat vakavaa kärsimystä ja pitkäaikaisia psykologisia haittoja. Myös Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on tänä vuonna kehottanut jäsenmaita kieltämään nämä käytännöt viipymättä.

Arvoisa puhemies! Ihmisoikeuksien turvaamisen ei pitäisi olla hallitus—oppositio-kysymys. Kyse on ihmisen koskemattomuudesta, yhdenvertaisuudesta ja jakamattomasta ihmisarvosta. Suomessa jokaisen ihmisen on saatava elää omana itsenään ilman pelkoa siitä, että hänen identiteettiään yritetään väkivalloin muuttaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keskisarja poissa. — Edustaja Tynkkynen.

19.33 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Koetan puheenvuorossani vastata edustaja Garedewin väitteisiin.

Ensinnä edustaja Garedew väitti, että tämä nyt käsitellyssä oleva lakialoite kieltäisi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten auttamisen, ja tähän ei tietenkään pidä alkuunkaan paikkaansa. Lakialoite ei millään tavalla puuttuisi psykologiseen tukeen tai keskusteluapuun eikä myöskään sellaiseen uskonnollisten yhteisöjen tarjoamaan tukeen, jota monet vähemmistöihin kuuluvat ihmiset voivat itsekin haluta. Sen sijaan tavoitteena on kieltää sellainen puoskarointi ja väkivalta, jolla pyritään muuttamaan toisen ihmisen perustavanlaatuisia identiteettiä.

Edustaja Garedew perusteli kielteistä kantaansa myös sillä, että tämä niin sanottujen eheytyshoitojen kriminalisointi ei ole hallitusohjelmassa mukana, niin kuin ei toki olekaan, mutta meillä Suomessa lait säätää eduskunta, ja eduskunnassa on toistuvasti tälle eheytyshoitojen kieltämiselle ollut selvä enemmistö. Demokratiassa toivoisi, että tätä

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

kansanedustajien selvän enemmistön kantaa kunnioitettaisiin, sanoo hallitusohjelma sitten mitä tahansa.

Edustaja Garedeu koki myös, että lakialoite yrittäisi hiljentää perinteisiä arvoja kannattavat. Se on kyllä vähän paljon vaadittu yhdeltä lakialoitteelta, että sellaiseen pystytettäisiin. Täällä salissakin edelleen edustaja Garedeu omia näkemyksiään esittää, niin kuin kaikki suomalaiset tietysti tässä vapaassa maassa saavat. Tällä lakialoitteella ei yhtään pyritä hiljentämään toisia ihmisiä. Se ei ole alkuunkaan sen tavoite eikä oikein muutenkaan.

Edustaja Garedeu puhui, että kyseessä olisi hyvin pieni vähemmistöryhmä, joka yritettäisiin asettaa erityisasemaan — ei alkuunkaan näin. Kysehän on siitä, että pyritään suojelemaan kaikkia suomalaisia sellaiselta puoskaroinnilta, joka aiheuttaa vakavia haittoja ja traumoja, niin kuin edustaja Hyrkkö edellä kuvasi.

Kysymys siitä, miten ihmiset voivat muuttaa identiteettiään tai miten se identiteetti voi muuttua, on erittäin hyvä ja iso, ja edustaja Garedeu sitä myös omassa puheenvuorossaan sivusi. Itse ajattelen, että pohjimmiltaan sen voi kiteyttää kuitenkin siihen, että jokaisella ihmisellä on oikeus muuttua, mutta kenelläkään ihmisellä ei ole oikeutta muuttaa toista ihmistä, ja tähän myös tämä lakialoite tähtää. Ihmisten identiteetti voi eri elämänvaiheissa elää. Se on tietysti aivan sallittua, ja sitä tämä lakialoite ei edelleenkään mitenkään rajoittaisi.

Edustaja Garedeu katsoi myös, että nykyinen lainsäädäntö olisi riittävä. Sinänsä on totta, että joissakin ainakin hyvin ilmeisissä ja ehkä äärimmäisissä tapauksissa eheytyshoitoihin voidaan puuttua myös nykyisen lainsäädännön antamin työkaluin, mutta tätä argumenttia te ette, edustaja Garedeu, tainnut kuitenkin käyttää vaikka silloin, kun erikseen kriminalisoitiin tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpominen. Silloin olimme hyvin laajalti yhtä mieltä siitä, että on tärkeää, että Suomen lainsäädäntö on hyvin yksiselitteinen ja tämänkaltaisiin äärimmäisen väkivallan muotoihin selvästi puututaan. Meillä on useissakin tapauksissa lainsäätäjien selvän enemmistön tahto ollut varmistaa, että lainsäädäntö hyvin selvästi puuttuu tämänkaltaisiin väkivallan muotoihin. Aivan vastaavalla tavalla tällä lakialoitteella varmistettaisiin, että kun eheytyshoidoilla tehdään toisille ihmisille väkivaltaa, niin kaikilla oikeuslaitoksessa, poliisissa, sosiaalihuollossa on selvät sävelet siitä, että tätä ei voida hyväksyä ja tämä on yksiselitteisesti väärin.

Itse toki kannatan tätä lakialoitetta hyvin lämpimästi edustaja Hyrkön puheenvuorosta hyvin esille tulleista syistä ja katson, että on korkea aika, että me Suomessa otamme tämän välttämättömän askeleen ihmisten yhdenvertaisuuden turvaamisessa eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

19.37 **Henrik Wickström r:** Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Det är ungefär exakt ett år sedan vi här i riksdagen behandlade det senaste medborgarinitiativet gällande omvandelseterapierna, och lyckligtvis nog gav en ganska stor majoritet bestående av ledamöter från såväl regeringen som oppositionen grönt ljus för det att vi måste kriminalisera omvandelseterapierna.

Arvoisa puhemies! Itse lähden siitä, että jokainen ihminen on arvokas sellaisena kuin syntyy. Kun itse olen paljon tutkinut perustuslakia ja katsonut yleisestikin niitä velvoitteita, jotka Suomen täytyy täyttää, mitä tulee ihmisoikeuksiin, niin on pakko todeta,

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

että tämä on ollut sellainen kohta, missä me ei olla onnistuttu. Sen takia pidän todella hienona sitä, että edustaja Hyrkön johdolla saimme kerättyä yli sadan kansanedustajan nimet lakialoitteeseen, joka vie tätä tärkeää lakihanketta eteenpäin.

Kuten tässä jo toisella kotimaisella totesin, lähes vuosi sitten viimeksi keskustelimme tästä asiasta täällä eduskunnassa kansalaisaloitteen muodossa ja silloin laaja enemmistö hyväksyi sen ja halusi osoittaa ennen kaikkea sen, että meidän täytyy saada kriminalisoitua nämä eheytyshoidot ihan laissa. On totta, että nykyäänkin lainsäädäntö käytännössä mahdollistaa tuomiot tällaisista eheytyshoidoista, mutta fakta on se, että lainsäädäntö ei tarpeeksi selvästi nykyisellään tunnista niitä, ja sen takia on perusteltua, että me eduskunnassa saataisiin tällainen laki eteenpäin.

Minä näen, että tämä asia liittyy hyvin selkeästi ihmisoikeuksiin ja ennen kaikkea ihmisarvoon. Näissä asioissa pidän tärkeänä sitä, että me voidaan myöskin siinä toimia yhdessä yli hallitus—oppositio-rajojen, jotta me saadaan lainsäädäntöä muovattua sillä tavalla, että jokainen suomalainen kokee, että pystyy elämään arvostettavalla tavalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.39 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Mitä on eheytyshoito? Kuka sen määrittää? Jos eheytyshoitokiello kirjattaisiin lakiin, sinne pitäisi määritellä yksiselitteisesti, mitä on eheytyshoito. Tämä taas on mahdoton tehtävä ilman että sillä kajottaisiin hyvin perustavanlaatuisesti uskonnonvapauteen. Miten voidaan kieltää jotain, mitä ei voida edes määrittää?

Varoittava esimerkki kriminalisoinnin seurauksista löytyy Maltalta, missä entinen homoseksuaali joutui kriminalisoinnin seurauksena oikeuteen syynä eheytyshoitojen ”mainostaminen”. Häntä uhkaa nyt vankeus tämän vuoksi, kun hän kertoi julkisesti eheytymisestään. Myös häntä haastatelleet toimittajat saivat syytteet. Tuon kaltaista kontrollia ja sananvapauden rajoittamista ei missään tapauksessa voi hyväksyä.

Uskonnonvapauden lisäksi eheytyshoitojen kieltäminen vaarantaisi myös transklinikoille hakeutuvien ihmisten oikeuden saada tarvitsemaansa apua mielenterveysongelmiinsa. Kun henkilö hakeutuu hoitoihin, soteammattilaisten täytyy uskaltaa selvittää sukupuolenmuutostoiveen taustalla vaikuttavat mielenterveystekijät. Jos potilas ei saa toivomaansa diagnoosia eikä pääse sukupuolenmuutoshoitoihin, hän voisi kriminalisoinnin myötä helposti syyttää psykiatria eheyttämisyrityksestä. Näin on jo käynyt ainakin Australiassa ja Yhdysvalloissa. Psykologit ja terapeutit eivät kenties enää uskaltaisi ottaa näitä seksuaalisuuttaan pohtivia asiakkaitaan tai arvioida heidän mielenterveyttään asianmukaisesti, koska voisivat tulla syytetyksi rikoksesta. Näin ollen tämä laki romuttaisi sukupuoli- ja seksuaalikäytösten kanssa kamppailevien ihmisten auttamisen ja hoitoonpääsyn mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! On täysin järkyttävää väittää, että eheytyshoidoksi kutsuttu toiminta olisi haitallista, kun se tehdään oikein. On paljon ihmisiä, jotka ovat saaneet apua elämäänsä. Henkistä ja tai hengellistä väkivaltaa ei tietenkään hyväksytä. Se on jo kriminalisoitu. Siksi emme tarvitse tällaista laittomaksi julistamista, uskonnon harjoittamisen kieltämistä ja yksilönvapauden rajoittamista. Suomessa tulee säilyttää sananvapaus. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergqvist.

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

19.43 **Sandra Bergqvist r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos edustaja Hyrkölle siitä, että hän on nostanut tämän asian. Olen tosi iloinen siitä, että näin moni on myös allekirjoittanut sen. Se merkitsee sitä, että suurin osa meistä on sitä mieltä, että tämä on äärimmäisen tärkeä asia.

Pitäisi muistaa, että jokainen ihminen ansaitsee kunnioitusta, turvallisuutta ja oikeuden olla oma itsensä. Rakkaus ja identiteetti eivät ole sairauksia, joita pitäisi hoitaa. Yhteiskunnan pitäisi puolustaa tukea, hyväksyntää ja tutkimukseen perustuvaa hoitoa, ei menetelmiä, jotka pakottavat ihmiset kieltämään itsensä.

Vi talar oftast om omvandelseterapi. Jag tycker att det här är egentligen ett ganska farligt ord, för det finns inga belägg för att det verkligen är en terapi. Däremot är det kanske en procedur som får människor att känna sig illa till mods, där man inte bejaktar den man verkligen är och stöder människan såsom den är. Det här tycker jag är väldigt tråkigt, att vi pratar om att det är någon form av terapi, ”hoito”, när det verkligen inte finns något belägg för att det skulle vara det överhuvudtaget.

Jag är jätteglad för att så här många har skrivit under den, och tyvärr kommer det väl antagligen inte att gå vidare under den här regeringsperioden, men det är inte så långt till nästa val, och då hoppas jag att vi kan skriva en lag som också går igenom. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

19.44 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä on noussut esiin tämä argumentti siitä, että tällä lakialoitteella puututtaisiin uskonnonvapauteen. Tästähän ei ole kysymys, kuten itse asiassa esittelypuheenvuorossanikin jo totesin. Tämä aloite pyrkii kitkemään sateenkaari-ihmisiin kohdistuvan haitallisen käytännön, ja minusta on tärkeää muistaa myös, että itse asiassa uskonnollisissa yhteisöissä harjoitettu eheyttäminen on omiaan estämään sen, että sateenkaari-ihmiset pystyvät olemaan osa uskonnollisia yhteisöjä.

Täällä on korostunut tämä uskonnollisten yhteisöjen rooli, mutta ikävä kyllä on myös niin, että tätä niin sanottua eheyttämistä on esiintynyt myös sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä — ei toki aina välttämättä tietoisesti — ja siksi sitäkin olennaisempaa on se, että me hyvin selväsanaisesti eduskunnasta toteamme ja myös lainsäädännön puitteissa varmistamme, että tätä toimintaa ei missään määrin hyväksytä. Useat psykologiset ja lääketieteelliset järjestöt sekä Suomessa että maailmalla ovat onneksi irtisanoutuneet eheytyshoidoista, ja tämä ei missään nimessä ole mikään yleinen ilmiö tai valtavirtainen ilmiö, mutta meidän täytyy löytää lainsäädännönkin kautta keinoja, joilla tähän voidaan puuttua tehokkaammin. Myös Suomessa evankelis-luterilainen kirkko on tuominnut niin sanotut eheytyshoidot, joista ei ole siis mitään tieteellisesti todistettua hyötyä, sen sijaan huomattavasti haittaa.

Täällä on vedottu perinteisten arvojen puolustamiseen, ja hiukkasen minusta tuntuu siltä, että tämä on itse asiassa jonkinlainen savuverho ihmisoikeuksien polkemiselle. Tämä on varsin yleinen argumentaatiotapa maailmalla, että erilainen naisten oikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien rajoittaminen verhoetaan ikään kuin perinteisten arvojen puolustamiseen. Minä en kerta kaikkiaan hyväksy ajatusta, että perinteiset arvot olisivat synonyymi syrjinnälle. Näin ei ole. Minä uskon, että tässä salissa itse asiassa on valtaosa ihmisistä, jotka puolustavat perinteisiä arvoja eivätkä suinkaan sillä perustele kenenkään

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

syryntää saati väkivaltaa. Ketään ei myöskään nosteta toisten yläpuolelle sillä, että jokainen saa yhtäläiset edellytykset elää turvallisesti omana itsenään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.47 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Tätä eheytyshoitojen kieltämistä ajavaa lakialoitetta ei tule missään tapauksessa hyväksyä. Nyt tässä lakialoitteessa oman seksuaalisuuden pohtiminen perinteisestä raamatullisesta näkökulmasta kielletäisiin.

Otetaan nyt ihan yksi konkreettinen esimerkki siitä, — koska tätä on täällä salissa myös epäilty — minkä takia tämä on erittäin vaarallinen lakiesitys, joka rajoittaisi uskonnon- ja sananvapautta. Kristillisen seurakunnan tehtävä on opettaa ja julistaa Jumalan sanaa eli Raamattua. Nyt jos Suomessa olisi Raamattuun uskova seurakunta ja siellä opetettaisiin Raamatun mukaisesti, että Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi eikä ihminen voi itse muuttaa sukupuoltaan, ja samoin, että homoseksuaalisuuden harjoittaminen on syntiä, niin jos pastori toteuttaisi Jumalan sanaa opettamalla, että Jeesus parantaa särkyneet sydämet ja on lähellä niitä, joilla on murtunut mieli, ja että Jumala haluaa eheyttää, parantaa ja vahvistaa, ja jos seurakunnassa tarjottaisiin rukouspalvelua ja vertaistukiryhmää niille, jotka haluavat luopua homoudesta tai elää biologisen sukupuolensa mukaan ja näin seurata Raamatun esimerkkiä, niin silloin nämä seurakunnan pastorit tai kenen tahansa Raamattuun uskovien ihmisten puheet tulkittaisiin tämän lakialoitteen mukaan rikollisiksi eli toisin sanoen estettäisiin Raamatun mukainen opetus lailla. Jos seurakunta tarjoaa kenelle tahansa vertaistukea ja esirukousta, se toteuttaa omaa raamatullista tehtäväänsä, eikä sitä tule eikä voikaan missään nimessä kieltää.

Arvoisa puhemies! Olen hämmästynyt, että tämän aloitteen on allekirjoittanut yli puolet kokoomuslaisista ja yli kolmannes keskustalaisista. Se taas ei niinkään paljon hämmästyttä, että kaikki sosiaalidemokraatit ja kaikki vihreät sekä lähes kaikki RKP:n ja vasemmiston edustajat ovat siinä mukana. Kaikki tätä aloitetta kannattavat edustajat asettuvat uskonnonvapautta ja sananvapautta vastaan mutta samalla myös Raamattua vastaan.

Haluan jatkaa tästä, sillä saman porukan, joka haluaa näitä eheytyshoitoja kieltää, mielestä lapsille saa vapaasti syöttää vaarallista ja haitallista woke-ideologiaa, jolla ei ole minkäänlaista biologista todellisuuspohjaa. Sillä sekoitetaan vielä kehittyvien ja kasvavien lasten päät niin, että transklinikat ovat ruuhkautuneet ja sukupuolenvuorotshoitoihin haluavien määrä moninkertaistuu.

Arvoisa puhemies! Täällä myös edustaja Honkasalo on esittänyt ja väittänyt vääriä väitteitä, että olisin jollain tavalla täällä puhunut, että transihmisellä ei olisi oikeutta olla olemassa ja elää Suomessa. Aivan käsittämätöntä. Tämä ei millään tavalla pidä paikkaansa. Jokainen ihminen on yhtä arvokas, jokaisella ihmisellä on oikeus elää, myös transihmisten ja homoseksuaalien. Semmoista en ikinä ole sanonut.

Myös edustaja Tynkkyselle vastaus siitä, että tämä henkinen väkivalta on jo nyt rikoslaissa rangaistava teko ja se riittää suojelemaan kaikkia ihmisiä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

19.51 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Garedew totesi, että ”jos Suomessa olisi Raamattuun uskova seurakunta”. Minä olen siinä käsityksessä, että

Pöytäkirja PTK 18/2026 vp

Suomessa on useitakin, ja silti valtaosa näistä seurakunnista ei missään nimessä puolustele syrjintää tai edistä sitä näiden eheytyshoitojen muodossa.

Haluan kuitenkin kiittää muita edustajia, jotka ovat tähän keskusteluun osallistuneet ja tuoneet näkemyksiä esiin ja perustelleet tätä lakialoitteen tarvetta hyvinkin monesta eri näkökulmasta. Toivon, että tämän aloitteen käsittely lakivaliokunnassa sujuu ripeästi ja että tämä eduskunnan enemmistön selvä tahto jollain lailla toteutuu jo tämän vaalikauden aikana ja asia liikahtaa eteenpäin. Minusta on tietysti täysin mahdoton ajatus, että eduskunta useampaan kertaan ottaa niin vahvan kannan jonkun asian puolesta ja se ei sitten vain millään tavalla liikahtaisi eteenpäin, joten toivon tietenkin, että lakivaliokunnassa asiaan suhtaudutaan tämän eduskunnan enemmistön tahdon mukaisesti ja että jonkunlaista edistystä nähdään jo tällä vaalikaudella.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 6.3.2026 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.52.